

İSTANBUL BAROSU DERGİSİ

CİLT: 83* SAYI: 2009/1
ISSN 1304-737X

İSTANBUL BAROSU DERGİSİ

Yerel Süreli Yayın
«ki Ayda Bir Yayınlan»

Sahibi

«stanbul Barosu Adına Baro Başkanı»
Av. Muammer AYDIN

*

Sorumlu Yazışleri Müdürü

Av. Hüseyin ÖZBEK

*

Yayından Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi

Av. Cesur KILINÇ

*

YAYIN KURULU

Başkan

Av. Celâl ÜLGEN

Genel Yazman

Av. Cofkun ONGUN

Üyeler

Av. Osman KUNTMAN

Av. Yörük KABALAK

Av. N. Atefl ATAYAKUL

Av. «mail GÖMLEKLİ»

Av. Baflar YALTI

*

Bu Sayıda Karar Hazırlama Ve Özetleme

Av. Osman Kuntman

Av. Yörük Kabalak

Av. «mail Gömlekli»

* * *

Yönetim Yeri

Av. Orhan Adlı Apaydın Sok. 1. Baro Han Beyoğlu/«STANBUL

Tel: (0212) 251 63 25 (pbx) Faks: (0212) 293 89 60

web: istanbulbarosu.org.tr

e-mail: dergi@istanbulbarosu.org.tr

Basım Yeri

Can Matbaacılık Reklam Kağıt San. Ve Dış. Tic. Ltd.fiti.

Davutpafla Cad. «pek «fl Merkezi

Kat: 3 No: 7 Topkapı/ «STANBUL

Tel:(0212) 613 10 77- 613 15 47

grafik@ cangrafik.com

Dergide yayımlanan yazılar yazarların kişisel görüşünü yansıtır. Gönderilen yazının hiçbir yerde yayımlanmamış olması gereklidir. Yazılar yayımlansın ya da yayımlanmasın geri verilmez. Yayımlanmayan yazılar için, gerekçe gösterme zorunluluğu yoktur. Gönderilen yazılarda yayın kurulunun saptadığı yayın ilkeleri doğrultusunda biçimsel düzeltmeler yapılabilir.

* * *

Dergide yayımlanan tüm yazılarda (12 Eylül Cuntası tarafından kapatılan) Türk Dil Kurumu'nun yayımladığı YAZIM KILAVUZU esas alınır.

ABONELİK KOŞULLARI

Yıllık abonelik ederi 100,00.TL'dir.

Abonelik bedelinin, İstanbul Barosu'nun Vakıflar Bankası Beyoğlu şubesi nezdindeki 202 70 00 no'lu hesaba yatırılması, dekontunun Derginin gönderileceği adres eklenerek 0212 245 63 52'ye fakslanması yeterlidir.

(Dergi, İstanbul Barosu üyelerine ücretsizdir)

Dergimizin bu sayıyı İstanbul Barosu Yönetim Kurulu'nun kararı ile 15.000 adet basılmıştır.

ÇERK D Z N

- Yayın Kurulu'ndan.....XXIII
- Bafkan'ın Penceresi'ndenXXV

● YARARLI BİLGİLER 1

● YAZILAR...

Av. Orhan Yılmaz

- ✓ *İflas'ın Ertelenmesi* 69

*

Yrd. Doç. Dr. Güran Yahyaoglu

- ✓ *Bankacılıkta Risk Yönetimi* 83

*

Yusuf Özyay

- ✓ *Finansal Kiralama Sözleşmesi
(Özellikle Hükümleri Ve Sona Ermesi)* 99

*

Mahir Topaloğlu

- ✓ *Töre Saiki ile İnsan Öldürme Suçu
(5237 Sayılı TCK m. 82/1-k)* 133

*

Hilmi Şeker

- ✓ *Sürdürülebilir Yaşam, Sağlıklı Yaşlanma Ve Haczedilmezlik* 143

*

Av. Nafi Pakel

- ✓ *Ortaklığın Giderilmesi Davası
-Mahiyete Ve Özelliği-* 159

*

Nezih Sütçü

- ✓ *Mortgage (Tutsat) Sistemi Türkiye'de Neden Çalışmaz?*..... 165

*

Ebru Ekşioğlu

- ✓ *AB Rekabet Hukuku ve Fikri Mülkiyet Hakları* 181

*

Av. A. Güçlü Sevimli

- ✓ Kuvvetli Suç fiüphesi Gölgesindeki Tutuklama 189
*

Av. Başak Akbaş

- ✓ Borçlar Kanunu Tasar›› Çerçevesinde Kefilin Alacaklıya Karfl›
Sahip Olduğu Savunma Olanaklar› 197
*

Fatma Telek

- ✓ Kat Mülkiyeti ile Kat ›rtifak› Aras›ndaki Farklar
(5711 Say›lı Değifliklik Yasas› Hükümleri
Çerçevesinde Gözden Geçirilmifl) 217
*

Arş. Gör. Melis Taşpolat Tuğsavul

- ✓ Banka Teminat Mektuplar› 301
*

Yrd. Doç. Dr. Emrehan İnal

- ✓ Eser ›ncelemesi
Hilary Heilbron - Q.C., A Practical Guide To International
Arbitration In London, Informa..... 337

● **YARGITAY KARARLARI**

- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu..... 341
• Yargıtay 1. Hukuk Dairesi 429
• Yargıtay 2. Hukuk Dairesi..... 437
• Yargıtay 3. Hukuk Dairesi..... 445
• Yargıtay 4. Hukuk Dairesi..... 457
• Yargıtay 5. Hukuk Dairesi..... 467
• Yargıtay 6. Hukuk Dairesi 471
• Yargıtay 7. Hukuk Dairesi..... 483
• Yargıtay 8. Hukuk Dairesi 493
• Yargıtay 9. Hukuk Dairesi..... 503
• Yargıtay 10. Hukuk Dairesi..... 527
• Yargıtay 11. Hukuk Dairesi..... 537
• Yargıtay 12. Hukuk Dairesi..... 545
• Yargıtay 13. Hukuk Dairesi..... 549
• Yargıtay 15. Hukuk Dairesi 557
• Yargıtay 17. Hukuk Dairesi 565
• Yargıtay 18. Hukuk Dairesi 569
• Yargıtay 19. Hukuk Dairesi 575
• Yargıtay 20. Hukuk Dairesi 579
• Yargıtay 21. Hukuk Dairesi..... 587
• Danıştay ›dari Dava Daireleri Kurulu Karar› 601

● **AİHM KARARLARI**

- Gani Özcan / Türkiye Davası607
- Nita / Romanya Davası615

● **KONSEY KARARLARI**

- Meslek ve «stihdamda Eflit Davranma «lkesi Uygulaması»nın Sağlanmas»631
- 29 Haziran 2000 tarihli, AB Konseyi'nin 2000 /43 sayılı insanlar arasında etnik köken veya «rk fark» gözetmeksizin muamele eflitliğini öngören ilkenin hayata geçirilmesine dair 2000 / 43 sayılı Yönerge642

● **GEÇMİŞ ZAMAN YAZILARI**651

- Ayrılmalar657
- Aktarımlar658
- Yitirdiklerimiz659

● **DİZİN**663

YAYIN KURULUNDAN

BAŞKANIN PENCERESİNDEN

YENİ YILIN İLK SAYISI

2009'un ilk sayısıyla karflınlıyız. Dergimizin sayfa yerleşmesinde deifliklikler yaptık. Bundan böyle Yararlı Bilgiler bölümünü ilk sayfalarda bulacaksınız. Yararlı Bilgiler yılın ilk sayısının önemli bir bölümünü oluşturuş. Bu bölümde; Yargı harçları oranlarından, 2009 yılı için mahkemelerin yetki sınırları oranlarına deşin siz meslektaşlarımla yararlı olacak ve bütün bir yıl boyunca dönüp bakma gereşini duyacaksınız bilgilere yer verdik. Daha önce ön sayfalarda yer alan Kavram Dizini ise son sayfalarımla kayırdık. Böylece tüm dergide yer alan kavramlar, derginin sonunda bir araya gelmiş oldu.

Dergimize gönderdiğiniz Hukuk Genel Kurulu kararlarıyla katkıların esirgemeyen ve bu yıl emekli olacak **Yargıtay 21. Hukuk Dairesi Başkanı Sayın Ali Güneren**'e bir ARMA/AN yayımlamayış kararlandırdık. Armaşana göndereceşinizin çabımları bekliyoruz.

Gerek Baro Dergimizin gerekse diğer süreli ve süresiz yayınlarımız hakkındaki görüşlerinizin yayın

kalitemizi daha da arttıracağız düzenlemekteyiz. Bu nedenle görüşler, yakınıma, destek ve önerilerinizi bizlere bildirmenizi bekliyoruz. Görüşlerinizi **dergi@istanbulbarosu.org.tr** e-posta adresine ve Yayın Kurulu dikkatine diye not düşerek 0 212 293 89 60 nolu faksmıza bildirebilirsiniz. Katkılarınızla dergimizin daha güçlü olacağına kuşku yok. Dergimize Yargıtay Kararı gönderen meslektaşlarımızın yeni yılda da desteklerini sürdürmelerini bekliyoruz.

* * *

Ocak ayında acı bir olay yaşandı. **İzmir Barosu Başkanı Sayın Av. Nevzat Erdemir**'i en verimli çağında yitirdik. Ülkesini seven, ülkenin geleceşinden endişe duyan ve bunun sorumluluşunu yerine getirmeye çabıyan Sn. Erdemir'in, başıta ailesi olmak üzere tüm yakınlarına, İzmir Barosu'na ve tüm meslektaşlarımızla yayın kurulu olarak başsaşlığı diliyoruz.

Yeni yayınlarda buluşmak umuduyla...

Av. Celal ÜLGEN
Yayın Kurulu Başkanı

BAŞKANIN PENCERESİNDEN

HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ İLKESİ ve AVUKATLIK MESLEĞİ

Av. MUAMMER AYDIN

İstanbul Barosu Başkanı

Çinden geçtiğimiz süreç, tüm hukukçulara ve de özellikle savunmanlık görevini üstlenen avukatlara önemli görevler yüklüyor. Yeni CMK uygulamaların, gözaltılar, teknik takip ve dinlemeyi, cezaevlerinde durulma salonu açılması hep birlikte izliyor, okuyor ve yaşıyoruz

Yaftadığımız sıklıkların başında YARGI BA/IMSIZLI/İLKESİ'nin zedelenmesi gelmektedir. Siyasi iktidarın bu denli yargının içine girdiği, yargının yetki ve sınırlarına el attığı bir dönem ancak ara rejim dönemlerinde görülmüştü. Olaya aslında bir tek dava ile ve bu davadaki uygulamalarla bakmak da doğru değildir. Ergenekon adı verilen davada yapılan uygulamalar ne yazık ki ülke genelinde tüm davalardaki genel uygulama ilkesi haline getirilmemiş bulunmaktadır. Örneğin teknik takip ve dinleme milyonlarca insan için yeterli yasal alt yapı oluşturulmadan uygulanmaktadır. Bugün insanlar birbiriyle iletişimde ciddi sıklık ve kufkular yaşamaktadırlar. CMK, aslında savunmanın ve insan özgürlüğünün anayasasıdır. CMK'nın temel felsefesini alt üst ederseniz ülkede savunma hakkını yok edersiniz. Bugün CMK'da kanıttan sanığa ulaşmak yerine sanıktan kanıtı ulaşma yolu seçilmektedir. Bu yöntemin en belirgin örneklerini ise "Ergenekon" adı verilen davadaki uygulamalar göstermektedir.

Demokrasi çoğunluğun kendi içindeki özgürlüğü değildir. Çoğunluğun azınlığı, iktidarın muhalefeti sindirmeye, baskı altına almaya çalışması çoğulcu demokrasi anlayışına ters düşer. Kaldı ki demokrasi Temel Hak ve Özgürlüklerin eksiksiz biçimde uygulanmasıyla sağlanabilir. Çoğunluğun azınlığı ya da toplumsal muhalefeti kendisine karşı bir tehdit olarak algılayıp onu sindirme ve korkutmaya çalıştığı bir zeminde demokrasiden söz edilebilir mi?

Gözler önünde sergilenen bir başka ihlal ise SORUFTURMANIN GİZLİLİK ilkesinedir. Gerçekten kimin gözaltına alınacağı, kimin evinin aranacağı daha günler öncesinden yasadışı yayın organlarına servis edilmekte, Savunma avukatlarının ulaşamadığı bilgi ve belgelerden tefrikalar, kitaplar yayımlanmaktadır. Gözaltılar ve aramalar canlı yayın yöntemleri ile dalga dalga yapılmaktadır. Hukukta bir kovuşturmanın "dalgası" olabilir mi? Hepinizin bildiği gibi bu davanın bir ayağı Silivri 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sürerken bir taraftan da ek soruşturmalar devam etmektedir. Ucu açık soruşturmalar muhalif kesim ve örgütlerin üzerinde Demokles'in kılıcı gibi baskı unsuru olarak tutulmaktadır.

Olayın daha da endişe veren yanı, gözaltına alınan bazı flüphelilerin savunmanlığını üstlenen avukat meslektaşlarımızın da gözaltına alın-

mas›dır. Eğer bir avukat hakk›nda soruşturma yürütülüyorsa, bu ancak yasal yöntemlerle gerçekleştirilebilir. Avukat›n, kutsal savunma görevini yerine getirdiği sırada gözalt›na alınması ya da tutuklanması o avukat›n kişiliğinde SAVUNMA HAKKINA ve BAROLARA yapılmış bir saldırıdır. Bu tür olaylara, ancak faillist dikta rejimlerinde rastlanabilir. Nasıl olur da savunma amacıyla müvekkilini görmeye giden bir avukat gözalt›na alınabilir? Burası eğer Anayasa’da yazıldığı biçimiyle bir hukuk devletiyse, bu kurallara aykırı davranışlar SİYASİ KİTAPLARIN sorumluluğundadır.

Bir başka endişe verici uygulama da “tutuklama” uygulaması ile ortaya çıkmaktadır. Bilindiği gibi TUTUKLAMA CMK’da yer alan bir önlemdir. Bu önlemin hangi durumlarda kullanılacağı ise yine aynı yasa da belirtilmiştir. CMK sistemimizde tutuksuz yargılama kuralı; tutuklu yargılama istisnadır. Buna karşın bu ilke de ters yüz edilmiştir. Hatta öyle ki tutuklu kalmaları tam tefekküllü hastanelerin sağlık kurulu ra-

porları ile sakıncalı görülen ve yargılamaya ortadan kaldırılarak belirtilen durumlarda bile sırlarla tutukluluk sürdürülmektedir. Üstelik kişilerin ne ile suçlandığını bilmediği uzun bir süreç yaşanarak. Bu durumların aynı zamanda insan hakları ihlali olduğunu defalarca duyurularımızda kamuoyu ile paylaşmıştık.

Biz İstanbul Barosu olarak bu soruşturmadaki tutarsızlıklar, yasadışı işlemler, hak ihlallerini özellikle vurgulamaya çalışıyoruz. Yargı’nın üzerinde siyasallaşma olduğu yönünde ciddi yakınlıklarımız var. Hukukun üstünlüğüne, Yargı’nın Bağımsızlığına bugün için her zamandan fazla ve öncelikli olarak gereksinim duyuyoruz. Bu dönemde Avukatlık mesleğinin öne çıkmasını hiçkimse yadsıyamaz. İnsan hak ve özgürlüklerini koruyan, hukukun üstünlüğünü savunan ve demokrasimizin gelişmesine katkı sağlayan çok önemli görevler meslektaşlarımız bekliyor. Biz de bu konuda her zamanki gibi meslektaşlarımızla omuz omuza olacağız belirtmek istiyoruz.

YARARLI BİLGİLER

Derleyen: Av. Celal ÜLGEN
Av. Bahar fievin BÜBER

GÖREV ve TEMYİZ SINIRLARI

ASLİYE HUKUK-SULH HUKUK GÖREV SINIRI

Yeniden Değerleme Oranının 2009 yılı için % 12 olarak belirlenmiştir. Buna göre HUMK m. 8'de yer alan «klas davalar»yla vakfa ilifflkin davalar hariç olmak üzere, mamelek hukukundan doğan değer veya miktar **7.080,00 (YEDİ BİN SEKSEN) TL**'yi geçmeyen davalar Sulh Hukuk Mahkemelerinde görülecektir.

TEMYİZ SINIRI HUMK 426/a

Miktar veya değeri **1.400 YTL (BİN DÖRT YÜZ) TL**'yi geçmeyen malvarlığı davalarına ilifflkin kararlar kesindir.

Alacanın bir kısmının dava edilmiffl olmas› durumunda 1.400 YTL'lik kesinlik sınır› alacanın tamam›na göre belirlenir.

MURAFEE SINIRI HUMK m. 435değeri on milyar liray› aflan alacak ve ay›n davalarında taraflardan biri temyiz veya cevap dilekçesinde duruflma yapılmamas›n› istemiffl ise, Yargıtay'ca bir gün belli edilerek taraflara usulen çağrı› kağıdı gönderilir..... **14.200 YTL (ONDÖRTBİN İKİYÜZ TL)'lik DURUŞMA** sınır›nın belirlenmesinde 428 inci maddenin ikinci fıkras› kıyas yoluyla uygulanır.

HUMK 428 (Son) (1) numaralı bentteki kararlarda alacanın bir kısmının dava edilmiffl olmas› durumunda, 7.080,00 TL'lik (YEDİBİN SEKSEN) kesinlik sınır› alacanın tamam›na göre belirlenir. Alacanın tamam›nın dava edilmiffl olmas› hâlinde, kararda asıl istemin kabul edilmeyen bölümü 7.080,00 TL'yi geçmeyen taraf›n temyiz hakk› yoktur. Ancak, karflı taraf temyiz yoluna başvurduğu takdirde, diğerk taraf da düzenleyeceği cevap dilekçesiyle karar› temyiz edebilir.

(*) 29/05/1981 tarihli ve 17354 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

AVUKATLIK ASGARİ ÜCRET TARİFESİ

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığından: AVUKATLIK ASGARİ ÜCRET TARİFESİ

19 Aralık 2008 Günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

GENEL HÜKÜMLER

Konu ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bütün hukuki yardımlarda avukat ile ifl sahipleri arasında geçerli ücret sözleşmesi yapılmamış olan veya avukatlık ücretinin kanun gereği karflı tarafa yükletilmesi gereken durumlarda, Avukatlık Kanunu ve bu Tarife hükümleri uygulanır. Bu Tarifede belirlenen ücretlerin altında avukatlık ücreti kararlaştırılamaz. Aksine yapılan sözleşmelerin ücrete ilifflkin hükümleri geçersiz olup, ücrete ilifflkin olarak bu tarife hükümleri uygulanır.

Avukatlık ücretinin kapsadığı işler

MADDE 2 – (1) Bu Tarifede yazılı avukatlık ücreti kesin hüküm elde edilinceye kadar olan dava, ifl ve ifllemler ücreti karflıdır. Avukat tarafından takip edilen dava veya iflle ilgili olarak düzenlenen dilekçe ve yapılan diğer ifllemler ayrı ücreti gerektirmez. Hükümlerin tavzihine ilifflkin istemlerin ret veya kabulü halinde de avukatlık ücretine hükmedilemez.

(2) Buna karflılık, icra takipleriyle, Yargıtay, Danıştay, Askeri Yargıtay ve Sayıştay'da temyizen ve bölge idare mahkemelerinde itirazın görülen ifllerin duruşmalar ayrı ücreti gerektirir.

Avukatlık ücretinin aidiyeti, sınırları ve ortak veya değişik sebeple davanın reddinde davalıların avukatlık ücreti

MADDE 3 – (1) Yargı yerlerince avukata ait olmak üzere karflı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, ekli Tarifede yazılı miktardan az ve üç katından çok olamaz. Bu ücretin belirlenmesinde, avukatın emeği, çabası, iflin önemi niteliği ve davanın süresi göz önünde tutulur.

(2) Müteselsilen sorumlu olanlar aleyhine açılan davanın reddinde, ret sebebi ortak olan davalar vekili lehine tek, ret sebebi ayrı olan davalar vekili lehine ise her ret sebebi için ayrı ayrı avukatlık ücretine hükümlenir.

Birden çok avukat ile temsil

MADDE 4 – (1) Aynı hukuki yardımın birden çok avukat tarafından yapılması durumunda, karflı tarafa bir avukatlık ücretinden fazlası yükletilemez.

Ücretin tümünü hak etme

MADDE 5 – (1) Hangi aflamada olursa olsun, dava ve icra takibini kabul eden avukat, Tarife hüküm-leri ile belirlenen ücretin tamamına hak kazanır.

Davanın konusuz kalması, feragat, kabul ve sulhte ücret

MADDE 6 – (1) Anlaşılmazlık, davanın konusuz kalması, feragat, kabul ve sulh nedenleriyle; delillerin toplanmasına ilişkin ara karar gereğinin yerine getirilmesinden önce giderilirse, Tarife hükümleriyle belirlenen ücretlerin yarısına, karar gereğinin yerine getirilmesinden sonra giderilirse tamamına hükmolunur.

Görevsizlik, yetkisizlik, dava ön şartları-nın yokluğu veya hususmet nedeniyle davanın reddinde, davanın nakli ve açılmamış sayılmasında ücret

MADDE 7 – (1) Görevsizlik, yetkisizlik nedeniyle dava dilekçesinin reddine, davanın nakline veya davanın açılmamış sayılmasına; delillerin toplanmasına ilişkin ara karar gereğinin yerine getirilmesinden önce karar verilmesi durumunda, Tarifede yazılı ücretin yarısına, karar gereğinin yerine getirilmesinden sonraki aflamada ise tamamına hükmolunur. fiu kadar ki, davanın görüldüğü mahkemeye göre hükmolunacak avukatlık ücreti ikinci kısmın ikinci bölümünde yazılı miktarlar geçemez.

(2) Davanın dinlenebilmesi için kanunlarda ön-görülen ön şartın yerine getirilmemiş olması ve hususmet nedeniyle davanın reddine karar verilmesinde, davanın görüldüğü mahkemeye göre Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde yazılı miktarlar geçmemek üzere üçüncü kısımda yazılı avukatlık ücretine hükmolunur.

(3) Kanunlar gereği gönderme, yeni mahkemeler kurulması nedeniyle görevsizlik veya yetkisizlik karar verilmesi durumunda avukatlık ücretine hükmedilmez.

Karşılık davada, davaların birleştirilmesinde ve ayrılmasında ücret

MADDE 8 – (1) Bir davanın takibi sırasında karşılık dava açılması, başka bir davanın bu davayla birleştirilmesi veya davaların ayrılması durumunda, her dava için ayrı ücrete hükmolunur.

Nafaka, kira tespiti ve tahliye davalarında ücret

MADDE 9 – (1) Tahliye davalarında bir yıllık kira bedeli tutarı, kira tespiti ve nafaka davalarında tespit olunan kira bedeli farkının veya hükmolunan nafakanın bir yıllık tutarı üzerinden Tarifenin üçüncü kısmı gereğince hesaplanacak miktarın tamamı, vekalet ücreti olarak hükmolunur. Bu miktarlar, Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde davanın görüldüğü mahkemeye göre belirlenmiş bulunan ücretten az olmaz.

(2) Nafaka davalarında reddedilen kısım için avukatlık ücretine hükmedilemez.

Manevi tazminat davalarında ücret

MADDE 10 – (1) Manevi tazminat davalarında avukatlık ücreti, hüküm altına alınan miktar üzerinden Tarifenin üçüncü kısmına göre belirlenir.

(2) Davanın kısmen reddi durumunda, karşı taraf vekili yararına Tarifenin üçüncü kısmına göre hükmedilecek ücret, davacı vekili lehine belirlenen ücreti geçemez.

(3) Bu davaların tamamının reddi durumunda avukatlık ücreti, Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümüne göre hükümlenir.

İcra ve iflas müdürlükleri ile icra mahkemelerinde ücret

MADDE 11 – (1) İcra ve İflas Müdürlüklerindeki hukuki yardımlara ilişkin avukatlık ücreti, takip sonuçlanıncaya kadar yapılan bütün iflemlerin karşılığıdır. Konusu para veya para ile değerlendirilebiliyor ise avukatlık ücreti, bu Tarifenin üçüncü kısmına göre belirlenir.

(2) Aciz belgesi alınması, takibi sonuçlandırılan iflemlerden sayılır. Bu durumda avukata tam ücret ödenir.

(3) İcra mahkemelerinde duruşma yapılsa Tarife gereğince ayrıca avukatlık ücreti hükmedilir. Fiyat kadar ki bu ücret, Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünün iki ve üç sıra numaralarında gösterilen ifl ve davalarla ilgili hukuki yardımlara ilişkin olup, Tarifenin üçüncü kısmına göre belirlenecek avukatlık ücreti bu sıra numaralarında yazılan miktarları geçemez.

(4) Nafaka ve tahliyeye ilişkin icra takiplerinde, Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümündeki, icra mahkemelerinde açılan istihkak davalarında da üçüncü kısımındaki ücretlere hükümlenir.

(5) Borçlu itiraz süresi içerisinde borcunu öderse tarife göre belirlenecek ücretin dörtte üçü takdir edilir.

Tarifelerin üçüncü kısmına göre ücret

MADDE 12 – (1) Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde gösterilen hukuki yardımların konusu para veya para ile değerlendirilebiliyor ise avukatlık ücreti, (yedinci maddenin ikinci fıkrası, dokuzuncu maddenin birinci fıkrasının son cümlesi ile onuncu maddenin son fıkrası) hükümleri saklı kalmak kaydıyla, tarifenin üçüncü kısmına göre belirlenir. Belirlenen bu ücret Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümüne göre tespit edilen ücretten az olamaz.

Ceza davalarında ücret

MADDE 13 – (1) Kamu davasına katılma üzerine, mahkumiyete karar verilmemiş ise vekili bulunan katılan lehine Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde belirlenen avukatlık ücreti sanığa yükletilir.

(2) Ceza hükmü taşıyan özel yasa, tüzük ve kararnamelelere göre yalnız para cezasına hükmolunan davalarda tarifeye göre belirlenecek avukatlık ücreti hükmolunan para cezası tutarını geçemez.

(3) CMK 141 ve devamı maddelerine göre tazminat için Asli Ceza Mahkemelerine yapılan başvurularında, Tarifenin üçüncü kısmı gereğince avukatlık ücretine hükmedilir. Fiy kadar ki, hükmedilecek bu ücret ikinci kısmın ikinci bölümünün onuncu sıra numarasındaki ücretten az olmaz.

(4) Çocuk mahkemelerinde görülen davalarda, asliye ceza; çocuk asli ceza mahkemelerinde görülen davalarda da asli ceza mahkemeleri için Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde öngörülen maktu ücretlere ilifkin hükümler uygulanır.

(5) Beraat eden ve kendisini vekil ile temsil etti-ren sanık yararına hazine aleyhine maktu avukatlık ücretine hükmedilir.

Danıştayda, Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde, bölge idare, idare ve vergi mahkemele-rinde görülen dava ve işlerde ücret

MADDE 14 – (1) Danıştay'da ilk derecede veya duruşmalık olarak temyiz yoluyla görülen dava ve ifflerde, idari ve vergi dava daireleri genel kurulları ile dava dairelerinde, bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinde davaya cevap verme sürelerinin bitimine kadar anlaşmazlığın feragat ya da kabul nedenleriyle ortadan kalkması veya bu nedenlerle davanın reddine karar verilmesi durumunda tarifede yazılan ücretin yarısına, diğer durumlarda tamamına hükmedilir.

(2) Fiy kadar ki, dilekçelerin görevli mercie gönderilmesine veya dilekçenin reddine karar verilmesi durumunda avukatlık ücretine hükmolunmaz.

(3) Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde görülen dava ve ifflerde de yukarıdaki fıkralarda belirtilen hükümler uygulanır.

Uzlaşma tutanağının hazırlanmasında ücret

MADDE 15 – (1) Avukatlık Kanununun 35/A maddesinde sözü edilen uzlaşma tutanağının hazırlanmasında, konusu itibarıyla görevli mahkemeler için, bu Tarifenin ilgili kısımlarında belirlenen ücretin 1/2 si uygulanır.

Tahkimde ücret

MADDE 16 – (1) Hakem önünde yapılan her türlü hukuki yardımlarda da bu Tarife hükümleri uygulanır.

İş takibinde ücret

MADDE 17 – (1) Bu Tarifeye göre iffl takibi; yargı yetkisinin kullanılması ile ilgisi bulunmayan iffl ve ifllemlerin yapılabilmesi için, iffl sahibi veya temsilci tarafından yerine getirilmesi kanunlara göre zorunlu olan iffl ve ifllemlerdir.

(2) Tarifede yaz›l› ifl takibi ücreti bir veya birden çok resmi daire, kurum veya kuruluşça yap›lan çeşitli ifllemleri içine als› bile, o iflin sonuçlanmas›na kadar yap›lan bütün hukuki yardımlar›n karfl››››d›r.

Dava vekili ve dava takipçileri eliyle takip olunan işlerde ücret

MADDE 18 – (1) Dava vekilleri tarafından ta-kip olunan dava ve ifllerde de bu Tarife uygulan›r.

(2) Dava takipçileri tarafından takip olunan dava ve ifllerde bu Tarifede belirtilen ücretin 1/4 ü uygulan›r.

Tarifede yazılı olmayan işlerde ücret

MADDE 19 – (1) Tarifede yaz›l› olmayan hukuki yardımlar için, iflin niteliği göz önünde tutularak, Tarifedeki benzeri ifllere göre ücret belirlenir.

Uygulanacak tarife

MADDE 20 – (1) Avukatlık ücretinin takdirinde, hukuki yardım›n tamamland››› veya dava sonunda hüküm verildiği tarihte yürürlükte olan tarife esas alın›r.

Yürürlük

MADDE 21 – (1) Bu Tarife yay›m› tarihinde yürürlüğe girer.

AVUKATLIK ÜCRET TARİFESİ

BİRİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

Dava ve Takiplerin Dışındaki Hukuki Yardımlarda Ödenecek Ücret

1. Büroda sözlü danışılma (ilk bir saate kadar)	125,00 YTL
Takip eden her saat için	60,00 YTL
2. Çarşu üzerine gidilen yerde sözlü danışılma (ilk bir saate kadar)	250,00 YTL
Takip eden her saat için	125,00 YTL
3. Yazılı danışılma için	250,00 YTL
4. Her türlü dilekçe yazılması, ihbarname, ihtarname, protesto düzenlenmesinde	150,00 YTL
5. Sözleşmeler ve benzeri belgelerin hazırlanması	
a) Kira sözleşmesi ve benzeri	250,00 YTL
b) Tüzük, yönetmelik, miras sözleşmesi, vasiyetname, vakıf senedi ve benzeri belgelerin hazırlanması	750,00 YTL
c) firket ana sözleşmesi, firketlerin devir ve birleşmesi vb. ticari ifflerle ilgili sözleşmeler	750,00 YTL

İKİNCİ BÖLÜM

İş Takibi Konusundaki Hukuki Yardımlarda Ödenecek Ücret

1. Bir durumun belgelendirilmesi, ödeme aflamasındaki paranın tahsili veya bir belgenin örneğinin çıkarılması gibi ifflerin takibi için	180,00 YTL
2. Bir hakkın doğumu, tespiti, tescili, nakli, devlettirilmesi, sona erdirilmesi veya korunması gibi amaçlarla yapılan iffler için	300,00 YTL
3. Tüzel kifi tacirlerin ana sözleşmelerinin onanması, bu tacirlerin çalışılma konularıyla ilgili ruhsat ve imtiyazların alınması, devri ve Türk vatandaşlığına kabul edilme gibi ifflerin takibi için	1.250,00 YTL
4. Vergi uzlaşılma komisyonlarında takip edilen iffler için	575,00 YTL
5. Uluslararası yargı yerlerinde takip edilen ifflerde	
a) Durulması ise	2.500,00 YTL
b) Durulması ise	4.350,00 YTL
c) Konusu para olan ifflerde ise ücret	
Tarifenin üçüncü kısmına göre belirlenir.	

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**Avukatlık Kanununun 35. Maddesi Gereğince Bulundurulması Zorunlu Sözleşmeli Avukatlara Aylık Ödenecek Ücret**

1. Yapı kooperatiflerinde	460,00 YTL
2. Anonim şirketlerde	775,00 YTL

Takip edilen dava, takip ve ifflerde tarifeye göre hesaplanacak vekalet ücreti yıllık avukatlık ücretinin üzerinde olduğu takdirde aradaki eksik miktar avukata ayrıca ödenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1. Kamu Kurum ve Kuruluşlarıyla Özel Kifli ve Tüzel Kiflilerin Sözleşmeli	775,00 YTL

Avukatlarına Ödeyecekleri Aylık Avukatlık Ücreti Takip edilen dava, takip ve ifflerde tarifeye göre hesaplanacak vekalet ücreti yıllık avukatlık ücretinin üzerinde olduğu takdirde aradaki eksik miktar avukata ayrıca ödenir.

İKİNCİ KISIM**BİRİNCİ BÖLÜM****Yargı Yerlerinde, İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olsa veya Para ile Değerlendirilebilse Bile Maktu Ücrete Bağlı Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret**

1. Görülmekte olan bir dava içinde olmamak koşulu ile ihtiyati haciz, ihtiyati tedbir, delillerin tespiti, icranın geri bırakılması, ödeme ve tevdi yeri belirlenmesi iffleri için:	
a) Durulması ise	160,00 YTL
b) Durulması ise	220,00 YTL
2. Ortaklığın giderilmesi için satılabilir memurluğunda yapılacak ifflerin takibi için	285,00 YTL
3. Ortaklığın giderilmesi ve taksim davaları için	500,00 YTL

İKİNCİ BÖLÜM**Yargı Yerleri ile İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olmayan veya Para ile Değerlendirilemeyen Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret**

1. İcra dairelerinde yapılan takipler için	160,00 YTL
2. İcra Mahkemelerinde takip edilen iffler için	160,00 YTL
3. İcra Mahkemelerinde takip edilen dava ve durulması iffler için	285,00 YTL
4. İcra mahkemelerinde takip edilen ceza iffleri için	160,00 YTL
5. Ceza soruşturma evresinde takip edilen iffler için	250,00 YTL
6. Sulh mahkemelerinde takip edilen davalar için	310,00 YTL
7. Asliye mahkemelerinde takip edilen davalar için	575,00 YTL
8. Tüketici mahkemelerinde takip edilen davalar için	250,00 YTL
9. Fikri ve sınai haklar mahkemelerinde takip edilen davalar için	1.350,00 YTL
10. Asli Ceza Mahkemelerinde takip edilen	

davalar için	1.250,00 YTL
11. Çocuk Mahkemelerinde takip edilen davalar için	575,00 YTL
12. Çocuk Aşr Ceza Mahkemelerinde takip edilen davalar için	1.250,00 YTL
13. Askeri mahkemelerde takip edilen davalar için	625,00 YTL
14. <dare ve vergi mahkemelerinde takip edilen davalar için	
a) Duruflmasız ise	400,00 YTL
b) Duruflmalı ise	500,00 YTL
15. Yargıtay'da ilk derecede görülen davalar için	1.250,00 YTL
16. Danıştay ve Askeri Yüksek <dare Mahkemesinde ilk derecede görülen davalar için	
a) Duruflmasız ise	575,00 YTL
b) Duruflmalı ise	1.250,00 YTL
17. Yargıtay, Danıştay, Askeri Yargıtay ve Sayıştay'da temyiz yolu ile görülen ifflerin duruflması için	625,00 YTL
18. Uyuşmazlık Mahkemesindeki davalar için	625,00 YTL
19. Anayasa Mahkemesinde görülen dava ve iffler için	
a) Yüce Divan sıfatı ile bakılan davalar	1.850,00 YTL
b) Diğer dava ve iffler	1.000,00 YTL

ÜÇÜNCÜ KISIM

Yargı Yerleri ile İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olan veya Para ile Değerlendirilebilen Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret

1. İlk 20.000,00 YTL için	% 12
2. Sonra gelen 30.000,00 YTL için	% 10
3. Sonra gelen 50.000,00 YTL için	% 8
4. Sonra gelen 150.000,00 YTL için	% 6
5. Sonra gelen 400.000,00 YTL için	% 4
6. Sonra gelen 600.000,00 YTL için	% 2
7. Sonra gelen 1.000.000,00 YTL için	% 1
8. 2.250.000,00 YTL'dan yukarıya için	% 0,1

AVUKATLIK ASGARİ ÜCRET TARİFESİ

Nispi Vekalet Ücreti Tablosu (19.12.2008 tarihinden itibaren*)

(Yargı Yerleri ile İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olan veya Para ile Değerlendirilebilen Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret)

DÜZENLEYEN: Av. Orhan YILMAZ

Kademe	TALEP MİKTARI (YTL)	ORAN %	VEKÂLET ÜCRETİ			
			Asliye	Fikri ve Sınai Haklar Mah.	Tüketici	Sulh
1		%12				
	1.000.-	"	575.-	1.350.-	250.-	310.-
	2.000.-	"	"	"	"	"
	2.295.-	"	"	"	275.-	"
	2.500.-	"	"	"	300.-	"
	2.585.-	"	"	"	310.-	"
	3.000.-	"	"	"	360.-	360.-
	4.000.-	"	"	"	480.-	480.-
	4.500.-	"	"	"	540.-	540.-
	4.795.-	"	"	"	575.-	575.-
	4.800.-	"	576.-	"	576.-	576.-
	5.000.-	"	600.-	"	600.-	600.-
	6.000.-	"	720.-	"	720.-	720.-
	6.500.-	"	780.-	"	780.-	780.-
	7.000.-	"	840.-	"	840.-	840.-
	7.080.-	"	850.-	"	850.-	850.-
	8.000.-	"	960.-	"	960.-	
	9.000.-	"	1.080.-	"	1.080.-	
	10.000.-	"	1.200.-	"	1.200.-	
	11.000.-	"	1.320.-	"	1.320.-	
11.250.-	"	1.350.-	"	1.350.-		
11.500.-	"	1.380.-	1.380.-	1.380.-		
12.000.-	"	1.440.-	1.440.-	1.440.-		
13.000.-	"	1.560.-	1.560.-	1.560.-		
14.000.-	"	1.680.-	1.680.-	1.680.-		
15.000.-	"	1.800.-	1.800.-	1.800.-		
16.000.-	"	1.920.-	1.920.-	1.920.-		
17.000.-	"	2.040.-	2.040.-	2.040.-		
18.000.-	"	2.160.-	2.160.-	2.160.-		
19.000.-	"	2.280.-	2.280.-	2.280.-		
20.000.-	"	2.400.-	2.400.-	2.400.-		
2		%10				
	21.000.-	"	2.500.-	2.500.-	2.500.-	
	22.000.-	"	2.600.-	2.600.-	2.600.-	
	23.000.-	"	2.700.-	2.700.-	2.700.-	
	24.000.-	"	2.800.-	2.800.-	2.800.-	

(*) 19.12.2008 tarih ve 27085 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

AVUKATLIK ASGARİ ÜCRET TARİFESİ*Nispi Vekalet Ücreti Tablosu (19.12.2008 tarihinden itibaren*)***(Yargı Yerleri ile İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olan veya Para ile Değerlendirilebilen Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret)**

Kademe	TALEP MİKTARI (YTL)	ORAN %	VEKÂLET ÜCRETİ			
			Asliye	Fikri ve Sınai Haklar Mah.	Tüketici	Sulh
2		% 10				
	25.000.-	"	2.900.-	2.900.-	2.900.-	
	30.000.-	"	3.400.-	3.400.-	3.400.-	
	35.000.-	"	3.900.-	3.900.-	3.900.-	
	40.000.-	"	4.400.-	4.400.-	4.400.-	
	45.000.-	"	4.900.-	4.900.-	4.900.-	
	50.000.-	"	5.400.-	5.400.-	5.400.-	
3		%8				
	51.000.-	"	5.480.-	5.480.-	5.480.-	
	55.000.-	"	5.800.-	5.800.-	5.800.-	
	60.000.-	"	6.200.-	6.200.-	6.200.-	
	65.000.-	"	6.600.-	6.600.-	6.600.-	
	70.000.-	"	7.000.-	7.000.-	7.000.-	
	75.000.-	"	7.400.-	7.400.-	7.400.-	
	80.000.-	"	7.800.-	7.800.-	7.800.-	
	85.000.-	"	8.200.-	8.200.-	8.200.-	
	90.000.-	"	8.600.-	8.600.-	8.600.-	
	95.000.-	"	9.000.-	9.000.-	9.000.-	
	100.000.-	9.400.-	9.400.-	9.400.-	9.400.-	
4		%6				
	105.000.-	"	9.700.-	9.700.-	9.700.-	
	110.000.-	"	10.000.-	10.000.-	10.000.-	
	120.000.-	"	10.600.-	10.600.-	10.600.-	
	130.000.-	"	11.200.-	11.200.-	11.200.-	
	140.000.-	"	11.800.-	11.800.-	11.800.-	
	150.000.-	"	12.400.-	12.400.-	12.400.-	
	160.000.-	"	13.000.-	13.000.-	13.000.-	
	170.000.-	"	13.600.-	13.600.-	13.600.-	
	180.000.-	"	14.200.-	14.200.-	14.200.-	
	190.000.-	"	14.800.-	14.800.-	14.800.-	
	200.000.-	"	15.400.-	15.400.-	15.400.-	
	210.000.-	"	16.000.-	16.000.-	16.000.-	
	220.000.-	"	16.600.-	16.600.-	16.600.-	
	230.000.-	"	17.200.-	17.200.-	17.200.-	
	240.000.-	"	17.800.-	17.800.-	17.800.-	
	250.000.-	"	18.400.-	18.400.-	18.400.-	

AVUKATLIK ASGARİ ÜCRET TARİFESİ*Nispi Vekalet Ücreti Tablosu (19.12.2008 tarihinden itibaren*)***(Yargı Yerleri ile İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olan veya Para ile Değerlendirilebilen Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret)**

Kademe	TALEP MİKTARI (YTL)	ORAN %	VEKÂLET ÜCRETİ			
			Asliye	Fikri ve Sınai Haklar Mah.	Tüketici	Sulh
5		%4				
	255.000.-	"	18.600.-	18.600.-	18.600.-	
	260.000.-	"	18.800.-	18.800.-	18.800.-	
	270.000.-	"	19.200.-	19.200.-	19.200.-	
	280.000.-	"	19.600.-	19.600.-	19.600.-	
	290.000.-	%4	20.000.-	20.000.-	20.000.-	
	300.000.-	"	20.400.-	20.400.-	20.400.-	
	350.000.-	"	22.400.-	22.400.-	22.400.-	
	400.000.-	"	24.400.-	24.400.-	24.400.-	
	450.000.-	"	26.400.-	26.400.-	26.400.-	
	500.000.-	"	28.400.-	28.400.-	28.400.-	
	550.000.-	"	30.400.-	30.400.-	30.400.-	
	600.000.-	"	32.400.-	32.400.-	32.400.-	
	650.000.-	"	34.400.-	34.400.-	34.400.-	
6		%2				
	700.000.-	"	35.400.-	35.400.-	35.400.-	
	750.000.-	"	36.400.-	36.400.-	36.400.-	
	800.000.-	"	37.400.-	37.400.-	37.400.-	
	850.000.-	"	38.400.-	38.400.-	38.400.-	
	900.000.-	"	39.400.-	39.400.-	39.400.-	
	950.000.-	"	40.400.-	40.400.-	40.400.-	
	1.000.000.-	"	41.400.-	41.400.-	41.400.-	
	1.100.000.-	"	43.400.-	43.400.-	43.400.-	
	1.200.000.-	"	45.400.-	45.400.-	45.400.-	
	1.250.000.-	"	46.400.-	46.400.-	46.400.-	
7		%1				
	1.300.000.-	"	46.900.-	46.900.-	46.900.-	
	1.350.000.-	"	47.400.-	47.400.-	47.400.-	
	1.400.000.-	"	47.900.-	47.900.-	47.900.-	
	1.450.000.-	"	48.400.-	48.400.-	48.400.-	
	1.500.000.-	"	48.900.-	48.900.-	48.900.-	
	1.600.000.-	"	49.900.-	49.900.-	49.900.-	
	1.700.000.-	"	50.900.-	50.900.-	50.900.-	
	1.800.000.-	"	51.900.-	51.900.-	51.900.-	
	1.900.000.-	"	52.900.-	52.900.-	52.900.-	
	2.000.000.-	"	53.900.-	53.900.-	53.900.-	
	2.100.000.-	"	54.900.-	54.900.-	54.900.-	
	2.200.000.-	"	55.900.-	55.900.-	55.900.-	
	2.250.000.-	"	56.400.-	56.400.-	56.400.-	

AVUKATLIK ASGARİ ÜCRET TARİFESİ*Nispi Vekalet Ücreti Tablosu (19.12.2008 tarihinden itibaren*)***(Yargı Yerleri ile İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olan veya Para ile Değerlendirilebilen Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret)**

Kademe	TALEP MİKTARI (YTL)	ORAN %	VEKÂLET ÜCRETİ			
			Asliye	Fikri ve Sınai Haklar Mah.	Tüketici	Sulh
8		%0.1				
	2.300.000.-	"	56.450.-	56.450.-	56.450.-	
	2.400.000.-	"	56.550.-	56.550.-	56.550.-	
	2.500.000.-	"	56.650.-	56.650.-	56.650.-	
	3.000.000.-	"	57.150.-	57.150.-	57.150.-	
	3.500.000.-	"	57.650.-	57.650.-	57.650.-	
	4.000.000.-	"	58.150.-	58.150.-	58.150.-	
	4.500.000.-	"	58.650.-	58.650.-	58.650.-	
	5.000.000.-	"	59.150.-	59.150.-	59.150.-	
	5.500.000.-	"	59.650.-	59.650.-	59.650.-	
	6.000.000.-	"	60.150.-	60.150.-	60.150.-	
	6.500.000.-	"	60.650.-	60.650.-	60.650.-	
	7.000.000.-	"	61.150.-	61.150.-	61.150.-	

ÜÇÜNCÜ KISIM		
Yargı Yerleri ile İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olan veya Para ile Değerlendirilebilen Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret		
1.	İlk (20.000,00 YTL) için	%12
2.	Sonra gelen (30.000,00 YTL) için	%10
3.	Sonra gelen (50.000,00 YTL) için	% 8
4.	Sonra gelen (150.000,00 YTL) için	% 6
5.	Sonra gelen (400.000,00 YTL) için	% 4
6.	Sonra gelen (600.000,00 YTL) için	% 2
7.	Sonra gelen (1.000.000,00 YTL) için	% 1
8.	(2.250.000,00 YTL) dan yukarıya için	% 0.1

NOT

Sulh Hukuk Mahkemelerinin halen 6.330.-YTL. olan görev sınırı yeniden değerlendirilme oranında (%12) arttırılmak suretiyle 01.01.2009 tarihinden itibaren 7.080.-YTL. olacağından, Sulh Hukuk Mahkemeleri yönünden bu miktara kadar vekalet ücreti belirlenmiştir.

Adalet ve Maliye Bakanlıklarından

CEZA MUHALEMESİ KANUNU GEREĞİNCE GÖREVLENDİRİLEN MÜDAFİ VE VEKİLLERE YAPILACAK ÖDEMELERE İLİŞKİN 2009 YILI TARİFESİ

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tarifenin amacı, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince soruşturma ve kovuşturma makamlarının talebi üzerine görevlendirilen müdafî veya vekillere ödenecek meblağlar belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tarife, Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince görevlendirilen müdafî veya vekillerin yapacakları hukuki yardımlar için uygulanır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tarife, 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama fiekli Hakkında Kanunun 13 üncü maddesi gereğince hazırlanmıştır.

Tarife

MADDE 4 – (1) Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince yapılan hukuki yardımlara yönelik ifllemlerde;

- a) Soruşturma evresinde takip edilen ifller için 146 TL,
 - b) Sulh ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için 226 TL,
 - c) Asliye ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için 248 TL,
 - ç) Aşır ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için 452 TL,
 - d) Çocuk mahkemeleri:
 - 1) Çocuk mahkemelerinde takip edilen davalar için 248 TL,
 - 2) Çocuk aşır ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için 452 TL,
 - e) «cra ceza ve fikrî ve sınaî haklar ceza mahkemesi gibi mahkemelerde takip edilen davalar için 248 TL,
 - f) Kanun yolları mahkemeleri:
 - 1) Bölge adliye mahkemelerinde görülen duruşmalı davalar için 452 TL
 - 2) Yargıtayda görülen duruşmalı davalar için 506 TL
- Ödenir.

Yürürlük

MADDE 5 – Bu Tarife 1 Ocak 2009 tarihinde yürürlüğe girer.

Maliye Bakanlığında:

24 Aralık 2008 Günlü Resmi Gazete'de Yayınlanmıştır.

**HARÇLAR KANUNU GENEL TEBLİĞİ
(SERİ NO: 58)**

492 sayılı Harçlar Kanununun¹ 5281 sayılı Kanun² ile değiştirilen mükerrer 138. maddesinde,

".....

Her takvim yılı başından geçerli olmak üzere önceki yılda uygulanan maktu harçlar (maktu ve nispi harçların asgari ve azami miktarlarını belirleyen hadler dahil) o yıl için tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında artırlır.

Bu suretle hesaplanan harç tutarlarının 10 Yeni Kurulla kadarki kesirleri nazara alınmaz." hükmüne yer verilmektedir.

5083 sayılı Kanunun³ 1. maddesiyle Bakanlar Kurulu'na verilen yetkiye dayalı olarak, 4/4/2007 tarihli ve 2007/11963 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 1.1.2009 tarihinden itibaren Türkiye Cumhuriyeti Devletinin para birimi olan Yeni Türk Lirası ve Yeni Kurulla yer alan "Yeni" ibareleri kaldırılmıştır.

Bakanlarımızca 2008 yılı için yeniden değerlendirme oranı % 12 (oniki) olarak tespit edilmiş ve (387) Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği⁴ ile ilan edilmiş bulunmaktadır.

Buna göre, 492 sayılı Kanunun mükerrer 138 inci maddesi hükmü gereğince, Kanuna bağlı tarifelerde yer alan ve (54) Seri No.lu Harçlar Kanunu Genel Tebliği ile tespit edilen maktu harçlar (maktu ve nispi harçların asgari ve azami miktarlarını belirleyen hadler dahil), yeniden değerlendirme oranında artırlmıştır. Artırılan bu tutarlar 1/1/2009 tarihinden itibaren uygulanmak üzere Tebliğ ekindeki tarifelerde gösterilmektedir.

Ekli 2, 5 ve 7 sayılı tarifelerin bazı pozisyonlarında beher rüsum tonilatosisundan gibi birim değer üzerinden alınacak maktu harç tutarları yer almaktadır. Sözü edilen maktu harç tutarlarının, birim değerler toplamına tatbiki sonucu bulunacak olan ve asgari ve azami hadler arasında kalan harcın 10 Kurulla kadarki kesirleri de tahsil edilmeyecektir.

Tebliğ olunur.

(1) 17/7/1964 tarihli ve 11756 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

(2) 31/12/2004 tarihli ve 25687 üçüncü M. sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

(3) 31/1/2004 tarihli ve 25363 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

(4) 20/11/2008 tarihli ve 27060 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

(1) SAYILI TARİFE**2009 YARGI HARÇLARI****A- Mahkeme Harçları**

Hukuk ve ticaret davalarıyla, idari davalarda ihtilafsız yargı konularında ve icra tetkik mercilerinde

I- Başvurma harcı:

Dilekçe veya tutanakla dava açma veya davaya müdahale veya tevdi mahallinin tayini, ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz, tesbiti delail ile ilgili taleplerde,

1.Sulh mahkemelerinde, icra tetkik mercilerinde **7,30 TL**

2.Asliye mahkemelerinde, idare mahkemelerinde **15,60 TL**

3.(5035 sayılı Kanununun 34 üncü maddesi ile değiştirilen bent. Yürürlük:1.1.2004) Bölge Adliye Mahkemeleri, Bölge İdare Mahkemeleri, Yargıtay, Danıştay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde (Mahkemenin yetkisizlik veya görevsizlik karar) vermesi sebebiyle yetkili veya görevli mahkemeye yeniden başvurulması

halinde bu harç alınmaz.) **23,90 TL**

II- Celse Harcı:

(Taraflar veya vekilleri tarafından ertelenmelerine sebebiyet verilen celselerden.)

1.Sulh mahkemeleri:

a) Konusu belli bir değerle ilgili davalarda dava konusu miktardan **(9,00 TL)**'den fazla olmamak üzere **(Binde 1,8)**

b) Belli bir değer bulunmayan davalarda **9,00 TL**

2.Asliye mahkemelerinde, idari yargı mercilerinde **(15,60 TL)**'den az olmamak üzere **(Binde 1,8)**

III- Karar ve ilam harcı:

1.Nispi harç:

a) Konusu belli bir değerle ilgili bulunan davalarda esas hakkında karar verilmesi halinde hüküm altına alınan anlaşmazlık konusu değer üzerinden **(Binde 54)**

Bakanlar Kurulu, dava çetritleri itibariyle birlikte veya ayrı ayrı olmak üzere bu bentte yazılı nispeti binde 10'a kadar indirmeye veya Kanunda yazılı nispete kadar çökmeye yetkilidir.

b) Bir gayrimenkulün hissedarlar arasında satılı suretiyle fluuyun izalesine dair olan hükümler

(Gayrimenkulün satıflı bedeli üzerinden)

(Binde 9)

c) Gayrimenkulün hissedarlar arasında taksimine dair olan hükümler (Taksim edilen gayrimenkul değerleri üzerinden)

(Binde 3,6)

d) Nafaka verilmesine dair hükümler (Bir senelik nafaka bedeli üzerinden)

(Binde 9)

e) (5035 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi ile değiştirilen bent. Yürürlük: 1/1/2004) Yukarıdaki nispetler Bölge Adliye Mahkemeleri, Bölge Adliye Mahkemeleri, Danıştay, Askeri Yüksek Adliye Mahkemesi ve Yargıtay'ın tasdik veya iflin esasında hüküm altına aldıkları kararlar için de aynen uygulanır.

f) (5582 sayılı Kanunun 32. maddesi ile eklenen hüküm Yürürlük: 6/3/2007) Konusu belli bir değerle ilgili bulunan davalarda ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanından kaynaklanan alacaklar ile Toplu Konut Adresi Bağlı Kanlı'nın rehinle temin edilmeyen alacakların takibinde, ihalenin feshi talepleri ile ilgili olarak esas hakkında karar verilmesi halinde hüküm altına alınan anlaşılmazlık konusu değer üzerinden

(Binde 54)

Bakanlar Kurulu, dava çözümleri itibarıyla birlikte veya ayrı ayrı olmak üzere bu alt bentte yazılı nispeti binde 10'a kadar indirmeye veya Kanunda yazılı nispete kadar çözümlerine yetkilidir.

Nispi harçlar **(15,60 TL)**'den fazla olamaz.

2. Maktu harç:

a) 1. fıkrada dâhilinde kalan davalarla, taraf tekliline imkan bulunmayan davalarda verilen esas hakkındaki kararlarla, davanın reddi karar ve icra tetkik mercilerinin 1'inci fıkrada dâhilinde kalan kararlarında **15,60 TL**

b) (5035 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi ile değiştirilen bent. Yürürlük: 1.1.2004) (a) fıkrasında yazılı davalarda esasa taalluk eden veya tashihi karar taleplerinin reddine dair Yargıtay, Danıştay ve Askeri Yüksek Adliye Mahkemesi kararlarında **32,30 TL**

c) (5035 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi ile değiştirilen bent. Yürürlük: 1.1.2004) Bölge Adliye Mahkemeleri, Adliye Mahkemeleri, Bölge Adliye Mahkemeleri, Yargıtay, Danıştay ve Askeri Yüksek Adliye Mahkemesinin icranın tehiri kararlarında **25,60 TL**

d) Tespiti delail, ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir kararlarında **25,60 TL**

IV- Temyiz ve itiraz harçları (5766 sayılı Kanunun 11. maddesi ile eklenen bölüm, Yürürlük: 6/6/2008)

a) Yargıtay ve Danıştay'a yapılacak temyiz başvurularında **67,20 TL**

b) Yürütmenin durdurulmasına ilişkin itirazlar dahil olmak üzere Bölge Adliye ve Bölge Adliye Mahkemelerine itirazın yapılacak başvurularında **44,80 TL**

c) Ayrı Ceza Mahkemelerine itirazın yapılacak başvurularda **33,60 TL**

B) İcra ve iflas harçları:**I. İcra harçları:**

1. <craya başvurma harc> **15,60 TL**
2. Değeri belli olmayan icra takiplerinde, icranın yerine getirilmesi
harc> **15,60 TL**
3. Değeri belli olan icra takiplerinde tahsil harc>, değer üzerinden:
- a) Ödeme veya icra emrinin tebliği üzerine hacizden evvel ödenen paralardan **(Yüzde 3,6)**
- b) Hacizden sonra ve satıştan önce ödenen paralardan **(Yüzde 7,2)**
- c) Haczedilen veya rehinli malların satışla paraya çevrilmesi suretiyle tahsil olunan paralardan **(Yüzde 9)**
- d) Resmi ve özel müesseseler memur ve hizmetlilerinin maaflı, ücret, gündelik ve sair hizmet gelirlerinin haczi suretiyle tahsil olunan paralardan **(Yüzde 3,6)**
- e) Takip talebi bulunmayan alacaklılara <craya ve <flaş Kanununun 125. maddesinin 3. fıkrası> gereğince ödenen paralardan **(Yüzde 1,8)**
- f) Gayrimenkullerin ve gemilerin tahliye ve tesliminde:
- aa) <craya emrinin tebliği üzerine tahliye olunduğu takdirde **(Yüzde 1,8)**
- bb) Tahliye ve teslim icra marifetiyle olduğu takdirde **(Yüzde 3,6)**
- g) Menkul tesliminde:
- aa) <craya emrinin tebliği üzerine teslim halinde **(Yüzde 1,8)**
- bb) <craya marifetiyle teslim halinde **(Yüzde 3,6)**
- h) (5582 sayılı Kanunun 32. maddesi ile eklenen hüküm Yürürlük: 6/3/2007) 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanından kaynaklanan alacaklar ile Toplu Konut (daresi Bafkanlığı)nın rehinle temin edilmemiş alacaklarının takibinde, bu bentte belirtilen tahsil harçları dörtte biri oranında uygulanır.

4. İdare harçları:

(Haczedilen gayrimenkullerin idaresi, kira mukaveleleri düzenlenmesi ve hesap tutulması için) **10,90 TL**

II. İflas harçları:**1. Maktu harç:**

<flaşın açılması> veya konkordato isteği ve masaya katılma harc> **25,60 TL**

2. Konunun değeri üzerinden harç:

- a) <flaşta paylaşılan para üzerinden **(Yüzde 3,6)**
- b) Konkordatoda alacaklılara verilmesi kararlaştırılan para üzerinden **(Binde 9)**

C) Ticaret sicili harçları:**I. Kayıt ve tescil harçları: (Ticari işletme rehni dahil)**

1. Ticari ifletmenin ve ünvanın tescil ve ilanında:
 - a) Gerçek kifilere ve kooperatiflere ait ifletmelerde **115,00 TL**
 - b) fiahıs flirketlerine ait ifletmelerde **329,60 TL**
 - c) Sermaye flirketlerine ait ifletmelerde **742,50 TL**
2. Temsile yetkili kınan kimselerin tescil ve ilanında (Her kifli için):
 - a) Gerçek kifilere ve kooperatiflere ait ifletmelerde **57,10 TL**
 - b) fiahıs flirketlerine ait ifletmelerde **81,80 TL**
 - c) Sermaye flirketlerine ait ifletmelerde **180,80 TL**
3. Ticaret siciline tescil edilmifl olan vakalardaki deşiflikliklerin tescilinde: (Ticari ifletme rehni ile ilgili vakalar dahil)

(Muhteva ile ilgili bulunmayan düzeltmelerden harç alınmaz.)

 - a) Gerçek kifilere ve kooperatiflere ait ifletmelerde **57,10 TL**
 - b) fiahıs flirketlerine ait ifletmelerde **81,80 TL**
 - c) Sermaye flirketlerine ait ifletmelerde **180,80 TL**
4. Kayıt silinmesinde: (Ticari ifletme rehni kaydnın silinmesi dahil)
 - a) Gerçek kifilere ve kooperatiflere ait ifletmelerde **22,40 TL**
 - b) fiahıs flirketlerine ait ifletmelerde **32,30 TL**
 - c) Sermaye flirketlerine ait ifletmelerde **57,10 TL**

flubelerin herbiri (Yabancı müesseselerin Türkiye'deki flubeleri dahil) ayrıca aynı harca tabidir.

II. Kayıt ve belge suretleri ve tasdikname harçları:

1. Bir ticari ifletmeye ait sicil esas defterindeki kayıtların tamamının veya bir kısmının veya memurlukta saklanan bütün belgelerin örneğinin beher sayfasından (*Ticaret Sicili Tüzüğü Madde:11/1*) **5,80 TL**
2. Tasdiknamelerden (*Ticaret Sicili Tüzüğü Madde: 11/2, 104, 105*) **19,10 TL**

D) Diğer yargı harçları (Müşterek kısım):**I. Suret harçları:**

- a) İlamın her sayfasının suretinden (*Tasdikli fotokopiler dahil*) **1,10 TL**
- b) Mahkeme ve merci zabıtnameleri ve diğer evrakın beher sayfasının suretlerinden (*Tasdikli fotokopiler dahil*) **1,10 TL**
- c) Avukatların tasdik ettiği vekaletname suretlerinden (*Tasdikli fotokopiler dahil*) **2,50 TL**
- d) Sulh hakimi tarafından tasdik edilen vekaletname suretlerinden (*Tasdikli fotokopiler dahil*) **2,50 TL**

Re'sen verilmesi icap eden suretler hariç olmak üzere ceza mahkeme-lerinden alınacak suretlerden de ayrı harçlar alınır.

II. Muhafaza harçları:

Adliye veznelerine tevdi olunan kıymetli eflyan›n kabul ve muhafaza-s› için, muhafaza olunan değer üzerinden:

- a) Bir y›la kadar **(Binde 9)**
 b) Bir y›b› geçen her y›l ve kesirler için **(Binde 4,5)**

III. Defter tutma harçları:

a) Alelumum, defter tutma ve tahrir ifflerinde **(9,00 TL)**'den az olma-mak üzere deftere kaydolunan değer üzerinden **(Binde 3,6)**

b) Miras ifflerinde defter tutulmas›nda:

aa) Mevcut ve alacak bakiyesi has›l olmuşl ise bu bakiye üzerinden **(Binde 3,6)**

bb) Borç bakiyesi has›l olmuşl veya mevcut ve alacaklar ile borçlar ba-kiyesi eflit ise **23,90 TL**

c) flas dairesi taraf›ndan tutulacak defterlerden **23,90 TL**

IV. Miras işlerine ait harçlar:

Terekenin tahrir ve tespiti, miras›n taksimi, tasfiyesi ve idaresinde, bunlar›n konusunu teşkil eden değerler üzerinden **(Binde 3,6)**

(Miras idaresinde her sene ve kesirler için harç al›nır.)

V. Vasiyetname tanzimine ait harçlar:

Medeni Kanununun 479'uncu maddesine göre sulh hakimi taraf›ndan tanzim edilen resmi vasiyet senetleri:

- a) Belli bir meblağ› ihtiva edenler **(Binde 0,90)**
 b) Belli bir meblağ› ihtiva etmeyenler **32,30 TL**

(2) SAYILI TARİFE NOTER HARÇLARI

I. Değer veya ağırlık üzerinden alınan nispi harçlar:

1. Muayyen bir meblağ ihtiva eden her nevi senet, mukavelename ve kağıtlardan beher imza için **(Binde 0,90)**

Bütün imzalar için bu suretle alınacak harçın toplam miktarı (32,30TL)'den az, (16.514,80 TL)'den çok olamaz.

2. Emanet harçları:

Saklanmak üzere noterlere tevdi edilen değerleri belli emanetlerden (Binde 1,8)

Harç miktarı (2,50 TL)'den az olamaz, harç yıllık olarak hesaplanır. Bir yıldan fazla olan her yıl için ilave olarak yarım harç alınır. Yıl kesirleri tam itibar olunur.

3. Gayrimenkul ve menkullerin idaresi harçları: **(Binde 3,6)**

Harç yıllık olarak hesaplanır, bir yıldan fazla olan her yıl için ilave olarak yarım harç alınır. Yıl kesirleri tam itibar olunur. Gayrimenkullerin değerleri belli değilse değerler takdir yolu ile tespit edilir.

4. Konflimento yazılması harçları:

Konflimento yazılmasında efsyanın her gayrisafi tonundan **0,29 TL**

5. (3239 sayılı Kanununun 139 uncu maddesiyle fıkra kaldırılmıştır.)

II. Maktu harçlar:

1. Belli meblağ ihtiva etmeyen ve alınacak harç miktarı kanun ve tarife de ayrıca gösterilmemiş olan senet, mukavele ve kağıtlardaki imzaların beherinden **5,10 TL**

2. Her nevi tebliğ (6830 sayılı Kanun hükümleri muvacehesinde noterlerce muhataba yapılacak tebliğler dahil) ihbar, ihtar ve protestolardan muhataba tebliğ edilecek beher nüsha için **9,00 TL**

3. Vekaletnameler:

a) Özel vekaletnamelerde beher imza için **4,30 TL**

b) Genel vekaletnamelerde beher imza için **6,70 TL**

4. Defter tasdiki:

a) Açılış, ara ve kapanış tasdik ve fişhleri (Beher defter için):

aa) Kâğıt defteri ve diğer her türlü defterler **12,50 TL**

bb) Serbest meslek kazanç defteri **15,60 TL**

cc) Bilanço esasına göre tutulan defterler **15,60 TL**

b) Açılış tasdiklerinde sayfaların mühürlenmesi:

100 sayfaya kadar (100 dahil) **4,20 TL**

100 sayfadan yukarı beher 50 sayfa ve fazlası için **4,20 TL**
 (5035 sayılı Kanununun 35 inci maddesi ile eklenen bent. Yürürlük: 1.1.2004) Ticaret sicili memurluklarıncı yapılacak defter tasdiki işlemlerinden yukarıda belirtilen harçlar aynen alınır.

5. Suretler ve tercüme:

a) İlgililere veya ibraz edenlere verilecek her türlü mukavele, senet, yazılı kağıt ve kayıtlı suretlerinin ve fotokopilerinin beher sayfasından **1,10 TL**

b) Tercüme suretleri ve yabancı dille yazılmış kağıtların suretleri ve tercümeleri beher sayfasından (Fotokopiler dahil) **2,50 TL**

6. Saklanmak üzere noterlere tevdi olunan ve değeri belli olmayan emanetlerle vasiyetnameler her yıl için (Yıl kesirleri tam sayılır) **9,00 TL**

7. Tespit ve tutanak harçları:

Mukavelename, senet veya yazılı kağıtların veya bir fleyin veya bir yerin hal ve fleklinin ilgili şahısların hüviyet ve ifadelerinin tespiti **9,00 TL**

8. Piyango, seçim ve toplantılarda hazır bulunmaktan alınacak harçlar Davet üzerine piyango ve hususi müesseselerin kur'a, seçim ve toplantılarda hazır bulunarak düzenlenecek tutanaklarda **164,40 TL**

9. Düzeltme harcı:

Evvelki iflin mahiyet ve değeri deşifflmemek flartıyla yapılacak düzeltmelere ait beyannamelerden beher imza için **2,00 TL**

10. Mukavele feshi harcı:

Değeri belli bir borç veya bir taahhüdün ikrarın tazammun etmeyen mukavelelerin feshinde beher imza için **2,00 TL**

11. Belli bir meblağ ihtiva etmeyen umumi ibra, umumi makbuz, tahkimname, ölüme bağlı tasarruf senet ve mukaveleleri, ölünceye kadar bakma akdi, vakıf, aile vakıfları, evlat edinme, karı-koca haklarının idaresi, babalı tanıma senetleri, miras taksim mukaveleleri, ifraz mukaveleleri ve bunlardan rücu ve bunların feshi ve bunların teferruatına dair senet, mukavele ve kağıtların düzenlenmesinden ve noter tarafından re'sen düzenlenecek tutanaklardan **32,30 TL**

(3) SAYILI TARİFE VERGİ YARGISI HARÇLARI

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümler ile bunlara ba²l zam ve cezalara ilifflkin uyufmlazlıklardan dolayı Vergi Mahkemelerinde, Bölge <dare Mahkemelerinde ve Dan²ftay'da açılan davalarda.

I- Başvurma harcı:

- a) Vergi Mahkemeleri ile Bölge <dare Mahkemelerine başvurma **15,60 TL**
b) Dan²ftaya başvurma **32,30 TL**
c) (5766 sayılı Kanunun 11. maddesi ile eklenen fıkra, Yürürlük:6/6/2008) Dan²ftay'a temyiz başvurularında **67,20 TL**
d) (5766 sayılı Kanunun 11. maddesi ile eklenen fıkra, Yürürlük:6/6/2008) Bölge <dare Mahkemesine itirazın yapılan başvurularda **44,80 TL**

II- Nispi harçlar:

- a) Vergi mahkemesi ile bölge idare mahkemesi kararlarında:
Tarihiyata ve ceza kesme ifllemlerine karşı mükellefin dava açması üzerine vergi mahkemesinin niha-i kararları ile bölge idare mahkemesinin kararlarında, karar altına alınan uyufmlazlık konusu vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümler ile bunlara ba²l zam ve cezaların toplam de²eri üzerinden (**15,60 TL**)'den az olmamak üzere **(Binde 3,6)**

- b) Dan²ftay kararlarında:

Karar altına alınan uyufmlazlık konusu vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümler ile bunlara ba²l zam ve cezaların toplam de²eri üzerinden (**32,30 TL**)'den az olmamak üzere **(Binde 7,2)**

(Bu miktardan evvelce ödenen nispi harç mahsup edilir)

III- Maktu harç:

Yukarıdaki pozisyonlarda gösterilen ve nispi harca tabi tutulmamış olan tarihiyat veya ceza kesme ve di²er ifllemlerle ilgili:

- a) Vergi mahkemesi ve bölge idare mahkemesi kararlarında **15,60 TL**
b) Dan²ftay kararlarında **32,30 TL**
c) Bölge idare mahkemesi ve Dan²ftay'ın yürütmenin durdurulması kararlarında **32,30 TL**

IV- Suret harçları:

Tarafların iste²isi üzerine verilecek karar suretleri için karar suretinin her sayfasından (Fotokopiler dahil) **0,80 TL**

2009 YILI GELİR VERGİSİ TARİFESİ

8.700 YTL'ye kadar olan gelirler,			% 15
22.000 YTL'ye kadar olan gelirlerin	8.700 YTL'si için	1.305 YTL, fazlası	% 20
50.000 YTL'ye kadar olan gelirlerin	22.000 YTL'si için	3.965 YTL, fazlası	% 27
50.000 liradan fazla olan gelirlerin	50.000 YTL'si için	11.525 YTL, fazlası	% 35
Oranında vergi hesaplanacak.			

DÖNEMLERE GÖRE TİCARİ FAİZ ORANLARI

Yürürlük Tarihi	Reeskont <flemlerinde Uygulanan <skonto Oran> (%)	Avans <flemlerinde Uygulanan Faiz Oran> (%)
01.01.1990	40	45
20.09.1990	43	48,25
23.11.1990	45	50,75
15.02.1991	48	54,50
27.01.1994	56	65
21.04.1994	79	98
12.07.1994	70	85
27.07.1994	63	75
01.10.1994	55	64
10.06.1995	52	60
01.08.1995	50	57
02.08.1997	67	80
30.12.1999	60	70
17.05.2002	55	64
14.06.2003	50	57
08.10.2003	43	48
15.06.2004	38	42
13.01.2005	32	35
25.05.2005	28	30
20.12.2005	23	25
20.12.2006	27	29
28.12.2007	25	27
28.12.2008	25	27

23 Aralık 2008 Tarihli

Resmî Gazete

Say: 27089

Maliye Bakanlığında:
KATMA DEĞER VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ
(SERİ NO: 111)

Katma Değer Vergisi Kanununun 29 uncu maddesinde 5035 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle, indirimli orana tabi ifllemler dolayısıyla yüklenilen ve indirim yoluyla giderilemeyen KDV tutarlarının Bakanlar Kurulunca tespit edilecek sonraki aflan kısmının ilgili içinde vergilendirme dönemleri itibariyle mahsuben, ilgili içinde mahsuben iade edilemeyen tutarların da izleyen yıl içinde mükellefin isteğine bağlı olarak nakden ya da mahsuben iadesi imkânı getirilmifftir.

İndirimli orana tabi ifllemlerde iade edilecek verginin alt sonraki ilişkin olarak 6/5/2006 tarihli ve 26160 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2006/10379 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 1 inci maddesinin birinci fıkrasında bu tutar 10.000 YTL olarak belirlenmiffti, ikinci fıkrasında ise “2007 ve izleyen takvim yılları için bu sonraki, bir önceki yıldaki tutarın, Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde yapılacak hesaplamada, 50 YTL ve daha düşük tutarlar dikkate alınmaz, 50 YTL’den fazla olan tutarlar ise 100 YTL’nin en yakın katına yükseltilir.” hükmüne yer verilmifftir.

Buna göre, indirimli orana tabi ifllemlerden doğan katma değer vergisi iade taleplerinde, bu ifllemler nedeniyle yüklenilen ve indirim yoluyla giderilemeyen katma değer vergisi tutarının iade yapılamayacak kısım ile ilgili olarak 2008 yılında geçerli olan 11.600 YTL tutarındaki sonraki, 2006/10379 sayılı Kararname uyarınca, 2008 yılına ilişkin yeniden değerlendirme oranında (%12,00) artırılarak 2009 yılı için 13.000 TL olarak uygulanacaktır.

Tebliğ olunur.

(1995 - 2009 YILLARINA AİT ASGARİ ÜCRET TARİFELERİ)					
YILLAR İTİBARIYLA GÜNLÜK VE AYLIK ASGARİ ÜCRET MİKTARI					
Yıl	Asgari Ücret Günlük Miktar		Asgari Ücret Aylık Miktar		Yürürlüğe Giriş Tarihi
	16 Yaftından Büyükler	16 Yaftından Küçükler	16 Yaftından Büyükler	16 Yaftından Küçükler	
2009	22,20 YTL	18,90 YTL	666,00 YTL	567,00 YTL	01.01.2009 - 30.06.2009
2009	23,10 YTL	19,65 YTL	693,00 YTL	589,50 YTL	01.07.2009 - 31.12.2009
2008	20,28 YTL	17,18 YTL	608,40 YTL	515,40YTL	01.01.2008 - 30.06.2008
2008	21,29 YTL	18,02 YTL	638,70 YTL	540,60 YTL	01.07.2008 - 31.12.2008
2007	19,50 YTL	16,38 YTL	585,00 YTL	491,40 YTL	01.07.2007 - 31.12.2007
2006	17,70 YTL	15,00 YTL	531,00 YTL	450,00 YTL	01.01.2006 - 31.12.2006
2005	16,29 YTL	13,86 YTL	488,70 YTL	415,80 YTL	01.01.2005 - 31.12.2005
2004	14,805.000	12,600.000	444.150.000	378.000.000	01.07.2004 - 31.12.2004
2004	14,100.000	12,000.000	423.000.000	360.000.000	01.01.2004 - 30.06.2004
2003	10.200.000	8.550.000	306.000.000	256.500.000	01.01.2003 - 31.12.2003
2002	8.362.500	7.107.000	250.875.000	213.210.000	01.07.2002 - 31.12.2002
2002	7.400.025	6.290.025	222.000.750	188.700.750	01.01.2002 - 30.06.2002
2001	5.598.000	4.758.300	167.940.000	142.749.000	01.08.2001 - 31.12.2001
2001	4.898.250	4.164.000	146.947.500	124.920.000	01.07.2001 - 31.07.2001
2001	4.665.000	3.965.250	139.950.000	118.957.500	01.01.2001 - 30.06.2001

(1995 - 2009 YILLARINA AİT ASGARİ ÜCRET TARİFELERİ)					
YILLAR İTİBARIYLA GÜNLÜK VE AYLIK ASGARİ ÜCRET MİKTARI					
Yıl	Asgari Ücret Günlük Miktar		Asgari Ücret Aylık Miktar		Yürürlüğe Giriş Tarihi
	16 Yaşından Büyükler	16 Yaşından Küçükler	16 Yaşından Büyükler	16 Yaşından Küçükler	
2000	3.960.000	3.375.000	118.800.000	101.250.000	01.07.2000 - 31.12.2000
2000	3.660.000	3.120.000	109.800.000	93.600.000	01.01.2000 - 30.06.2000
1999	3.120.000	2.652.000	93.600.000	79.560.000	01.07.1999 - 31.12.1999
1999	2.602.500	2.212.125	78.075.000	66.363.750	01.01.1999 - 30.06.1998
1998	1.594.650	1.355.475	47.839.500	40.664.250	01.08.1998 - 31.12.1998
1997	1.181.250	997.500	35.437.500	29.925.000	01.08.1997 - 31.07.1998
1997	567.000	480.000	17.010.000	14.400.000	01.01.1997 - 31.07.1997
1996	567.000	480.000	17.010.000	14.400.000	01.08.1996 - 31.12.1996
1996	282.000	236.250	8.460.000	7.087.500	01.01.1996 - 31.07.1996
1995	282.000	236.250	8.460.000	7.087.500	01.09.1995 - 31.12.1995
1995	139.325	116.250	4.173.750	3.487.500	01.01.1995 - 31.08.1995

**KIDEM TAZMİNATI TAVAN MİKTARLARI
(1980-2009 YILLARI ARASI)**

UYGULAMA DÖNEMİ	TUTARI
01.07.2009 - 31.12.2009	2.365,16 TL
01.01.2009 - 30.06.2009 Aras›	2.260,05 TL
01.07.2008 - 31.12.2008 Aras›	2.173,19 YTL
01.01.2008 - 30.06.2008 Aras›	2.087,92 YTL
01.07.2007 - 31.12.2007 Aras›	2.030,19 YTL
01.01.2007 - 30.06.2007 Aras›	1.960,69 YTL
01.07.2006 - 31.12.2006 Aras›	1.857,44 YTL
01.01.2006 - 31.12.2006 Aras›	1.770,63 YTL
01.07.2005 - 31.12.2005 Aras›	1.727,15 YTL
01.01.2005 - 30.06.2005 Aras›	1.648,90 YTL
01.07.2004 - 31.12.2004 Aras›	1.574.740.000
01.01.2004 - 30.06.2004 Aras›	1.485.430.000
01.07.2003 - 31.12.2003 Aras›	1.389.950.000
01.01.2003 - 30.06.2003 Aras›	1.323.950.000
01.10.2002 - 31.12.2002 Aras›	1.260.150.000
01.07.2002 - 30.09.2002 Aras›	1.160.150.000
15.05.2002 - 30.06.2002 Aras›	1.103.540.000
01.01.2002 - 14.05.2002 Aras›	1.076.400.000
15.12.2001 - 31.12.2001 Aras›	978.020.000
15.11.2001 - 14.12.2001 Aras›	938.330.000
15.10.2001 - 14.11.2001 Aras›	884.830.000
15.09.2001 - 14.10.2001 Aras›	835.950.000
01.07.2001 - 14.09.2001 Aras›	807.500.000
15.06.2001 - 30.06.2001 Aras›	768.100.000
15.04.2001 - 14.05.2001 Aras›	663.000.000
01.01.2001 - 14.04.2001 Aras›	646.560.000
15.12.2000 - 31.12.2000 Aras›	587.720.000
01.07.2000 - 14.12.2000 Aras›	558.440.000
15.06.2000 - 30.06.2000 Aras›	506.740.000
01.01.2000 - 14.06.2000 Aras›	488.990.000
01.07.1999 - 31.12.1999 Aras›	345.200.000
01.01.1999 - 30.06.1999 Aras›	286.341.250
01.10.1998 - 31.12.1998 Aras›	200.625.000
01.07.1998 - 30.09.1998 Aras›	181.685.000

20 Aralık 2008 Tarihli

Resmî Gazete

Say: 27086

Maliye Bakanlığında:
VERGİ USUL KANUNU GENEL TEBLİĞİ
(SIRA NO: 388)

213 sayılı Vergi Usul Kanununun Mükerrer 414 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında; “Bu Kanunda yer alan maktu hadler ile asgari ve azami miktarlar belirtilmiş olan para ile ödenecek ceza miktarlar, her yıl bir önceki yıla ilifkin olarak bu Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırlmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan maktu had ve miktarların yüzde beflini aflmayan kesirler dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, bu suretle tespit edilen had ve miktarlar yarısına kadar artırmaya veya indirmeye, nispi hadleri ise iki katına kadar artırmaya veya yarısına kadar indirmeye veya tekrar kanuni seviyesine getirmeye yetkilidir.” hükmü yer almaktadır.

Öte yandan, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin para birimi olan Yeni Türk Lirası (YTL) ve Yeni Kurufta (YKr) yer alan “Yeni” ibareleri, 5/5/2007 tarihli ve 26513 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak 1/1/2009 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olan 2007/11963 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kaldırılmış bulunmaktadır.

Bu hükümler gözönüne alınarak, Vergi Usul Kanununun 104, Mükerrer 115, 177, 232, 252, 313, 343, 352 (Kanuna Bağlı Cetvel), 353 ve Mükerrer 355 inci maddelerinde yer alıp 2008 yılında uygulanan miktarların, 2008 yılı için %12 (on iki) olarak tespit edilen yeniden değerlendirme oranında artırlması suretiyle belirlenen ve 1/1/2009 tarihinden itibaren uygulanacak olan miktarlar ekli listede gösterilmiştir.

Tebliğ olunur.

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2009 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE MİKTARLAR

MADDE NO – KONUSU	2009 Yılında Uygulanacak Miktar (YTL)
MADDE 104- İlanın şekli	
1- İlanın vergi dairesinde yapılması	1.500
3- İlanın;	
- Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması	1.500-150.000
- Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	150.000 ve aşması Halinde
MÜKERRER	
MADDE 115- Tahakkuktan vazgeçme	17,90
MADDE 177- Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri	
1- Yıllık;	
- Alış tutarı	119.000
- Satış tutarı	168.000
2- Yıllık gayrisafi iffler hasılatı	67.000
3- İfler hasılatının befler katı ile yıllık satış tutarının toplamı	119.000
MADDE 232- Fatura kullanma mecburiyeti	600
MADDE 252- Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	1,70
MADDE 313- Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallikler	670
MADDE 343- En az ceza haddi	6,80
- Damga vergisinde	7,60
- Diğer vergilerde	16
MADDE 352- Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)	
I. derece usulsüzlükler	
1- Sermaye şirketleri	89
2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	56
3 - İkinci sınıf tüccarlar	28
4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	14
5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	7,60
6- Gelir vergisinden muaf esnaf	3,50
II. derece usulsüzlükler	
1- Sermaye şirketleri	50
2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	28

	3 - İkinci sınıf tüccarlar	14
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	7,6
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	3,50
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	2
MADDE 353-	Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması	160
	1- Fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu verilmemesi, alınmaması	
	- Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilifflkin olarak kesilecek toplam ceza	76.000
	2- Perakende satışı fiili, ödeme kaydedici cihaz fiili, girifl ve yolcu taşıma bileti, sevk irsalıyesi, taşıma irsalıyesi, yolcu listesi, günlük müflteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması	160
	- Her bir belge nevine ilifflkin olarak her bir tespit için toplam ceza	7.600
	- Her bir belge nevine ilifflkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	76.000
	4- Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma ve asma mecburiyetine uyulmaması	160
	6- Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolara ilifflkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilifflkin kural ve standartlara uymayanlara	3.500
	7- Kamu kurum ve kurulufları ile gerçek ve tüzel kiffilerce yapılacak ifllemlerde kullanılmama zorunluluğu getirilen vergi numarasının kullanılmamasının iffleml yapanlara	190
	8- Belge başımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa ifflletmecilerine	560
	9- 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluflardan yaptıkları ifllemlere ilifflkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	760
	10- 127. maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel ifflaretli görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	560

MÜKERRER**MADDE 355- Bilgi vermekten çekinenler ile 256, 257 ve mükerrer 257. madde hükmüne uymayanlar için ceza**

1- Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.600
2- İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	760
3- Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	350

2009 YILI TANIKLIK ÜCRET TARİFESİ**Amaç**

MADDE 1 – (1) Bu tarifenin amacı, ceza muhakemesi sırasında tanığa verilecek tazminatın miktarı ile ödenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu tarife, ceza muhakemesi sırasında Cumhuriyet savcısı, mahkeme başkanı veya hâkim tarafından çağrılan tanıklara verilecek tazminatı kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu tarife, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 61'inci maddesi hükümlerine göre hazırlanmıştır.

Tazminat

MADDE 4 – (1) Tanığa tanıklık nedeniyle kaybettiği zamanla orantılı olarak günlük 10,00 Türk Lirasına kadar tazminat ödenir.

Giderler

MADDE 5 – (1) Tanık hazır olabilmek için seyahat etmek zorunda kalmırsa yol giderleriyle tanıklığa çağrıldığı yerdeki ikamet ve beslenme giderleri de karşılanır.

Muafiyet

MADDE 6 – (1) Tanığa ödenmesi gereken tazminat ve giderler hiçbir vergi, resim ve harç alınmaksızın ödenir.

Yargılama gideri

MADDE 7 – (1) Bu tarife uyarınca Devlet hazinesinden yapılan harcamalar 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 324. maddesi uyarınca yargılama giderlerinden sayılır.

Yürürlük

MADDE 8 – (1) Bu tarife 1 Ocak 2009 tarihinde yürürlüğe girer.

23 Aralık 2008 Tarihli

Resmi Gazete

Sayı: 27089

Maliye Bakanlığından:
GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ
(SERİ NO: 270)

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 21, 23/8, 31, 47, 48, mükerrer 80, 82, 86 ncü maddelerinde yer alan ve yeniden değerlendirme oranında artırılan maktu had ve tutarlar ile 1/1/2006 tarihinden önce ihraç edilen bir kısım menkul kıymetten 2008 takvim yılında elde edilen menkul sermaye iradının beyanında dikkate alınacak indirim oranı ve istisna uygulamasına ilişkin açıklamalar bu Tebliğin konusunu oluşturmaktadır.

1. Yeniden Değerleme Oranında Artırılan Had ve Tutarlar

Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 123 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasında, Kanunun 21, 23/8, 31, 47, 48, mükerrer 80, 82 ve 86 ncü maddelerinde yer alan maktu had ve tutarların, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılabilmek suretiyle uygulanacağı, bu şekilde hesaplanan maktu had ve tutarların yüzde 5'ini aşmayan kesirlerinin dikkate alınmayacağı, Bakanlar Kurulunun, bu surette tespit edilen had ve tutarları yarıya kadar artırmaya veya indirmeye yetkili olduğu hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm göz önüne alınarak Gelir Vergisi Kanununun 21, 23/8, 31, 47, 48, mükerrer 80, 82 ve 86 ncü maddelerinde yer alıp, 2008 yılında uygulanan had ve tutarların 2008 yılı için % 12 (yüzde oniki) olarak tespit edilen yeniden değerlendirme oranında arttırılması suretiyle belirlenen ve 2009 takvim yılında uygulanacak olan had ve tutarlar aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir.

1.1. Gayrimenkul Sermaye İratlarında Uygulanan İstisna Tutarı

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinde yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı, 2009 takvim yılında elde edilen kira gelirleri için 2.600 TL olarak tespit edilmiştir.

1.2. Hizmet Erbabına İşyeri veya İşyerinin Müştemilatı Dışında Kalan Yerlerde Yemek Verilmek Suretiyle Sağlanan Menfaatlere İlişkin İstisna Tutarı

Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin (8) numaralı bendinde yer alan, ifverenlerce ifyeri veya ifyerinin müştemilatı dışında kalan yerlerde hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlere ilişkin istisna tutarı, 2009 takvim yılında uygulanmak üzere 10 TL olarak tespit edilmiştir.

1.3. Sakatlık İndirimi Tutarları

Gelir Vergisi Kanununun 31 inci maddesinde yer alan sakatlık indirimi tutarları, 2009 takvim yılında uygulanmak üzere; birinci derece sakatlar için 670 TL, ikinci derece sakatlar için 330 TL, üçüncü derece sakatlar için 160 TL olarak tespit edilmiştir.

1.4. Basit Usule Tabi Olmanın Genel Şartlarından Olan İşyeri Kira Bedeline İlişkin Tutar

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2009 takvim yılında uygulanmak üzere büyükşehir belediye sınırları içinde 4.300 TL, diğer yerlerde 3.000 TL olarak uygulanacaktır.

1.5. Basit Usule Tabi Olmanın Özel Şartlarını Belirleyen Hadler

Gelir Vergisi Kanununun 48 inci maddesinde yer alan hadler, 2009 takvim yılında uygulanmak üzere yeniden değerlendirme oranında artırılmıştır.

Buna göre;

- (1) numaralı bent için 60.000 TL ve 89.000 TL,
- (2) numaralı bent için 30.000 TL,
- (3) numaralı bent için 60.000 TL,

olarak uygulanacaktır.

1.6. Değer Artışı Kazançlarına İlişkin İstisna Tutarı

Mükerrer 80 inci maddede yer alan değer artışı kazançlarına ilişkin istisna tutarı, 2009 takvim yılı gelirlerine uygulanmak üzere 7.600 TL olarak tespit edilmiştir.

1.7. Arızı Kazançlara İlişkin İstisna Tutarı

Gelir Vergisi Kanununun 82 nci maddesinde yer alan arızı kazançlara ilişkin istisna tutarı, 2009 takvim yılı gelirlerine uygulanmak üzere 17.900 TL olarak tespit edilmiştir.

1.8. Tevkifata ve İstisnaya Konu Olmayan Menkul ve Gayrimenkul Sermaye İratlarına İlişkin Beyanname Verme Sınırı

Gelir Vergisi Kanununun 86 ncı maddesinde yer alan tevkifata ve istisnaya konu olmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarına ilişkin beyanname verme sınırı, 2009 takvim yılı gelirlerine uygulanmak üzere 1.070 TL olarak tespit edilmiştir.

2. Kâr Hadleri Emsallerine Göre Düşük Olarak Tespit Edilmiş Bulunan Emtia İçin Özel Hadler

Milli piyango bileti, akaryakıt, fleker ve bunlar gibi kâr hadleri emsallerine göre düşük olarak tespit edilmiş bulunan emtia için özel hadler belirleme yetkisi Gelir Vergisi Kanununun 48 inci maddesi ile Maliye Bakanlığına verilmiştir. Bu yet-

Emtianın Cinsi	Büyükşehir Belediye Sınırları Dışında Kalan Yerlerde		Büyükşehir Belediye Sınırları İçinde Kalan Yerlerde	
	Yıllık Alım Ölçüsü (YTL)	Yıllık Satış Ölçüsü (YTL)	Yıllık Alım Ölçüsü (YTL)	Yıllık Satış Ölçüsü (YTL)
Değerli Kağıt	95.000	107.000	130.000	150.000
Şeker –Çay	76.000	95.000	89.000	119.000
Milli Piy. Bileti, Hemen Kazan, Süper Toto vb.	76.000	95.000	89.000	119.000
İçki (Bira ve Şarap Hariç) - İspirto– Sigara–Tütün	76.000	95.000	89.000	119.000
Akaryakıt (LPG hariç)	107.000	120.000	150.000	168.000

ki kullanılarak 2008 yılı için 266 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile belirlenen tutarlar yeniden artırılmıştır.

Buna göre, anılan maddelerin ticaretini yapanların, 2009 takvim yılında da basit usulden yararlanabilmeleri için; alım, satım veya haslatların 31/12/2008 tarihi itibarıyla aflanması da belirtilen hadleri aşmaması gerekmektedir.

Belirtilen bu malların alım satım ile uğraşanlar hakkında, basit usulün özel şartlar bakımından yukarıdaki hadler dikkate alınmak suretiyle, 136 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğindeki hesaplamalar doğrultusunda işlem yapılacaktır.

3. Basit Usule Tabi Mükelleflerde Gün Sonunda Toplu Belge Düzenleme Uygulaması

Basit usulde vergilendirilen mükelleflerle ilgili 215 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile getirilen, belge vermedikleri günlük haslatlar için gün sonunda tek bir fatura düzenlemesine ilişkin uygulamanın 31/12/2009 tarihine kadar devam etmesi, Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin Bakanlarınca verilen yetkiye istinaden uygun görülmüştür.

4. 2008 Takvim Yılında Elde Edilen Bir Kısım Menkul Sermaye İradının Beyanında Dikkate Alınacak İndirim Oranı İle İstisna Uygulaması

Gelir Vergisi Kanununun 76 ncı maddesinin 5281 sayılı Kanunun 44 üncü maddesiyle yürürlükten kaldırılan ikinci fıkrasında, Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (5), (6), (7), (12) ve (14) numaralı bentlerinde yer alan menkul sermaye iratlarına (döviz cinsinden açılan hesaplara ödenen faiz ve kâr payları, dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymetler ile döviz cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden elde edilenler hariç) fıkrafta belirtilen indirim oranının uygulanması suretiyle bulunacak kısmın, bu iratların beyan sırasında indirim olarak dikkate alınacağı belirtilmiştir.

Gelir Vergisi Kanununun indirim oranı uygulamasına yönelik 76 ncı maddesinin ikinci fıkrası 1/1/2006 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere 5281 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılmakla birlikte, anılan Kanunun geçici 67 nci maddesinin (9) numaralı fıkrası hükmü gereğince 1/1/2006 tarihinden önce ihraç edilen her nevi tahvil ve Hazine bonolarından elde edilen gelirlerin vergilendirilmesinde 31/12/2005 tarihinde yürürlükte olan hükümler esas alınacağından, indirim oranı uygulaması ile ilgili olarak afladaki açıklamaların yapılmasında yarar görülmüştür.

İndirim oranı; Vergi Usul Kanununa göre o yıl için tespit edilmemiş olan yeniden değerlendirme oranının, aynı dönemde Devlet tahvili ve Hazine bonusu ihalelerinde oluşan bileşik ortalama faiz oranına bölünmesi suretiyle tespit edilmektedir.

Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre 2008 yılı için tespit edilmemiş olan yeniden değerlendirme oranı % 12'dir. Bu dönemde Devlet tahvili ve Hazine bonusu ihalelerinde oluşan bileşik ortalama faiz oranı ise % 18,48'dir.

Buna göre, 2008 yılında elde edilen bir kısım menkul sermaye iradının beyanında uygulanacak indirim oranı (% 12 / % 18,48 =) % 64,9 olmaktadır.

4.1. İndirim Oranı Uygulanarak Beyan Edilecek Menkul Sermaye İratları

Gelir Vergisi Kanununa 5281 sayılı Kanunla eklenen geçici 67 nci maddede, menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılması ve elde tutulması sürecinde elde edilen gelirler ile mevduat faizleri, repo gelirleri ve katılım bankalarından elde edilen gelirlerin vergilendirilmesine yönelik düzenlemelere yer verilmemiş, mevduat faizleri, repo gelirleri ve katılım bankalarından elde edi-

len gelirler üzerinden yapılacak tevkifata ilifflkin açıklamalara 45 numaralı Gelir Vergisi Sirkülerinde ayrıntılı olarak yer verilmifftir.

Bu çerçevede, geçici 67 nci maddenin (4) numaralı fıkrasınca, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (7), (12) ve (14) numaralı bentlerinde yazılı menkul sermaye iratlarından 1/1/2006 tarihinden itibaren ödemeyi yapanlarca % 15 oranında vergi tevkifatı yapılmakta olup, bu gelirlerin beyan ve indirim oranı uygulanması söz konusu değildir.

Diğer taraftan, anılan maddenin (9) numaralı fıkrasınca, geçici 67 nci maddenin yürürlük tarihinden önce ihraç edilmiş olan her nevi tahvil ve Hazine bonoları ile Toplu Konut (daresi ve Özelleştirme (daresince çıkarılan menkul kıymetlerin elde tutulması veya elden çıkarılması) suretiyle sağlanan gelirlerin vergilendirilmesinde bu madde hükümlerinin uygulanmayacağı, bu gelirlerin vergilendirilmesinde 31/12/2005 tarihi itibarıyla geçerli olan hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir.

Bu kapsamda, 2008 takvim yılında elde edilen menkul sermaye iratlarından, 1/1/2006 tarihinden önce ihraç edilmiş olan ve Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (5) numaralı bendinde sayılan her nevi tahvil ve Hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut (daresi ve Özelleştirme (daresince çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirler indirim oranı uygulanmak suretiyle beyan edilecektir.

Döviz, altın veya başka bir değere endeksli menkul kıymetler ile döviz cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden elde edilen menkul sermaye iratlarının beyanında indirim oranı uygulanmayacaktır.

Ayrıca, ticari ifletmelere dahil kazanç ve iratlar için indirim oranı uygulanması söz konusu değildir.

4.2. 01/01/2006 Tarihinden Önce İhraç Edilen Devlet Tahvili ve Hazine Bonolarından Elde Edilen Gelirlerde İstisna Uygulaması

Gelir Vergisi Kanununun geçici 59 uncu madde hükmü ile 31/12/2007 tarihine kadar, 26/7/2001-31/12/2005 tarihleri arasında ihraç edilen Devlet tahvilleri ve Hazine bonolarının faiz gelirleri ve elden çıkarılmasından sağlanan diğer kazançlar toplamının 2001 yılında 50 milyar lirası, 2002 ve izleyen yıllarda bu tutarın veya artmış tutarın her yıl için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılması ile bulunacak tutar gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Bu hüküm uyarınca, 1/1/2006 tarihinden önce ihraç edilmiş olan Devlet tahvili ve Hazine bonolarından elde edilen gelirlere ilifflkin istisna uygulaması 31/12/2007 tarihinde son bulduğundan, 1/1/2008 tarihinden itibaren bu kıymetlerin faiz gelirleri ile bu kıymetlerin elden çıkarılmasından sağlanan diğer kazançlarla ilgili olarak istisna uygulanması söz konusu değildir.

Tebliğ olunur.

1 20/11/2008 tarih ve 27060 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 387 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile açıklanmıştır.

2 28/12/2007 tarih ve 26740 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

3 2/5/1982 tarih ve 17682 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

4 6/12/1998 tarih ve 23545 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından:

KREDİ KARTI İŞLEMLERİNDE UYGULANACAK AZAMI FAİZ ORANLARI

Kredi kartı işlemlerinde uygulanacak azami faiz oranlarında değişiklik yapılmamıştır.

11 Haziran 2008 tarih ve 26903 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, Kredi Kartı İşlemlerinde Uygulanacak Azami Faiz Oranları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair 2008/5 sayılı Bankamız Tebliği'nde belirlenen ve 01 Temmuz 2008 tarihinden itibaren geçerli olan aylık azami akdi ve gecikme faiz oranları değiştirilmemiş olup, söz konusu oranlar 01 Ocak 2009 tarihinden itibaren üç aylık süre için de geçerli olacaktır.

Dolayısıyla, 01 Ocak 2009 - 31 Mart 2009 tarihleri arasında kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami akdi faiz oranı; Türk Lirası için yüzde 4,39, ABD doları için yüzde 2,54 ve Euro için yüzde 2,30, aylık azami gecikme faizi oranı ise Türk Lirası için yüzde 5,14, ABD doları için yüzde 3,11 ve Euro için ise yüzde 2,82 olarak belirlenmiştir.

Söz konusu oranlar azami oranlar olup, bankalarca kredi kartı işlemlerinde 01 Ocak 2009 tarihinden itibaren bu oranların üzerinde bir faiz oranı uygulanması mümkün bulunmamaktadır. Bankalar bu oranları geçmemek üzere faiz oranlarını serbestçe belirleyebilecektir. 01 Nisan 2009 tarihinden itibaren gelecek üç aylık dönem için geçerli olacak azami faiz oranları bu tarihten önce yine Bankamız tarafından kamuoyuna duyurulacaktır.

Bankalar, diğer ülkelerde olduğu gibi, kredi kartı faiz oranlarını bireysel kredi faizlerine göre daha yüksek belirlemektedir. Bu nedenle, kısa vadeli kredi gereksinimi olan kredi kartı sahiplerinin bu gereksinimlerini kredi kartları yerine tüketici kredileri yoluyla karşılamaları menfaatlerine olacaktır.

23 Aralık 2008 Tarihli

Resmî Gazete

Say: 27089

Maliye Bakanlığında:
ÖZEL İLETİŞİM VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ
(SERİ NO: 4)

Özel iletişim vergisi uygulamasına ilifkin olarak afağdaki açıklama-
nın yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun¹ 39 un-
cu maddesinin üçüncü fıkrasında, "Mobil telefon aboneliğinin ilk tesisin-
de (operatör deşifliklikleri hariç) yirmimilyon lira ayrıca özel iletişim ver-
gisi alınır. Bu tutar, her yıl bir önceki yıla ilifkin olarak 213 sayılı Vergi
Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden deşerleme oranında
artırılmak suretiyle uygulanır. Hesaplanan tutarın yüzde befini aflmayan
kesirler dikkate alınmaz." hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm uyarınca, mobil telefon aboneliğinin ilk tesisinde (opera-
tör deşifliklikleri hariç) maktu olarak alınması hükme bağlanan vergi tu-
tarı (yirmimilyon lira), 3 Seri No'lu Özel İletişim Vergisi Genel Tebliği² ile
213 sayılı Vergi Usul Kanunu³ hükümlerine göre belirlenen yeniden de-
şerleme oranında artırılarak 2008 yılı için 27,80 YTL olarak belirlenmiş-
ti.

20/11/2008 tarihli ve 27060 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 387
Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile yeniden deşerleme oranı
2008 yılı için % 12 olarak tespit edilmiştir.

Buna göre, söz konusu maktu vergi tutarı 1/1/2009 tarihinden iti-
baren 31,10 TL olarak uygulanacaktır.

Tebliğ olunur.

1 6/6/2008 tarihli ve 26898 (mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

2 18/10/1983 tarihli ve 18195 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

3 1/8/2008 tarihli ve 26954 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Maliye Bakanlığından:

MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

SERİ NO: 32

5766 sayılı Amme Alacakların Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanununun 18 inci maddesinin (a) bendiyle 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 20 nci maddesinin (d) bendinde yapılan değişikliklerle, tescil edilmiş motorlu kara taşıtlarının her türlü satış ve devirlerinin trafik tescil flube veya büroları tarafından yerine getirilecek hüküm altına alınmış, anılan maddenin 1/8/2008 olan yürürlük tarihi, 5795 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 1 inci maddesi ile 1/1/2009 olarak değiştirilmiştir.

Ancak, 2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 29 uncu maddesinin (6) numaralı fıkrası hükmüyle, 5795 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde yer alan "1/1/2009 tarihinde" ibaresi "31/12/2009 tarihinde" şeklinde değiştirilmiştir.

Buna göre; 31 Seri No.lu Motorlu Taşıtlar Vergisi Genel Tebliğinin "II - Motorlu Kara Taşıtları Mükellefiyet Kaydı" başlıklı kısmının yürürlük tarihi de, 31/12/2009 tarihine ertelenmiştir.

Tebliğ olunur.

1 SAYILI TARİFE

Otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları ve benzerleri ile motosikletler (1-3 YAŞ GRUBU)

Motor silindir hacmi (cm ³)	Yıllık vergi tutarı (TL)
1300 cm ³ ve altında	393
1301-1600 cm ³ 'e kadar	628
1601-1800 cm ³ 'e kadar	1.104
1801-2000 cm ³ 'e kadar	1.736
2001-2500 cm ³ 'e kadar	2.605
2501-3000 cm ³ 'e kadar	3.631
3001-3500 cm ³ 'e kadar	5.529
3501-4000 cm ³ 'e kadar	8.690
4001 cm ³ ve üstü	14.220

Motosikletler

100-250 cm ³ 'e kadar	76
251-650 cm ³ 'e kadar	155
651-1200 cm ³ 'e kadar	393
1201 cm ³ ve yukarı>	946

2 SAYILI TARİFE**(1-6 YAŞ GRUBU)****Taşıt cinsi ve oturma yeri,
azami toplam ağırlık****Yıllık vergi tutarı
(TL)****Minibüs****471****Panelvan ve motorlu karavan**

1900 cm ³ ve aşağı>	628
1901 cm ³ ve üstü	946

Otobüs ve benzerleri**(Oturma yeri)**

25 kifliye kadar	1.182
26-35 kifliye kadar	1.420
36-45 kifliye kadar	1.578
46 kifli ve yukarı>	1.893

Kamyonet, kamyon, çekici vb.

1.500 kg'a kadar	424
1.501-3.500 kg'a kadar	851
3.501-5.000 kg'a kadar	1.277
5.001-10.000 kg'a kadar	1.420
10.001-20.000 kg'a kadar	1.703
20.001 kg ve üstü	2.130

3 SAYILI TARİFE

**Özel amaçla kullanılan yat, kotra ve her türlü motorlu tekneler
(1-3 YAŞ)**

Taşıt cinsi ve Motor Gücü Birimi(BG)	Yıllık Vergi Tutarı (TL)
10-20 BG'ye kadar	23,68
21-50 BG'ye kadar	31,58
51-100 BG'ye kadar	39,49
101-150 BG'ye kadar	47,38
151 BG ve yukarı	71,09

4 SAYILI TARİFE

**Uçak ve helikopterler
(Türk Kuşu, THK'ya ait olanlar hariç)
(1-3 YAŞ)**

Uçak ve helikopterler	Yıllık Vergi Tutarı (TL)
1.150 kg'ye kadar	7.899
1.151-1.800 kg'ye kadar	11.850
1.801-3.000 kg'ye kadar	15.800
3.001-5.000 kg'ye kadar	19.752
5.001-10.000 kg'ye kadar	23.702
10.001-20.000 kg'ye kadar	27.653
20.001 kg ve üstü	31.604

**Devlet Bakanlığından:
ZORUNLU KARAYOLU TAŞIMACILIK MALİ SORUMLULUK
SİGORTASI TARİFE VE TALİMATI**

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununa göre yapılacak Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası'na aşağıdaki tarife ve talimat uygulanır.

Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası, Karayolu Motorlu Araçlar Mali Sorumluluk Sigortası branşında faaliyette bulunan sigorta şirketleri tarafından yapılır.

A. TARİFE

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu hükümleri çerçevesinde yolcu taşımacılığı yapan flehirlerearası taşımacılar, taşıt türleri itibarıyla bu Tarife ve Talimatın eki tablolarda düzenlenen teminatları almak zorundadır. Hazine Müsteferları'nın başlı olduğu Bakan gerekli gördüğu takdirde, tespit edeceği yabancı ülkelerde ortaya çıkabilecek zararları teminat kapsamına alabilir.

A.1. Sigorta Primlerinin Tespiti

Sigorta şirketleri, sigorta primlerini serbestçe tespit edebilirler. Belirlenen prim tutarları peşin olarak tahsil edilir.

Sigorta şirketleri bu Tarife ve Talimatta düzenlenen prim indirim ve artırım sebeplerini uygulamak kaydıyla serbestçe tarife belirleyebilirler.

A.2. Hasarsızlık İndirimi, İndirim ve Artırımların Uygulanması

Hasarsızlık sebebiyle prim indirim ve hasar sebebiyle prim artırım bu maddede yer alan basamak esasına göre uygulanır.

Basamak No	Hasarsızlık indirimi (%)	Prim Artırımı (%)
7	20	-
6	15	-
5	10	-
4	-	-
3	-	20
2	-	40
1	-	60

İlk kez sigorta yaptıranlar için prim artırım ve indirim içermeyen basamak uygulanır.

Sigorta sözleşme süresi içinde herhangi bir tazminat ödemesi yapılmaması durumunda, müteakip sigorta sözleşmesinde uygulanacak prim indirim oranı bir üst basamaka göre belirlenir. Sigorta süresi içinde mey-

dana gelen her tazminat ödemesi için ise müteakip sigorta sözleşmesinde uygulanacak prim artırım oranı bir alt basamağa göre belirlenir.

Bir araç ifletenine ait birden fazla motorlu aracın bulunması ya da birden fazla motorlu aracın bir teflebbüsün unvanı veya ifletme adı altında veya bu teflebbüs tarafından kesilen biletle ifletilmesi halinde, her bir araç için ayrı sigorta sözleşmesi yapılır ve uygulanacak olan prim basamağı her bir araç için münferit olarak tespit edilir.

A.3. Sigortalının Değişmesi

Prim indirimi veya prim artırım uygulaması taflımacıyı takip eder.

İndirime hak kazanmış veya prim artırımna tabi bir taflımacı, sigortaya konu araç başkasına devreder ve devredilen aracın sigorta süresi içinde aynı araç türünde başka bir taflımacı olarak yeni bir sigorta talep ederse indirim hakkı veya prim artırım uygulaması devam ettirilir.

Taflımacının değişmesi halinde, Zorunlu Karayolu Taflımacılık Mali Sorumluluk Sigortası Genel fiartlarına göre feshedilmeyip yeni taflımacı için devam sağlanan sigorta sözleşmelerindeki mevcut indirim veya artırımlar korunur. Süre sonunda sigortanın yenilenmesi halinde, eski sigorta sözleşmesindeki indirim veya artırımlar dikkate alınmaz.

A.4. İbrazı İstenen ve Saklanması Gereken Belgeler

Prim basamağının tespiti amacıyla, sigortalı;

a) Satış gerçekleşen ancak henüz adına tescil edilmeyen araçlarda noter satış senedini veya faturayı veya bu iflemi gösterir sair belgeyi; aracın bir önceki sahibine ait araç ruhsat suretini; taflımacılık belgesini,

b) Adına tescili yapılmış araçlarda; araç ruhsat suretini, taflımacılık belgesini,

ibraz etmekle yükümlüdür.

Sigortalıya ait son poliçe bilgilerinin sigortacı tarafından TRAMER veri tabanından kontrol edilememesi durumunda sigortalı, son poliçe örneğini sigorta yaptıracası firmaya ibraz eder.

Sigorta firması, sigortalı tarafından ibraz edilen belgelere ve TRAMER'den alacağı hasar durum belgesine bağlı olarak sigorta sözleşmesine uygulanacak indirim ve artırım oranlarını belirler. Prim basamağının tespiti amacıyla araç satış iflemini gösterir belgenin veya araç ruhsat suretinin ve gerekli durumlarda son poliçe örneğinin ibraz edilememesi durumunda prim basamağı, prim artırım en yüksek olan basamakta yer alan prim oranına % 10 ilave edilerek hesaplanır.

Sigorta firmaları, hasarsızlık indirimi veya tazminat ödemesi nedeniyle prim artırım uygulamaları takdirde, sigorta sözleşmesinin üzerine hasar durum belgesinin tarih ve sayısını yazmak ve hasar durum belgelerini belge olarak veya elektronik ortamda en az üç yıl saklamak zorundadır.

A.5. Zamanında Yenilenmeyen Sigorta Sözleşmeleri

Taflımacı sigorta sözleşmesini bitim tarihi itibarıyla yenilemekle yükümlüdür. Taflımacının sigorta sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren yenileme iflesini gerçekleştirmediği her 30 gün için müteakip sigorta sözleşmesinde prim, %50 ile sınırlı olmak üzere % 5 ilave edilerek hesaplanır.

A.6. Kısa Süreli Sigortalar

Sigorta süresi bir yıldır. Ancak, gerekli durumlarda bir yıldan kısa süreli sigorta sözleşmesi yapılabilir.

Kısa süreli sigortada prim tutar, dördüncü basamaktan hesaplanan yıllık primin % 25 inden az olmamak kaydıyla gün esasına göre tespit edilir.

Kısa süreli sigorta için hasarsızlık indirimi uygulanmaz. Ancak, bu sözleşmelere hasar nedeniyle prim artırım uygulaması yapılır.

Kısa süreli sigorta sözleşmesini müteakip düzenlenecek yeni sigorta sözleşmesinin yıllık olması durumunda hasarsızlık indirimi uygulanmaz.

B. UYGULAMA TALİMATI

B.1. Taflımacı Sorumluluk Sigortası Belgesi

Sigorta firmaları, Türkiye Sigorta ve Reasürans firmaları Birliğince bastırılan, seri numarası ile sigorta firmanın adı, poliçe numarası ve sigorta döneminin, taflımacının unvanı, taflı türünün ve plakasının yazılı olduğu Taflımacı Sorumluluk Sigortası Belgesini sigorta sözleşmesi ile birlikte sigortalıya vermek zorundadır.

Taflımacılar, sorumluluk sigortası belgelerini araçlarında kolayca görülebilir bir şekilde bulundurmaları ve denetimlerde ibraz etmek zorundadır. Sorumluluk sigortası belgesi bulunmayan araçlar sigorta teminat sağlanıncaya kadar trafikten men edilir.

B.2. Vergi ve Diğer Yükümlülükler

Bu Tarife ve Talimata uygun olarak tespit edilen net primin; 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununa göre % 5'i oranındaki gider vergisi ile diğer yükümlülükler sigorta ettirenden alınır.

B.3. Yeni teminat tutarlarının yürürlükteki sözleşmelere uygulanması [1]

Bu Tarife ve Talimat ile belirlenen teminat tutarları yürürlükteki bütün sigorta sözleşmelerine herhangi bir ek prim alınmaksızın uygulanır.

Sigorta firmaları, düzenledikleri poliçelerin ön yüzüne "Sözleşme süresi içinde Hazine Müsteferları tarafından baskı bulduğu Bakan tarafından teminat tutarları artırdığı takdirde, bu poliçede yazılı teminat tutarları, herhangi bir ifleme gerek kalmaksızın ve ek prim alınmaksızın yeni teminat tutarları üzerinden geçerli olur." ibaresini yazmak zorundadır.

C. YÜRÜRLÜK

Bu Tarife ve Talimat 1/7/2008 tarihinde yürürlüğe girer. Bu Tarife ve Talimatın yürürlüğe girmesiyle birlikte 29/12/2005 tarihli ve 26038 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Zorunlu Karayolu Taahhüt Mali Sorumluluk Sigortası Tarife ve Talimatı ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kalkar.

EK

Tablo 1				
1/7/2008 tarihinden itibaren uygulanacak asgari sigorta teminatları				
Teminatlar (YTL)				
Taşıtın Türü	A- Tedavi Gideri		B-Sakatlanma ve Ölüm	
	Kişi Başına	Kaza Başına	Kişi Başına	Kaza Başına
Otomobil	125.000	875.000	125.000	875.000
Minibüs (8-14 koltuk)*	125.000	1.750.000	125.000	1.750.000
Otobüs (15-25 koltuk)*	125.000	3.125.000	125.000	3.125.000
Otobüs (26 ve üstü koltuk)*	125.000	6.250.000	125.000	6.250.000
*Yolcu koltuk sayıdır.				

Tablo 2				
1/7/2008 tarihinden itibaren uygulanacak asgari sigorta teminatları				
Teminatlar (YTL)				
Taşıtın Türü	A- Tedavi Gideri		B-Sakatlanma ve Ölüm	
	Kişi Başına	Kaza Başına	Kişi Başına	Kaza Başına
Otomobil	150.000	1.050.000	150.000	1.050.000
Minibüs (8-14 koltuk)*	150.000	2.100.000	150.000	2.100.000
Otobüs (15-25 koltuk)*	150.000	3.750.000	150.000	3.750.000
Otobüs (26 ve üstü koltuk)*	150.000	7.500.000	150.000	7.500.000
*Yolcu koltuk sayıdır.				

23 Aralık 2008 Tarihli

Resmi Gazete

Sayı: 27089

Maliye Bakanlığından:**BELEDİYE GELİRLERİ KANUNU GENEL TEBLİĞİ
(SERİ NO: 35)**

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun(1) mükerrer 44 üncü maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iflyeri ve diğer flekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu; konutlara ait çevre temizlik vergisinin, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehirlerde 15 YKr, diğer yerlerde 12 YKr olarak hesaplanacağı; iflyerleri ve diğer flekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin maddede belirtilen tarifeye göre alınacağı ve büyükşehirlerde % 25 artırımlı uygulanacağı; bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beflini aflmayan kesirlerin dikkate alınmacağı hüküm altına alınmıştır.

Bakanlarımızca 2008 yılı için yeniden değerlendirme oranı % 12 (oniki) olarak tespit edilmiştir ve 387 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği(2) ile ilan edilmiştir bulunmaktadır.

4/4/2007 tarihli ve 2007/11963 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla(3) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para birimi olan Yeni Türk Lirası ve Yeni Kurulda yer alan "Yeni" ibareleri 1/1/2009 tarihinden itibaren kaldırılmış bulunduğundan Tebliğ, bu husus göz önünde bulundurularak düzenlenmiştir.

Buna göre; 1/1/2009 tarihinden itibaren konutlar ile iflyerleri ve diğer flekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi aflardaki tutarlara göre tahsil edilecektir.

1. Konutlara Ait Çevre Temizlik Vergisi

Konutlara ait çevre temizlik vergisi; su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehir belediyelerinde 20 Kurul, diğer belediyelerde 16 Kurul olarak hesaplanacaktır.

Diğer taraftan, belediyenin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan ancak, su ihtiyacını belediyece veya büyükşehir belediyelerine bağlı su ve kanalizasyon idarelerince tesis edilmiş su flebekesi haricinden karflılayan konutlara ilifkin çevre temizlik vergisi, aflarda yer alan ilgili tarifelerin yedinci grubunun belediye meclislerince en son intibak ettirilen derecelere ait tutarlar üzerinden tahakkuk ettirilecektir.

2. İşyerleri ve Diğer Şekilde Kullanılan Binalara Ait Çevre Temizlik Vergisi

İşyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, büyükşehir belediyeleri ve büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde afaaındaki tarifelere göre uygulanacaktır.

2.1. Büyükşehir Belediyeleri Dışındaki Belediyelerde Uygulanacak Çevre Temizlik Vergisi

Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak olan çevre temizlik vergisi tarifesi afaaında yer almaktadır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (YTL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	1.900	1.500	1.180	950	780
2. Grup	1.190	900	700	560	470
3. Grup	780	600	470	390	300
4. Grup	390	300	230	190	150
5. Grup	230	190	130	119	95
6. Grup	119	95	67	54	40
7. Grup	40	33	23	20	16

2.2. Büyükşehir Belediyelerinde Uygulanacak Çevre Temizlik Vergisi

2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin beflinci fıkrasına göre, büyükşehir belediyelerinde çevre temizlik vergisi, diğer belediyelerde uygulanan çevre temizlik vergisi tutarları % 25 artırılarak hesaplanacaktır. Buna göre büyükşehir belediyelerinde uygulanacak olan çevre temizlik vergisi tarifesi afaaında yer almaktadır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (YTL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	2.375	1.875	1.475	1.187	975
2. Grup	1.487	1.125	875	700	587
3. Grup	975	750	587	487	375
4. Grup	487	375	287	237	187
5. Grup	287	237	162	148	118
6. Grup	148	118	83	67	50
7. Grup	50	41	28	25	20

3-İndirimli Çevre Temizlik Vergisi Uygulaması

2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin onikinci fıkrasında, “Bakanlar Kurulu; beflinci fıkradaki tarifede yer alan bina gruplarının belirlemeye ve bu maddenin dördüncü ve beflinci fıkralarında yer alan tutarlar yöreler, belediyelerin nüfuslar ve bina gruplar itibarla ayrı ayrı dörtte birine kadar indirmeye veya yarıya kadar artırmaya yetkilidir.” hükmü yer almaktadır.

Bu hükmün verdiği yetkiye dayanarak yayımlanan 2005/9817 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının(4) 7 nci maddesine göre; konut, iflyeri ve diğer flekilde kullanılan binalar için belirtilen tutarlar, büyükşehir belediye sınırları içinde bulunanlar hariç olmak üzere kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5000'den az olan belediyelerde % 50 indirimli olarak uygulanacaktır.

Tebliğ olunur.

(1) 29/5/1981 tarihli ve 17354 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

(2) 20/11/2008 tarihli ve 27060 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

(3) 5/5/2007 tarihli ve 26513 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

(4) 26/12/2005 tarihli ve 26035 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

23 Aralık 2008 Tarihli

Resmi Gazete

Sayı: 27089

Maliye Bakanlığından:**VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU
GENEL TEBLİĞİ
(SERİ NO: 40)**

7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun(1) istisnalar ile ilgili 4 üncü maddesinin son fıkrasında, “(b), (d) ve (e) bentlerine göre, her bir takvim yılında uygulanacak istisna hadleri, önceki yılda uygulanan istisna hadlerine bu yılla ilifflkin olarak Vergi Usul Kanunu(2) hükümleri uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artıflı yapılmak suretiyle tespit olunur. Artırım sırasında 1 milyon liraya kadar olan tutarlar dikkate alınmaz.” hükmüne yer verilmifftir.

Anılan Kanunun 16 ncü maddesinin üçüncü fıkrasında, “Vergi tarifesi- ninin matrah dilim tutarlar, her yıl bir önceki yılla ilifflkin olarak Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırlmak suretiyle uygulanır. Bu flekilde hesaplanan dilim tutarların yüzde 5 ini aflmayan kesirler dikkate alınmaz...” denilmektedir.

4/4/2007 tarihli ve 2007/11963 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla(3) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para birimi olan Yeni Türk Lirası ve Yeni Kuruffta yer alan “Yeni” ibareleri 1/1/2009 tarihinden itibaren kaldırılmıflı bulunduğundan Tebliğ, bu husus göz önünde bulundurulmak üzere düzenlenmifftir.

Bakanlığımızca 2008 yılı için yeniden değerlendirme oranı % 12 (on iki) olarak tespit edilmiffl ve 387 Sıra No’lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği(4) ile ilan edilmifftir.

Buna göre, 1/1/2009 tarihinden itibaren Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin (b), (d) ve (e) bentlerinde yer alan istisna tutarlar;

- Evlatlıklar dahil, fūrū ve eflten her birine isabet eden miras hisselerinde 107.604 TL (fūrū bulunmaması halinde eflle isabet eden miras hissesinde 215.336 TL),

- vassız suretle meydana gelen intikallerde 2.481 TL,

- Para ve mal üzerine düzenlenen yarflıma ve çekilifflerde kazanılan ikramiyelerde 2.481 TL

olarak dikkate alınacaktır.

Öte yandan, Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 16 ncı maddesinde yer alan vergi tarifesi matrah dilim tutarlar 1/1/2009 tarihinden geçerli olmak üzere yukarıda belirtilen yeniden değerlendirme oranında artırlmak suretiyle tespit edilmiştir. Bu nedenle, 1/1/2009 tarihinden itibaren veraset yolu ile veya ivazsız surette meydana gelen intikallerde veraset ve intikal vergisi aşağıdaki tarifeye göre hesaplanacaktır.

	Matrah	Veraset yoluyla intikallerde vergi oranı (%)	İvazsız intikallerde vergi oranı (%)
İlk	160.000 TL için	1	10
Sonra gelen	350.000 TL için	3	15
Sonra gelen	760.000 TL için	5	20
Sonra gelen	1.500.000 TL için	7	25
Matrahın	2.770.000 TL'yi aşan bölümü için	10	30

Tebliğ olunur.

(1) 15/6/1959 tarihli ve 10231 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

2 10/1/1961 tarihli ve 10703 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

3 5/5/2007 tarihli ve 26513 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

4 20/11/2008 tarihli ve 27060 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

23 Aralık 2008 Tarihli

Resmî Gazete

Sayı: 27089

Maliye Bakanlığından:**DAMGA VERGİSİ KANUNU GENEL TEBLİĞİ
(SERİ NO: 51)**

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun(1) mükerrer 30 uncu maddesinin 5281 sayılı Kanunun(2) 6 ncı maddesiyle değişik birinci fıkrasında, "...Her takvim yılı başından geçerli olmak üzere önceki yılda uygulanan maktu vergiler (Maktu ve nispi vergilerin asgari ve azami miktarların) belirleyen hadler dahil) o yıl için tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında artırlır. Bu suretle hesaplanan vergi tutarlarının 10 Yeni Kurulla kadarki kesirleri dikkate alınmaz." denilmiş, 14 üncü maddesinin 5281 sayılı Kanunun 43/2 nci maddesiyle değişik birinci fıkrasında ise, "Kaştların Damga Vergisi bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı nispet veya miktarlarda alınır. fiu kadar ki her bir kaşıt için hesaplanacak vergi tutarı (1) sayılı tabloda yer alan sınırlamalar saklı kalmak üzere 800 bin Yeni Türk Lirasını aflamaz. Bir önceki yılda uygulanan bu azami tutar, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, o yıl için tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında artırlır." hükmü yer almıştır.

5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanunun(3) 1 inci maddesiyle Bakanlar Kurulu'na verilen yetkiye istinaden, 4/4/2007 tarihli ve 2007/11963 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 1/1/2009 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin para birimi olan Yeni Türk Lirası ve Yeni Kurullta yer alan "Yeni" ibareleri kaldırılmıştır.

Bakanlıımızca 2008 yılı için yeniden değerlendirme oranı % 12 (oniki) olarak tespit edilmiş ve 387 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği(4) ile ilan edilmiş bulunmaktadır.

Buna göre, 488 sayılı Kanunun mükerrer 30 uncu maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince, Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yer alan ve 50 Seri No.lu Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği(5) ile tespit edilen maktu vergiler (maktu ve nispi vergilerin asgari ve azami miktarların) belirleyen hadler dahil), yeniden değerlendirme oranında artırılmış ve 1/1/2009 tarihinden itibaren uygulanacak miktarları Tebliğ ekindeki (1) sayılı tabloda gösterilmiştir.

Diğer taraftan, anılan Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan her bir kaşttan alınacak damga vergisine ilifkin üst sınırı yeniden değerlendirme oranında artırılmış ve 1/1/2009 tarihinden itibaren 1.136.904,10 Türk Lirası olmuştur.

Tebliğ olunur.

(1) SAYILI TABLO
Damga Vergisine Tabi Kağıtlar

I. Akitlerle ilgili kağıtlar

A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:

1. Mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknameler	(Binde 7,5)
2. Kira mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)	(Binde 1,5)
3. Kefalet, teminat ve rehin senetleri	(Binde 7,5)
4. Tahkimnameler ve sulhnameler	(Binde 7,5)
5. Fesihnameler (Belli parayı ihtiva eden bir kağıda taalluk edenler dahil)	(Binde 1,5)
6. (Değişiklik: 5766/10-b md.) (Yürürlük: 6.6.2008)
Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıtlı ve tescil edilmiş ikinci el araçların satışı ve devrine ilişkin sözleşmeler	(Binde 1,5)

B. Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:

1. Tahkimnameler	(25,40 TL)
2. Sulhnameler	(25,40 TL)
3. Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmeleri (Belli parayı ihtiva edenler dahil)	(142,00 TL)

II. Kararlar ve mazbatalar

1. Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştaydan verilen mazbata, ilam ve kararlarla hakem kararları:	
a) Belli parayı ihtiva edenler	(Binde 7,5)
b) Belli parayı ihtiva etmeyenler	(25,40 TL)
2. (Değişiklik: 5766/10-c md.) (Yürürlük: 6.6.2008)
Hale kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları	(Binde 4,5)

III. Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar

1. Ticari ve mütedavil senetler:	
a) Emtia senetleri:	
aa) Makbuz senedi (Resepise)	(9,00 TL)
ab) Rehin senedi (Varant)	(5,40 TL)
ac) Çyda senedi	(1,10 TL)
ad) Taahhüt senedi	(0,50 TL)
b) Konflimentolar	(5,40 TL)
c) Deniz ödöncü senedi	(Binde 7,5)

d) <potekli borç senedi, irat senedi	(Binde 7,5)
2. Ticari belgeler:	
a) Menfle ve Mahreç flahadetnameleri	(9,00 TL)
b) Resmi dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve ifletme hesap› özetleri:	
ba) Bilançolar	(19,60 TL)
bb) Gelir tablolar›	(9,60 TL)
bc) <fletme hesap› özetleri	(9,60 TL)
c) Barnameler	(1,10 TL)
d) Tasdikli manifesto nüshalar›	(4,00 TL)
e) Ordinolar	(0,50 TL)
f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formlar›	(4,00 TL)

IV. Makbuzlar ve diğerk kağıtlar

1. Makbuzlar:

a) Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet al›mlar›na ilifkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kifiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli paray› ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesab›na, kifiler ad›na aç›lm›fl veya aç›lacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar	(Binde 7,5)
b) Maaf, ücret, gündelik, huzur hakk›, aidat, ihtisas zamm›, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harc›rah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karfl›l›ı› al›nan paralar (Ek: 5766/10-ç md.) (Yürürlük: 6.6.2008) (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paralar›n nakden ödenmeyerek kifiler ad›na aç›lm›fl veya aç›lacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediyel olunduğu takdirde nakli veya tediyeyi temin eden kağıtlar	(Binde 6)
c) Ödünç al›nan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler	(Binde 6)
d) <ra dairelerince resmi daireler nam›na flah›slara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar	(Binde 6)
2. Beyannameler (Bu beyannamelerin sadece bir nüshas› vergiye tabidir):	
a) Yabancı memleketlerden gelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerce gümrüklere verilen liste beyannamelerde yaz›lı her gönderi maddesi için	(0,50 TL)
b) Vergi beyannameleri:	

ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri	(25,40 TL)
bb) Kurumlar vergisi beyannameleri	(33,90 TL)
bc) Katma değer vergisi beyannameleri	(16,90 TL)
bd) Muhtasar beyannameler	(16,90 TL)
be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç)	(16,90 TL)
c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler	(33,90 TL)
d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	(12,50 TL)
e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildirgeleri	(12,50 TL)
3. Tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümeleleri	(0,50 TL)

1 11/7/1964 tarihli ve 11751 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

2 31/12/2004 tarihli ve 25687 (3. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

3 31/1/2004 tarihli ve 25363 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

4 20/11/2008 tarihli ve 27060 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

5 26/12/2007 tarihli ve 26783 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

23 Aralık 2008 Tarihli

Resmi Gazete

Say: 27089

Maliye Bakanlığından:

EMLAK VERGİSİ KANUNU GENEL TEBLİĞİ
(SERİ NO: 54)

213 sayılı Vergi Usul Kanununun(1) mükerrer 49 uncu maddesinin (b) fıkrasında, takdir komisyonlarının arsalara ve araziye ait asgari ölçüde metrekare birim değer tespitini dört yılda bir takdir edecekleri hükmüne bağlanmıştır. Bu hüküm uyarınca arsa ve arazi takdirleri son olarak 2005 yılında yapılmış bulunmaktadır.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun(2) 9/b ve 19/b maddelerinde, bina ve arazi vergisi mükellefiyetinin, dört yılda bir yapılan takdir iflemlerinde takdir ifleminin yapıldığı tarihi takip eden bütçe yılından itibaren bafllayacağı hüküm altına alınmıştır. 2005 yılında yapılan asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerine ilifkin bina, arsa ve arazi vergisi mükellefiyeti 2006 yılından itibaren bafllamaktadır.

1319 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrasında, vergi değerinin, mükellefiyetin bafllangıç yılına takip eden yıldan itibaren her yıl, bir önceki yıla ait vergi değerinin 213 sayılı Kanun hükümleri uyarınca aynı yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle bulunacağı belirtilmiştir. Aynı maddenin üçüncü fıkrasında da, 33 üncü maddede yer alan vergi değerini tadil eden sebeplerle (8 numaralı fıkra hariç) mükellefiyet tesisi gereken hallerde, 213 sayılı Kanunun mükerrer 49 uncu maddesinin (b) fıkrasına göre takdir komisyonlarıca belirlenen arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin, takdir ifleminin yapıldığı yılı takip eden ikinci yılın baflından bafllamak suretiyle her yıl, bir önceki yıl birim değerinin 213 sayılı Kanun hükümlerine göre aynı yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle dikkate alınacağı hükme bağlanmıştır.

4/4/2007 tarihli ve 2007/11963 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla(3) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para birimi olan Yeni Türk Lirası ve Yeni Kurulfta yer alan “Yeni” ibareleri 1/1/2009 tarihinden itibaren kaldırılmış bulunmaktadır. Tebliğ, bu husus göz önünde bulundurularak düzenlenmiştir.

Öte yandan, Bakanlar Kurulunca, 2008 yılına ait tespit edilen yeniden değerlendirme oranı, 387 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği(4) ile % 12 (oniki) olarak tespit ve ilan edilmiş bulunmaktadır.

Buna göre, mükelleflerin 2009 yılına ait bina, arsa ve arazi vergi değerleri; 2008 yılı vergi değerlerinin, 2008 yılına ilifkin tespit edilen % 12 yeniden değerlendirme oranının yarısı olan % 6 (altı) nispetinde artırılması suretiyle bulunacak tutarlar olacaktır.

ÖRNEK - 1 Mükellef (A) nın sahibi bulunduğu ve 2001 yılında infla edilen mesken binasının 2008 yılı vergi değeri 78.000,00 YTL olup, bu binanın 2009 yılı vergi değeri aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

2008 yılı bina vergi değeri: 78.000,00 YTL

2008 yılına ait yeniden değerlendirme oranının yarısı (% 12/2=): % 6

Binanın 2009 yılı vergi değeri

[(78.000,00+(78.000,00 x % 6) =]: 82.680,00 TL

Diğer taraftan, mükellefiyeti 2009 yılında başlayan mükelleflerin, bina, arsa ve arazi vergisi tarhiyatına esas alınacak vergi değerleri; takdir komisyonlarınca arsa veya arazi için 2005 yılında takdir edilen asgari ölçüde metrekare birim değerlerinin 2006(5), 2007(6) ve 2008 yıllarına ait yeniden değerlendirme oranlarının yarısı nispetinde kümülatif olarak artırılması suretiyle bulunacak asgari ölçüde metrekare birim değerleri dikkate alınarak hesaplanacaktır.

ÖRNEK - 2 Mükellef (B) 2008 yılında Erzurum ili Yakutiye Belediyesi sınırları içinde 1000 m² büyüklüğünde bir arsa satın almış ve bu arsaya ilifkin emlak vergisi bildirimini adı geçen Belediyeye vermiştir. Arsanın bulunduğu cadde için takdir komisyonunca 2005 yılında takdir edilen asgari ölçüde arsa metrekare birim değeri 200,00 YTL'dir.

2006 yılına ait yeniden değerlendirme oranı % 7,8, 2007 yılına ait yeniden değerlendirme oranı % 7,2, 2008 yılına ait yeniden değerlendirme oranı ise % 12 olarak tespit edilmiş bulunduğuna göre, mükellefiyeti 2009 yılında başlayan mükellefin, 2008 yılında satın aldığı arsanın 2009 yılı arazi (arsa) vergisine esas olan vergi değeri aşağıda belirtildiği şekilde hesaplanacaktır.

Takdir komisyonunca 2005 yılında takdir edilen asgari

ölçüde arsa metrekare birim değeri: 200,00 YTL

2006 yılı yeniden değerlendirme oranının yarısı (% 7,8/2 =): % 3,9

Arsanın 2006 yılı yeniden değerlendirme oranının yarısı

nispetinde artırılmış 2007 yılına ait asgari ölçüde metrekare

birim değeri [200,00+(200,00 x % 3,9) =]: 207,80 YTL

2007 yılı yeniden değerlendirme oranının yarısı (% 7,2/2 =): % 3,6

Arsanın 2007 yılı yeniden değerlendirme oranının yarısı

nispetinde artırılmış 2008 yılına ait asgari ölçüde metrekare

birim değeri [207,80+(207,80 x % 3,6) =]: 215,28 YTL

2008 y›b› yeniden deœerleme oran›n›n yar›s› (% 12/2 =): % 6
2009 y›b› vergi deœerine esas asgari ölçüde arsa
metrekare birim deœeri [215,28+(215,28 x % 6) =]: 228,20 TL
Arsa'n›n 2009 y›b› vergi deœeri (228,20 x1000 =):228.200,00 TL
Tebliœ olunur.

-
- (1) 10/1/1961 tarihli ve 10703 say›b› Resmî Gazete'de yay›mlanm›ft›r.
 - (2) 11/8/1970 tarihli ve 13576 say›b› Resmî Gazete'de yay›mlanm›ft›r.
 - (3) 5/5/2007 tarihli ve 26513 say›b› Resmî Gazete'de yay›mlanm›ft›r.
 - (4) 20/11/2008 tarihli ve 27060 say›b› Resmî Gazete'de yay›mlanm›ft›r.
 - (5) 2006 y›b›na ait yeniden deœerleme oran› 28/11/2006 tarihli ve 26360 say›b› Resmî Gazete'de yay›mlanan 363 S›ra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliœinde aœk›lanm›ft›r.
 - (6) 2007 y›b›na ait yeniden deœerleme oran› 17/11/2007 tarihli ve 26703 say›b› Resmî Gazete'de yay›mlanan 377 S›ra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliœinde aœk›lanm›ft›r.

BANKALARCA KREDİ KARTLARINA UYGULANACAĞI BİLDİRİLEN EN YÜKSEK AYLIK FAİZ ORANLARI (*) (YENİ TÜRK LİRASI)			
BANKALAR (**)	YÜRÜRLÜK TARİHİ	EN YÜKSEK AYLIK AKDİ FAİZ ORANI (NAKİT ÇEKİLİŞİ DAHİL) (%)	EN YÜKSEK AYLIK GECİKME FAİZİ ORANI (%)
AKBANK T.A.Ş.	01.07.2008	4,39	5,14
ANADOLUBANK A.Ş.	01.07.2008	4,39	5,14
CITIBANK A.Ş.	01.07.2008	4,39	5,14
DENİZBANK A.Ş.	01.07.2008	4,39	5,14
FİNANSBANK A.Ş.	01.07.2008	4,39	5,14
FORTIS BANK A.Ş.	01.07.2008	4,39	5,14
HSBC BANK A.Ş.	01.07.2008	4,39	5,14
MILLENNIUM BANK A.Ş.	01.07.2008	4,39	5,14
OYAK BANK A.Ş.	01.07.2008	4,39	5,14
ŞEKERBANK T.A.Ş.	01.07.2008	4,39	5,14
T.GARANTİ BANKASI A.Ş.	01.07.2008	4,39	5,14
TEKSTİL BANKASI A.Ş.	01.07.2008	4,39	5,14
TURKLAND BANK A.Ş.	20.08.2008	4,39	5,14
TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.	01.07.2008	4,39	5,14
YAPI VE KREDİ BANKASI A.Ş.	01.07.2008	4,39	5,14
T.İŞ BANKASI A.Ş.	01.07.2008	4,39	5,09
EUROBANK TEKFEN A.Ş.	01.07.2008	4,39	5,00
T.VAKIFLAR BANKASI T.A.O.	01.07.2008	4,39	4,39
T.HALK BANKASI A.Ş.	01.07.2008	4,35	5,10
T.C.ZİRAAT BANKASI A.Ş.	01.07.2008	4,30	5,10
TURKISH BANK A.Ş.	27.06.2005	3,75	4,88

(ABD DOLARI)			
BANKALAR (**)	YÜRÜRLÜK TARİHİ	EN YÜKSEK AYLIK AKDİ FAİZ ORANI (NAKİT ÇEKİLİŞİ DAHİL) (%)	EN YÜKSEK AYLIK GECİKME FAİZİ ORANI (%)
FORTIS BANK A.Ş.	01.07.2008	2,54	3,11
HSBC BANK A.Ş.	01.07.2008	2,54	3,11
ŞEKERBANK T.A.Ş.	01.07.2008	2,54	
FİNANSBANK A.Ş.	01.04.2008	2,52	2,99
T.VAKIFLAR BANKASI T.A.O.	01.04.2008	2,50	2,50
TEKSTİL BANKASI A.Ş.	02.04.2007	2,44	
TURKLAND BANK AS	02.04.2007	2,44	
AKBANK T.A.Ş.	02.07.2006	2,00	2,60
T.İŞ BANKASI A.Ş.	01.07.2008	2,00	2,32
TURKISH BANK A.Ş.	27.06.2005	2,00	
(EURO)			
BANKALAR (**)	YÜRÜRLÜK TARİHİ	EN YÜKSEK AYLIK AKDİ FAİZ ORANI (NAKİT ÇEKİLİŞİ DAHİL) (%)	EN YÜKSEK AYLIK GECİKME FAİZİ ORANI (%)
FİNANSBANK A.Ş.	01.07.2008	2,30	2,82
FORTIS BANK A.Ş.	01.07.2008	2,30	2,82
T.VAKIFLAR BANKASI T.A.O.	01.04.2008	2,30	2,30
T.İŞ BANKASI A.Ş.	01.07.2008	2,00	2,32

(*) "Kredi Kartı İşlemlerinde Uygulanacak Azami Faiz Oranları Hakkında" 2008/5 sayılı Bankamız Tebliği gereğince, 01.07.2008 tarihinden itibaren bankalarca kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami akdi faiz oranı, YTL için yüzde 4.39, ABD doları için yüzde 2.54 ve Euro için yüzde 2.30, aylık azami gecikme faiz oranı ise, YTL için yüzde 5.14, ABD doları için yüzde 3.11 ve Euro için yüzde 2.82'dir.

(**) Bankalar, akdi faiz oranı en yüksek olandan en düşük olana göre sıralanmış olup, akdi faiz oranı aynı olan bankalar ise gecikme faiz oranı yüksek olandan düşük olana göre sıralanmıştır.

20.08.2008

Not: Yukarıdaki veriler www.tcmb.gov.tr genel ağı adresinden alınmıştır.

YASAL FAİZ ORANLARI

01.01.2000-30.06.2002 aras› için	911 gün	%60
01.07.2002-30.06.2003 aras› için	365 gün	%55
01.07.2003-31.12.2003 aras› için	184 gün	%50
01.01.2004-30.06.2004 aras› için	181 gün	%43
01.07.2004-01.05.2005 aras› için	300 gün	%38
01.05.2005-31.12.2005 aras› için	240 gün	%12
01.01.2006-31.12.2006 aras› için	365 gün	%9
01.01.2007-31.12.2007 aras› için	365 gün	%9
01.01.2008-31.12.2008 aras› için	366 gün	%9

YARGITAY'A GÖRE KİRA ARTIŞLARINDA UYGULANACAK ORANLAR

AYLAR	2005	2006	2007	2008	2009
OCAK	14,55	5,45	9,68	6,08	-
ŞUBAT	14,70	5,04	10,08	5,94	-
MART	15,03	4,21	10,63	5,95	-
NİSAN	14,96	4,96	11,01	6,39	-
MAYIS	13,97	4,27	10,95	7,20	-
HAZİRAN	12,78	4,97	10,09	8,39	-
TEMMUZ	11,72	5,82	9,03	9,76	-
AĞUSTOS	10,65	6,49	8,29	10,68	-
EYLÜL	9,54	7,06	7,77	11,29	-
EKİM	8,16	7,76	7,23	12,11	-
KASIM	6,89	8,60	6,75	12,56	-
ARALIK	5,89	9,34	6,31	12,72	-

2009 SİGORTA PRİM TUTARLARI

En az: **224 TL**

(Yan›nda sigortal› ifli çalıft›ran Avukatlar için en az sigorta primi, ifçilere ödenen en yüksek brüt maafl›n % 33,5 tutar› üzerinden hesaplanarak ödenir.)

En çok: **1.450,21 TL**

YILLARA GÖRE ÜFE/TÜFE ENDEKSLERİNDE BİR ÖNCEKİ AYA GÖRE ARTIŞ ORANLARI												
AYLAR	ÜFE								TÜFE			
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009		
OCAK	-0,41	1,96	-0,05	0,42		0,55	0,75	1,00	0,80			
ŞUBAT	0,11	0,26	0,95	2,56		0,02	0,22	0,43	1,29			
MART	1,26	0,25	0,97	3,17		0,26	0,27	0,92	0,96			
NİSAN	1,21	1,94	0,80	4,50		0,71	1,34	1,21	1,68			
MAYIS	0,20	2,77	0,39	2,12		0,92	1,88	0,50	1,49			
HAZİRAN	0,10	4,02	-0,11	-0,36		0,10	0,34	-0,24	0,32			
TEMMUZ	-0,57	0,86	0,06	1,25		-0,57	0,85	-0,73	0,58			
AĞUSTOS	0,85	-0,75	0,6	2,34		0,85	-0,44	0,02	0,24			
EYLÜL	1,02	-0,23	0,85	-0,90		1,02	1,29	1,03	0,45			
EKİM	1,79	0,45	-0,13	0,57		1,79	1,27	1,81	2,60			
KASIM	1,40	-0,29	0,89	-0,03		1,40	1,29	1,95	-0,83			
ARALIK	-0,04	-0,12	0,15	-3,54		0,42	0,23	0,22	-0,41			

YILLARA GÖRE ÜFE/TÜFE ENDEKSLERİNDE BİR ÖNCEKİ YILIN ARALIK AYINA GÖRE ARTIŞ HIZI												
AYLAR	ÜFE						TÜFE					
	2005	2006	2007	2008	2009		2005	2006	2007	2008	2009	
OCAK	-0,41	1,96	-0,05	0,42			0,55	0,75	1,00	0,80		
ŞUBAT	0,30	2,22	0,89	3,00			0,57	2,22	1,44	2,11		
MART	0,96	2,48	1,88	6,26			0,83	1,25	2,36	3,09		
N-SAN	2,18	4,46	2,69	11,04			1,55	2,60	3,60	4,82		
MAYIS	2,38	7,36	3,09	13,39			2,49	7,36	4,12	4,38		
HAZİRAN	1,89	11,68	2,98	13,76			2,59	11,68	3,87	6,00		
TEMMUZ	1,14	12,64	3,11	15,18			2,00	5,76	3,05	6,61		
AĞUSTOS	2,18	11,80	3,93	12,49			2,87	5,30	3,13	6,35		
EYLÜL	2,98	11,54	4,98	11,48			3,93	6,65	4,19	6,83		
EKİM	3,69	12,04	4,84	12,11			5,79	8,01	6,08	9,60		
KASIM	2,71	11,72	5,78	12,08			7,27	9,40	8,15	10,52		
ARALIK	2,6	11,58	5,94	8,11			7,72	9,65	8,39	10,06		

YILLARA GÖRE ÜFE/TÜFE ENDEKSLERİNDE BİR ÖNCEKİ YILIN AYNI AYNA GÖRE ARTIŞ HIZI												
AYLAR	ÜFE						TÜFE					
	2005	2006	2007	2008	2009		2005	2006	2007	2008	2009	
OCAK	10,70	5,11	9,37	6,44			9,23	7,93	9,93	8,17		
ŞUBAT	10,58	5,26	10,13	9,10			8,69	8,15	10,16	8,15		
MART	11,33	4,21	10,92	10,50			7,94	8,16	10,86	9,15		
NİSAN	10,17	4,96	9,68	14,56			8,18	8,83	10,72	9,66		
MAYIS	5,59	7,66	7,14	16,83			8,70	9,86	9,23	10,74		
HAZİRAN	4,25	12,52	2,89	17,03			8,95	10,12	8,60	10,61		
TEMMUZ	4,26	14,34	2,08	18,41			7,82	11,69	6,90	12,06		
AĞUSTOS	4,32	12,32	3,72	14,67			7,91	10,26	7,39	11,77		
EYLÜL	4,38	11,19	5,02	12,49			7,99	10,55	7,12	11,13		
EKİM	4,57	10,94	4,41	13,29			7,52	9,98	7,70	11,99		
KASIM	1,60	11,67	5,65	12,05			7,61	9,86	8,40	10,76		
ARALIK	2,66	11,58	5,94	8,11			7,72	9,65	8,39	10,06		

YILLARA GÖRE ÜFE/TÜFE ENDEKSLERİNDE 12 AYLIK ORTALAMALARA GÖRE ARTIŞ HIZI												
AYLAR	ÜFE						TÜFE					
	2005	2006	2007	2008	2009		2005	2006	2007	2008	2009	
OCAK	14,55	5,45	9,68	6,08			8,50	8,07	9,76	8,61		
ŞUBAT	14,70	5,04	10,08	5,94			8,44	8,03	9,92	8,53		
MART	15,03	4,49	10,63	5,95			8,40	8,05	10,15	8,40		
NİSAN	14,96	4,09	11,01	6,39			8,42	8,11	10,30	8,33		
MAYIS	13,97	4,27	10,95	7,20			8,53	8,21	10,24	8,47		
HAZİRAN	12,78	4,97	10,09	8,39			8,95	8,32	10,11	8,64		
TEMMUZ	11,72	5,82	9,03	9,76			8,68	8,64	9,70	9,07		
AĞUSTOS	10,65	6,49	8,29	10,68			8,64	8,84	9,46	9,43		
EYLÜL	9,54,	7,06	7,77	11,29			8,63	9,05	9,17	9,76		
EKİM	8,16	7,76	7,23	12,11			8,47	9,25	8,98	9,60		
KASIM	6,89	8,60	6,75	12,56			8,31	9,44	8,86	10,31		
ARALIK	5,89	9,34	6,31	12,72			8,18	9,60	8,76	10,44		

2008 ÜFE ve TÜFE ORANLARI

Sıra No	OCAK 2008	ÜFE %	TÜFE %
1	Bir önceki aya göre deşiflim oranı	0,42	0,80
2	Bir önceki yılın Aralık ayına göre deşiflim oranı	0,42	0,80
3	Bir önceki yılın aynı ayına göre deşiflim oranı	6,44	8,17
4	12 Aylık Ortalamalara göre deşiflim oranı	6,08	8,61

Sıra No	ŞUBAT 2008	ÜFE %	TÜFE %
1	Bir önceki aya göre deşiflim oranı	2,56	1,29
2	Bir önceki yılın Aralık ayına göre deşiflim oranı	3,00	2,11
3	Bir önceki yılın aynı ayına göre deşiflim oranı	9,10	8,15
4	12 Aylık Ortalamalara göre deşiflim oranı	5,94	8,53

Sıra No	MART 2008	ÜFE %	TÜFE %
1	Bir önceki aya göre deşiflim oranı	3,17	0,96
2	Bir önceki yılın Aralık ayına göre deşiflim oranı	6,26	3,09
3	Bir önceki yılın aynı ayına göre deşiflim oranı	10,50	9,15
4	12 Aylık Ortalamalara göre deşiflim oranı	5,95	8,40

Sıra No	NİSAN 2008	ÜFE %	TÜFE %
1	Bir önceki aya göre deşiflim oranı	4,50	1,68
2	Bir önceki yılın Aralık ayına göre deşiflim oranı	11,04	4,82
3	Bir önceki yılın aynı ayına göre deşiflim oranı	14,56	9,66
4	12 Aylık Ortalamalara göre deşiflim oranı	6,39	8,33

Sıra No	MAYIS 2008	ÜFE %	TÜFE %
1	Bir önceki aya göre deşiflim oranı	2,12	1,49
2	Bir önceki yılın Aralık ayına göre deşiflim oranı	13,39	4,38
3	Bir önceki yılın aynı ayına göre deşiflim oranı	16,83	10,74
4	12 Aylık Ortalamalara göre deşiflim oranı	7,20	8,47

Sıra No	HAZİRAN 2008	ÜFE %	TÜFE %
1	Bir önceki aya göre deşiflim oranı	-0,36	0,32
2	Bir önceki yılın Aralık ayına göre deşiflim oranı	13,76	6,00
3	Bir önceki yılın aynı ayına göre deşiflim oranı	17,03	10,61
4	12 Aylık Ortalamalara göre deşiflim oranı	8,39	8,64

Sıra No	TEMMUZ 2008	ÜFE %	TÜFE %
1	Bir önceki aya göre deşiflim oran›	1,25	0,58
2	Bir önceki yıl›n Aralık ay›na göre deşiflim oran›	15,18	6,61
3	Bir önceki yıl›n aynı ay›na göre deşiflim oran›	18,41	12,06
4	12 Aylık Ortalamalara göre deşiflim oran›	9,76	9,07

Sıra No	AĞUSTOS 2008	ÜFE %	TÜFE %
1	Bir önceki aya göre deşiflim oran›	2,34	0,24
2	Bir önceki yıl›n Aralık ay›na göre deşiflim oran›	12,49	6,35
3	Bir önceki yıl›n aynı ay›na göre deşiflim oran›	14,67	11,77
4	12 Aylık Ortalamalara göre deşiflim oran›	10,68	9,43

Sıra No	EYLÜL 2008	ÜFE %	TÜFE %
1	Bir önceki aya göre deşiflim oran›	-0,90	0,45
2	Bir önceki yıl›n Aralık ay›na göre deşiflim oran›	11,48	6,83
3	Bir önceki yıl›n aynı ay›na göre deşiflim oran›	12,49	11,13
4	12 Aylık Ortalamalara göre deşiflim oran›	11,29	9,76

Sıra No	EKİM 2008	ÜFE %	TÜFE %
1	Bir önceki aya göre deşiflim oran›	0,57	2,60
2	Bir önceki yıl›n Aralık ay›na göre deşiflim oran›	12,11	10,52
3	Bir önceki yıl›n aynı ay›na göre deşiflim oran›	13,29	10,06
4	12 Aylık Ortalamalara göre deşiflim oran›	12,03	10,12

Sıra No	KASIM 2008	ÜFE %	TÜFE %
1	Bir önceki aya göre deşiflim oran›	-0,03	-0,83
2	Bir önceki yıl›n Aralık ay›na göre deşiflim oran›	12,08	10,52
3	Bir önceki yıl›n aynı ay›na göre deşiflim oran›	12,05	10,76
4	12 Aylık Ortalamalara göre deşiflim oran›	12,56	10,31

Sıra No	ARALIK 2008	ÜFE %	TÜFE %
1	Bir önceki aya göre deşiflim oran›	-3,54	-0,41
2	Bir önceki yıl›n Aralık ay›na göre deşiflim oran›	8,11	10,06
3	Bir önceki yıl›n aynı ay›na göre deşiflim oran›	8,11	10,06
4	12 Aylık Ortalamalara göre deşiflim oran›	12,72	10,44

YAZILAR

İFLASIN ERTELENMESİ

Av. Orhan YILMAZ

I. GİRİŞ

Amerika Birleşik Devletlerinde finansal alanda bafllayıp tüm dünyayı etkileyen ve küresel kriz olarak nitelendirilen ekonomik krizin, ülkemizi de etkileyeceği artık gerek siyasal ve gerekse ekonomik çevreler tarafından kabul edilir hale gelmiştir.

Kufkusuz, bu etkiler, siyasal, toplumsal ve ekonomik olacaktır.

Toplumsal ve ekonomik etkilerin, somut olaylar bakımından fiiddetinin azaltılması için hukuk alanındaki düzenlemelerin dikkate alınması gerektiği muhakkaktır.

Hukukumuzdaki düzenlemeler, esas itibarıyla «tra ve «flas Kanunu'nda («K) ve ksmen de Türk Ticaret Kanunu (TTK) ile Kooperatifler Kanunu'nda (KK) bulunmaktadır.

«K'teki düzenlemeler; 2003 ve 2004 yılında yapılan deşiflik ve ilavelerle getirilen düzenlemelerdir.

30.07.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4949 Sayılı Kanunla iflasın ertelenmesi müessesesi genifl ve esaslı bir düzenlemeye tabi tutulmuş; konkordato hükümleri, malvarlığına terki suretiyle konkordato müessesesi de dahil edilmek suretiyle genifletilerek güçlendirilmiştir.

Kısa bir süre sonra bu deşiflik ve ilavelerin de yetersiz kaldığı görüldüğü; 5092 Sayılı Kanunla "Sermaye şirketleri ve Kooperatiflerin Yeniden Yapılandırılması" hükümleri ilave edilmiş ve bu hükümler de 21.02.2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

«flasın ertelenmesi, konkordato ve yeniden yapılandırma hükümleri, aciz/ödeme güçlüğü içinde veya borca batık olmalarına rağmen bu durumdan kurtulup ekonomik varlıklarını devam ettirmeleri mümkün görülen sermaye şirketlerinin ekonomiye kazandırılması amacıyla getirilmiş hükümlerdir.

(*) İstanbul Barosu

Ekonomik varlıkların devam ettirmeleri mümkün olan ifletmelerin iflas etmeleri, bu ifletmede çalışan iflçilerinin yararına olmadı gibi alacakları da yararına değildir.

Bu yönü ile; gerek iflasın ertelenmesi ve konkordato; gerekse yeniden yapılandırma hükümleri, sadece borçlu şirketlerin değil; aynı zamanda iflçilerin ve alacaklıların da haklarını koruyan ve ekonomik düzeni kollayan hükümlerdir.

Bu yazıda, iflasın ertelenmesi müessesesi TTK'nın 324. maddesi ve «K'nin 179. maddesi çerçevesinde ve özellikle sermaye şirketleri yönünden açığlanmaya çalışılacaktır.

II. GENEL OLARAK

«K'nin 179. maddesi 4949 Sayılı Kanunla değiştirilmiş ve 179/a, 179/b maddeleri de ilave edilmiştir.

Bu değişiklik ve ilavelerden önce, «K'nin 179. maddesi, anonim, limited ve kooperatif şirketlerin doğrudan doğruya yani önceden herhangi bir icra takibine gerek olmadan iflasların düzenleyen bir madde olarak, **“Anonim, limited ve kooperatif şirketlerin borçları mevcut ve alacaklarından fazla olduğu idare ve temsil ile vazifelendirilmiş kişiler ve şirket tasfiye halinde ise tasfiye memurları tarafından beyan veya alacaklı tarafından ispat edilirse önceden takibe hacet kalmaksızın bunların iflasına karar verilir.”** hükmünü taşımakta ve iflasın ertelenmesine ilişkin düzenleme ise sadece TTK'nın 324. maddesi ile 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 63. maddesinde bulunmakta idi.

Bu düzenlemeler şu şekildedir.

TTK m. 324, f.2:

“Şirketin aciz halinde bulunduğu şüphesini uyandıran emareler mevcutsa idare meclisi aktiflerin satış fiyatları esas olmak üzere bir ara bilançosu tanzim eder. Esas sermayenin üçte ikisi karşılıksız kaldığı takdirde, umumi heyet bu sermayenin tamamlanmasına veya kalan üçte bir sermaye ile iktifaya karar vermediği takdirde şirket feshedilmiş sayılır. Şirketin aktifleri şirket alacaklarının alacaklarını karşılamaya yetmediği takdirde idare meclisi bu durumu derhal mahkemeye bildirmeye mecburdur. Mahkeme bu takdirde şirketin iflasına hükmeder. Şu kadar ki; şirket durumunun ıslahı mümkün görülüyorsa idare meclisi veya bir alacaklının talebi üzerine mahkeme iflas kararını tehir edebilir. Bu halde mahkeme, envanter tanzimi veya bir yediemin tayini gibi şirket mallarının muhafazası için lüzumlu tedbirleri alır.”

KK.m.63:

“Kooperatifin aczi halinde bulunduğunu kabul ettirecek ciddi sebepler mevcut ise yönetim kurulu piyasada cari fiyatlar esas ol-

mak üzere, derhal bir ara bilançosu tanzim eder. Son yılın bilançosu veya daha sonra yapılan bir tasfiye bilançosu veyahut daha yukarda sözü geçen ara bilançosu kooperatif mevcudunun, borçlarını artık karşılamıyacağını belirtiyorsa yönetim kurulu, Ticaret Bakanlığına ve yapı kooperatiflerinde İmar ve İskan Bakanlığına da keyfiyeti bildirir ve genel kurulu derhal olağanüstü toplantıya çağırır.

Pay senetleri çıkarılmış olan bir kooperatifte son yılın bilançosunda kooperatif varlığının yarısı karşılıksız kalırsa yönetim kurulu derhal genel kurulu toplantıya çağırarak durumu ortaklara arz eder. Aynı zamanda ilgili mahkemeye, Ticaret Bakanlığına ve yapı kooperatiflerinde İmar ve İskan Bakanlığına da bilgi verir. Ancak, ortakları ek Ödemelerle yükümlü olan kooperatiflerde, bilançoda tespit edilen açık, üç ay içinde ortakların ek ödemeleriyle kapanmadığı takdirde Ticaret Bakanlığı ve yapı kooperatiflerinde İmar ve İskan Bakanlığı da haberdar edilir.

Mali durumun düzeltilmesinin mümkün görülmesi halinde mahkeme yönetim kurulunun veya alacaklılardan birinin isteği üzerine iflasın açılmasını erteliyebilir. Bu takdirde, mevcutlar defterinin tutulması, yönetim memuru atanması gibi kooperatif varlığının korunmasına ve devamına yarıyan tedbirleri alır.”

Madde metinlerinden de anlaşılacağı üzere; bu düzenlemeler «K'nin 4949 Sayılı Kanunla değişik 179, 179/a ve 179/b maddelerine karşın yetersiz niteliktedir.

Esasen, bu yetersizlik sebebiyle, iflasın ertelenmesi müessesesi yapılan deflikliklerden önce sermaye şirketleri tarafından raşbet görmemiş ve mahkeme uygulamalarında da ihtiyatla yaklaşılırlar.

Yapılan defliklikten sonra ticaret mahkemelerine yansayan taleplerden, iflasın ertelenmesi müessesesinin ifflerlik kazandı, zor durumda olan ifletmelerin ülke ekonomisine kazandırılması yönünden raşbet gören bir araç haline geldi ve mahkemelerce de, yasa hükümlerinin genişletilerek uygulandı anlaşılmaktadır.

İflasın ertelenmesi müessesesinin bu şekilde raşbet görmesi ve getirilen hükümlerin geniş bir uygulama alanı bulmasında, konkordato ve uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırma hükümlerindeki yetersizliklerin etkili olduğunu söylemek mümkündür.

İflasın ertelenmesi müessesesi, bir “yeniden yapılandırma” çaresi olmayıp; esas fonksiyonu konkordatoya ve uzlaşma suretiyle borçların yeniden yapılandırılmasına giden yolu açmaktır. [ÖZTEK, «İflas Hukukunda Güncel Sorunlar, İflasın Ertelenmesi (Özet) sh.1]

Öte yandan; iflasın ertelenmesi müessesesine başvurulabilmesi için, (uygun bir iyileştirme programı ile aşılabilecek) borca baki durumunun

A- Şekli Şartlar:

- 1) Talep,
- 2) Bilançonun mahkemeye verilmesi,
- 3) Borca batıklık beyanı,
- 4) Yileftirme projesinin mahkemeye verilmesi,

Bu şartlara beflinci bir şart olarak, yasal hükümlerde yer almamıfl olmasınna rağmen doktrinde ileri sürülen ve mahkemeler uygulamasında da yer alan bir şartın da ilave edilmesi gerekmektedir:

- 5) Masrafların avans olarak mahkeme veznesine depo edilmesi.

Bu şartların kısaca açıklanmasında yarar görölmektedir.

1) Talep Şartı:

«K'in 179. maddesinde iflasın ertelenmesini talep edebilecekler;

- “idare ve temsil ile vazifelendirilmifl kimseler”,
- “firket tasfiye halinde ise tasfiye memurları”
- “alacaklılardan biri”

fielinde sayılmıftır.

2) Bilançonun Mahkemeye Verilmesi:

Bu şart TTK'nın 324. maddesi ile KK'nın 63. maddesinde yer almıftır.

Buna göre; yılsonu bilançosu ve borca batıklık bilançosunun mahkemeye ibraz edilmesi zorunludur.

Bu şartın yerine getirilmesinde önemli olan husus, borca batıklık bilançosunun, sermaye firketi veya kooperatifin gerçek mal varlığının ortaya çıkacak ve gerek aktif ve gerekse pasif kısmında gerçek değerlere yer verecek fielinde düzenlenmiş olmasıdır.

Borca batıklık bilançosu, firketin gerçek mali durumu ile firketin mevcut ve alacaklarının firket borçlarının karşılılamaya yeterli olup olmadığının gösteren bir bilanço türü olup; yılsonu bilançosunun tanzimine esas alınan kurallardan farklı kurallara tabidir.

Borca batıklık bilançosunda, esas sermaye, yedek akçeler ve amortismanlar pasif kısmında yer almaz ve geçmiş yıllar zararları ile dönem zararları pasif kısmında gösterilmez.

Borca batıklık bilançosunun pasif kısmında gerçek firket borçları ve aktif kısmında da mevcut ve alacaklar gerçek değerleri yani bilançonun düzenlendiği tarihteki piyasa fiyatları esas alınarak gösterilir.

3) Borca batıklık beyanı:

TTK'nın 324. maddesine göre; **“firketin aktifleri firket alacaklılarının alacaklarını karşılılamaya yetmediği takdirde idare meclisi bu durumu derhal mahkemeye bildirmeye mecburdur.”**

KK'nın 63. maddesindeki hüküm de aynı paraleldedir.

«K'nin 179. maddesi de aynı beyandan “...borçlarının aktifinden fazla olduğu” fleklinde söz etmektedir.

Bütün bu hükümlerde sözü edilen beyan, kısaca “borca batıklık” olarak adlandırılması mümkün olan bir beyandır.

Bu beyanın yapılmamış olması, idare ve temsil ile görevlendirilmiş kişilerle tasfiye memurları yönünden, alacaklılardan birinin flikâyetine başlı olarak on günden üç aya kadar hapis cezasının gerektiren bir suç teşkil etmektedir. («K m.345/a)

4) İyileştirme Projesinin Mahkemeye Verilmesi:

«K'nin 179. maddesine göre; mahkemenin ciddi ve inandırıcı bulacağı nitelikte bir iyileştirme projesinin mahkemeye sunulması zorunludur.

İyileştirme projesinin ciddi ve inandırıcı olması dışında, flekli ve kapsamlı hakkında getirilmiş bir hüküm mevcut değildir.

Bu durumda; iyileştirme projesinin her somut olaya göre içerik ve flekil itibarıyla değeri olabileceğini ve somut olaya göre ciddi ve inandırıcı olup olmadığını mahkemece tespiti gerektiğini söylemek mümkündür.

Genel olarak, iyileştirme projesinin, “Öngörülen kurtarma tedbirlerini ve borca batıklığı ortadan kaldırmak için gerekli olan süreyi içermesi gerektiği” ifade edilmektedir. (ÖZTEK, age., sh. 21)

5) Masrafların Avans Olarak Mahkeme Veznesine Depo Edilmesi:

İflasın ertelenmesi müessesesinin dayanağı teşkil eden yasa maddelerinde, masrafların peşin ödeneğine ilişkin bir hüküm mevcut değildir. İse de; mahkemece re'sen uygulanması gereken erteleme tedbirlerinin hayata geçirilmesi ve özellikle; iflasın ertelenmesi talebinin kabul edilmeyecek iflasa karar verilmesi ihtimali, iflasın ertelenmesine karar verildiği takdirde ilan ve bildirim masrafları, kayyım ücreti, ileride erteleme kararının kaldırılmasıyla iflasa karar verildiği takdirde iflas masraflarının karşılanması bakımından ve «K'nin 181. maddesinde masrafların peşin verilmesine ilişkin «K'nin 160. maddesine yapılan atıf da göz önünde tutularak, mahkemece belirlenecek belli bir avansın mahkeme veznesine yatırılması zorunludur.

B. Esasa İlişkin Şartlar:

1) Borca Batıklık:

Borca batıklık, şirket borçlarının aktifinden (mevcut ve alacaklar) fazla olması («K 179); diğer bir ifade ile de şirket aktiflerinin şirket alacaklılarının alacaklarını karşılamaya yetmemesi (TTK 324) olgusudur.

Borca batıklık olmadan ve sadece yeterli nakit bulunmaması ve likidite sıkıntısından kaynaklanan ödemedeki aciz durumu, iflasın ertelen-

mesi müessesesinin uygulanması için tek başına yeterli değildir. (Oğuz ATALAY, Bankacılar Dergisi, Sayı: 47, sh. 95)

2) İyileştirmenin Mümkün Olması:

Mahkemeye ibraz edilen iyileştirme projesinin ciddi ve inandırıcı olması ve bu projenin uygulanması sonunda firmanın borçlarını ödeyebilecek ve normal faaliyetini devam ettirebilecek duruma geleceğinin mahkeme tarafından mümkün görülmesi gerekmektedir.

İyileştirmenin gerçekleştirilmesi için öncelikle firmanın borca baskıktan kurtulması ve bu iyileştirmenin alınması ve uygulanan tedbirlerle sürekli ve kalıcı olduğunun ortaya çıkması icap etmektedir. (ÖZTEK, age., sh. 26-28)

3) Alacaklıların Haklarının Korunması:

İflasın ertelenmesi müessesesinin amacı, iflas şartları gerçekleştirilmesine rağmen, alınacak ve uygulanacak tedbirlerle iyileşmesi ve hayatiyetini devam ettirmesi mümkün olan sermaye firmanın, alacaklıların hakları da korunmak suretiyle ekonomiye kazandırılması olduğundan; “*alacaklıların, iflasın ertelenmesi halinde, iflasın derhal açılması halinden daha kötü bir duruma sokularak zarar görmemeleri gerekir.*” (ÖZTEK, age., sh.28)

V. GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME:

a) Görevli Mahkeme:

İflasın ertelenmesi davasında görevli, mahkeme iflas davasında olduğu gibi ticaret mahkemesidir. (EK m. 154/son, TTK m.5/2)

Dava, mutlak ticari davalardan olup; münhasıran tarafların arzularına tabi ifllerden olmadığı için, ifl bölümü itirazına bağlı olmadan, görev hususunun mahkemece re'sen göz önünde tutulması gerekmektedir. (TTK m.5/3)

b) Yetkili Mahkeme:

Yetkili ticaret mahkemesi, iflasın ertelenmesini talep eden firmanın (**talep/dava tarihi itibarıyla**) muamele merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret mahkemesidir. (EK m. 154/3)

VI. YARGILAMA USULÜ:

İflasın ertelenmesi talebi, çekilmesiz yargı kapsamında olup; uygulanacak yargılama usulü, basit yargılama usulüdür. (EK m. 158/2, HUMK m.507/1, 176/9)

EK'in 179/2. maddesine göre; “**İflasın ertelenmesi talepleri öncelikle ve ivedilikle sonuçlandırılır.**”

Çekilmesiz yargıya tabi ifllerde, duruflma açılması zorunluluu bulunmadından, kural olarak, mahkeme duruflma açmak zorunda da değildir. (ÖZTEK, age., sh.34)

Ancak; verilecek kararın önemi ve gerek talepte bulunan firket ve gerekse alacaklılar yönünden yaratacaı sonuçlar göz önünde tutularak, talebin duruflmal olarak incelenmesinde yarar mevcuttur.

«K'in 179/2. maddesinde; mahkemenin gerekli gördüü takdirde idare ve temsille görevli kifileri ve alacaklılar dinleyebilecei hükme bağlanmıfl ise de; mahkemenin, özellikle büyük alacaklıların tamamın veya önemli bir kısmın duruflmaya çağrıp dinlemesinde ve itiraz eden alacaklı mevcut ise, itiraz sebeplerini açıklama fırsatı tanınmasında, verilecek kararın isabeti ve tarafların tatmin etmesi açısından fayda bulunduıu açıklıtır.

Aynı flekilde; «K'in 181. maddesindeki atf da gözönünde tutulmak suretiyle; iflasın ertelenmesi talebinin «K'in 166/2. maddesindeki gösterildiği flekilde ilan edilmesinde de büyük yarar bulunduıu düflünülmektedir. Uygulama da bu doğrultudadır. (Yargıtay 19. Hukuk Dairesinin 30.12.2004 tarih ve 2004/10530-13441 sayılı ilamı)

VII. KANUN YOLLARI:

İflasın ertelenmesi kararının tabi olduıu kanun yolu hakkında, «K.nunda açık bir hüküm mevcut değildir.

İflasın ertelenmesi müessesesini düzenleyen maddelerden sonra gelen «K'in 181. maddesinin atfta bulunduıu «K'in 164. maddesinde, ticaret mahkemesi tarafından verilen nihai kararlara karflı tebliğ tarihinden itibaren (10) gün içinde temyiz yoluna gidilebilecei bildirildiğinden; iflasın ertelenmesi kararlarının da gerek usul ve gerekse esas yönün aynı flekilde temyiz yoluna tabi olduunun kabul edilmesi gerekmektedir.

Bu karara karflı temyiz süresi, firket için tebliğ tarihinden; alacaklılar için ise ilan tarihinden iflemeye bafllayacaktır. (ÖZTEK, age., sh.38)

Eğer iflasın ertelenmesi talebi duruflmal olarak incelenmiş ve alacaklılar veya bir kısım alacaklılar duruflmaya çağrılıp, karar da tebliğ edilmifl ise; kendilerine tebligat yapılan alacaklılar yönünden temyiz süresinin tebliğ tarihinden itibaren baflladığının kabul edilmesi usul hükümlerine uygun olacaktır.

İflasın ertelenmesi kararına üzerine Yargıtay ilgili dairesi tarafından verilen karara karflı da yine (10) günlük süre içinde karar düzeltme yoluna gidilmesi mümkündür. (ÖZTEK, age., sh.38)

VIII. ERTELEME TEDBİRLERİ:

Erteleme tedbirleri «K'in 179/a maddesinde düzenlenmiştir.

Buna göre; **“İflasın ertelenmesine karar veren mahkeme, şirketin veya kooperatifin malvarlığının korunması için gerekli her türlü tedbiri iyileştirme projesini de göz önünde tutarak alır.”**

TTK'da da buna paralel bir hüküm mevcuttur. “...**mahkeme, envanter tanzimi veya bir yediemin tayini gibi şirket mallarının muhafazası için lüzumlu tedbirleri alır.**” (TTK m. 324 f. 2 son cümle)

Bu tedbirlerin (kayyım atanması dâhilinde) neler olabileceği hususunda yasa maddesinde bir açıklık mevcut değildir.

Mahkeme, , firketin mal varlığını koruması için gerekli tedbirleri, somut olayın özelliğine göre iyileştirme projesini göz önünde tutarak ve gerekirse bilirkişi görüşüne de başvurmak suretiyle belirleme durumundadır.

Koruma tedbirleri yanında, mahkeme, erteleme kararı ile birlikte, (ücretini de belirlemek suretiyle) kayyım atanmasına karar verecektir.

Kayyımın tek veya birden çok kifli olarak atanması hususunu mahkeme her somut olayın özelliğine ve mevcut yönetim organının mahiyet ve sayısına göre takdir edecektir.

Lehine iflasın ertelenmesi kararı verilen firketin yönetim organının tüm yetkilerinin kaldırılarak, bu yetkilerin tamamının kayyıma verilmesi mümkün olduğu gibi; yönetim organının karar ve iflemlerinin kayyımın onayına tabi tutulması ile iktifa edilmesi de mümkündür.

Erteleme kararında, atanan kayyımın görev ve yetkilerinin ayrıntılı bir şekilde gösterilmesi zorunludur. (K 179/a, f.3)

Mahkeme, erteleme kararının hüküm fıkrasında, «K'nin 166. maddesinin ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde; karar tarihi itibarıyla tirajı elli binin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtım yapılan gazetelerden biri ile birlikte Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edecektir.

Tirajı elli binin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtım yapılan gazetenin yayımlandığı yer, hakkında iflasın ertelenmesine karar verilen firketin muamele merkezi değilse, erteleme kararı hüküm fıkrasının muamele merkezinde bulunduğu yerdeki bir gazete ile de ilan edilmesi gerekecektir. (K 179/a, f.4)

Ayrıca; iflasın ertelenmesine karar verildiği hususu, ilgili firketin durumuna göre belirlenecek şekilde, tapu sicil müdürlüğü, ticaret sicili memurları, gümrük ve posta idareleri, Türkiye Bankalar Birliği, ticaret odası, sanayi odası, menkul kıymetler borsası, Sermaye Piyasası Kurulu gibi gerekli yerlere mahkeme tarafından bildirilir. (K m.179/a. son ve 166/2)

Erteleme karardan önce ihtiyati tedbir kararı verilip verilemeyeceği hususu doktrinde tartışılmalı olmakla beraber; uygulamada mahkemelelerin, erteleme karardan önce ve genellikle tensip kararı ile birlikte, firketin mal varlığını korumasına yönelik olarak ihtiyati tedbir kararı verdikleri görülmektedir.

Verilen ihtiyati tedbir kararları, erteleme kararı verinceye kadar geçecek yargılama süreci içinde, borçlu firketin malvarlığını koruma ihtiyacı ve düflüncesinden kaynaklanmaktadır.

Mahkemenin ihtiyati tedbir karar› vermesini engelleyen bir yasal düzenleme mevcut değildir.

Aksine; tehirinde tehlike olan veya mühim bir zarar olacağı anlaşılan hallerde, tehlike veya zarar›n önlenmesi için mahkemenin gerekli ihtiyati tedbirlerin uygulanmasına karar vermesi mümkündür. (HUMK m.103)

Ancak; verilecek ihtiyati tedbir karar›nın, iflas›n ertelenmesi karar›ndan daha fazla koruma sağlayacağı ve üçüncü kifillerin haklarını etkileyici nitelikte olmaması gerektiğini söylemek mümkündür.

IX. ERTELEME KARARININ ETKİLERİ:

İflas›n ertelenmesine ilişkin olarak verilen karar›n borçlu firkaet ve alacaklılar yönünden ne gibi etkileri olacaktır hususu «K'nin 179/b maddesinde belirtilmiştir.

Bu etkilerin hukuki sonuç doğurması için erteleme karar›nda belirtilmiş olması zorunlu değildir. Diğer bir ifade ile, erteleme karar›nın etkileri yasadan doğmakta ve erteleme karar› ile birlikte hüküm ifade etmektedir.

Bu etkileri şu şekilde sıralamak mümkündür.

1) Borçlu aleyhine 6183 Sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz;

Madde, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki 6183 Sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere, hiçbir takibin yapılamayacağını hükme bağlamaktadır.

Hükümün yasakladığı “**takip**” olduğundan; “**davalar**”, erteleme karar›nın etki alanında değildir. Diğer bir ifade ile; erteleme karardan sonra ve erteleme süresi içinde firkaet aleyhine dava açılması ve erteleme karardan önce açılmış bulunan davalara devam edilmesi mümkündür.

Ancak; bu davalar sonunda alınacak ilamların icra takibine konu yapılması da yasak kapsamındadır.

Gerek itirazın iptali davası ve gerekse iflas davası, icra ya da iflas takibinin devamı niteliğinde olduğundan, erteleme karardan sonra itirazın iptali ve takipli iflas davası açılması da mümkün değildir. (ÖZTEK, age., sh.45/Öz ATALAY, Anonim firmaların iflası, sh.131)

Takip yasasının istisnası, rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takipler ve «K'nin 206. maddesinde birinci sırada sayılan iflci alacaklar için haciz yolu ile yapılan takipler olarak belirtilmiştir. («K'nin 179/b.f.2-3)

Bu nitelikteki takiplerin açılması ve devam ettirilmesi mümkündür.

Yasak kapsamında bulunan bir icra takibinin yapılması halinde, süresiz flikâyet («K m.16. f.2) yolu ile bu takibin iptal ettirilmesi gerektiğini söylemek icap etmektedir.

2) Evvelce yapılmış takipler durur;

Erteleme karar› verilmesinden sonra, durmas› gereken icra takipleri, **(rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takipler ve işçi alacakları için haciz yolu ile yapılan takipler dışındaki)** 6183 Say›lı Kanuna göre yapılan takipler dâhil olmak üzere tüm takiplerdir.

«cra ya da iflas takibinin devam› niteliğinde olan itiraz›n iptali ve iflas davalar›nın da, bu hüküm kapsamında kabul edilerek durdurulmas› gerekmektedir.

3) Bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren süreler işlemez;

Bu kural, erteleme süresi içinde yap›lamayan veya duran takiplere konu olabilecek nitelikteki alacaklar›n tabi bulunduğu zamanaşım› ve hak düflürücü sürelerle ilgilidir.

Rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip edilebilecek alacaklar ve «K'in 206. maddesinde birinci sıra alacak olarak belirtilen iflçi alacaklar› bakım›ndan öngörülen zamanaşım› ve hak düflürücü süreler iflemeye devam edecektir.

4) Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlamış olan takiplere devam edilebilir; ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamaz ve rehinli malın satışı gerçekleştirilemez;

Erteleme karar›ndan sonra da tafl›n›r, tafl›nmaz veya ticari ifletme rehniyle temin edilmifl alacaklar nedeniyle rehnin paraya çevrilmesi yolu ile icra takibi yap›labileceği gibi; bu karardan önce bafllam›fl olan bu mahiyetteki icra takiplerine de devam edilmesi mümkündür.

Bu nitelikteki takipler için ön görülen iflem yasa›; muhafaza tedbirleri ile sat›fl›r.

Diğer bir ifade ile bu takiplere devam edilmekle birlikte; takip nedeniyle muhafaza tedbiri alınamayaca› gibi rehinli mal›n sat›fl› da yap›lamaz.

Haklar dengesinin korunmas› yönünden; erteleme süresince ifleyecek olup mevcut rehinle karfl›lanamayacak faizler için teminat gösterme zorunluluğu kabul edilmiftir.

5) İİK'in 206. maddesinin birinci sırasında yazılı alacaklar için haciz yoluyla takip yapılabilir:

Adi ve rehinli alacaklar›n sıras›n› belirleyen «K'in 206. maddesinde, iflçilerin, ifl iliflisine dayanan alacaklar›nın birinci sıraya kayd› gereken alacaklar olduğu belirtilmiftir.

Bu nitelikteki alacaklar için haciz yolu ile icra takibi yapılabileceği hükme bağlanmak suretiyle; bu alacaklara rehinle temin edilmiş alacaklara göre daha fazla bir koruma getirilmemiş durumdadır.

Zira, rehinin paraya çevrilmesi yolu ile yapılan icra takiplerinde muhafaza tedbiri alınması ve rehinli malın paraya çevrilmesi mümkün olmadıkça halde, iflâç alacaklar için böyle bir sınırlama yoktur. (ATALAY, Bankalar Dergisi, Sayı:47, sh. 96)

X. ERTELEME SÜRESİ:

Erteleme süresi azami bir yıldır. («K m.179/b.,f.4)

Erteleme süresinin azami bir yıl olduğu hükme bağlandıktan; bu sürenin bir yıldan az olarak belirlenmesi mümkün ise de; bir yıldan uzun bir süre olarak belirlenmesi yasa maddesine aykırıdır.

Bu süre, kayımsın verdiği raporlar dikkate alınarak mahkemece uygun görülecek süreler ile uzatılabilir; ancak uzatma süreleri toplam dört yıl geçemez.

Bu fıkilde; uzatma süreleri ile birlikte toplam erteleme süresi (5) yıldır.

Uzatma sürelerinin belirlenmesi, bir yıl üst süreye tabi değildir.

Uzatma sürelerinin, azami dört yıllık süre göz önünde tutularak; 6 aylık, bir yıllık veya dört yıllık olarak belirlenmesi mümkündür. (ÖZTEK, age., sh.53)

Mahkemenin kendiliğinden erteleme süresini uzatması mümkün olmayıp; bu konuda borçlu firmanın, kayımsın veya bir alacaklının talepte bulunması gerekir. (ÖZTEK, age., sh.54)

Uzatma talebinin, erteleme süresi içinde yapılması şarttır. (Yargıtay 19.Hukuk Dairesinin 17.11.2005 tarih ve 2005/8275-11316 sayılı ilamı)

Erteleme süresinin uzatılabilmesi için iyileştirme ümidinin devam etmesi ve belirlenen uzatma süresinin de iyileştirme planına ve iyileştirmenin bafılarına uygun olması gereklidir. (ÖZTEK, age., sh.54)

Erteleme kararı Yargıtay tarafından bozulmadıkça sürece erteleme süresinin uzatılmasına karar verilmesi mümkündür.

Erteleme süresi, erteleme kararının verildiği tarihten itibaren ifilemeye bafırlar.

BANKACILIKTA RISK YÖNETİMİ

Yrd. Doç. Dr. Güran YAHYAOĞLU

1. GİRİŞ

Bilindiği gibi bankacılık, bir ülkede yürürlükteki mevzuata uygun olarak, mali kaynakların birikim ve akışkanlığının sağlayan temel mekanizmadır. Bu kadar önemli bir fonksiyon icra eden sistemin büyük bir risk altında olması sektörün doğası gereğidir. Sektörün doğumundan beri var olan bu faktör, gelişen ticari ilişkiler karşısında sürekli değişmektedir. Küreselleşme sebebiyle ise artık bankacılığın terminolojisi dahi değişmekte ve yaşanan aşırı mali krizler karşısında bankacılıkta riskin anlamı, kapsamı ve riski önleyici tedbirlerin neler olabileceği yeni bağtan tartışılmaktadır.

Bankacılıkta risk, eskiden olduğu gibi tek bir temel üzerine oturtulamamakta, aksine çok çeşitli, karmaşık ve birbirleriyle etkileşim içinde olan konuları ifade etmektedir. Risk konusu artık yöneticilerin tecrübe ve kişisel yargılarına bırakılmayacak kadar karmaşık bir hal almış ve bilimsel yöntemlerle ölçülmek zorunluluğu doğmuştur. Küreselleşme ile artan rekabet, bankacılıkta kar marjlarının düşürülmesi ve risk adeta, yönetilmesi ve yönlendirilmesi gerekli bir atıftan top olarak camiaya dülmüştür. Artık, meslek olarak risk yönetim uzmanlığından, söz edilmektedir. Uzmanlarca yönetilmeyen risklerden doğabilecek zararların, yüksek kar marjı içinde eriyeceğini söyleme imkânı da kalmamıştır. Özetle risk, günümüz bankacılığında sürekli çeşitlenip, karmaşık bir hal almakta olup, özel ve verimli bir şekilde yönetilmesi gerekli bir konu olarak karşımızda durmaktadır.

2. RISK VE BELİRSİZLİK KAVRAMLARI

Risk, mevcut bir duruma kıyasla, gelecekte gerçekleşmesi beklenen durum ile gerçekleşen durumun farklı olması ihtimalidir. Risk, zarar etme olasılığı veya zararın derecesini artıran bir durum olarak da tanımlanabilir. Bir istatistikçi için risk, beklenmedik kâr veya zarar (standart sapma)dır. Bu tanıma göre bankacılıkta risk-getiri ilişkisini, "ortalama varyans" olarak ifade etmek de mümkündür. Sapma ne kadar yüksekse,

getirinin bilinmezliği, yani riski de o kadar yüksektir¹. Bu mantıkla bakarsak, piyangodan büyük ikramiyeyi kazanmanın çok küçük bir risk olduğunu söyleyebiliriz. Risk, beklenmeyen sonuçların dalgalanmalarıdır². Herhangi bir insan için risk, iflini, sağlığını, sevdiğini kaybetme olasılığı vb. iken, bankalar için risk, müflterisinin yükümlüğünü yerine getirmemesi, yahut istenmeyen sair durumların ortaya çıkması sonucu zarar edilmesi (veya istenilen karın elde edilememesi) ihtimalidir³.

Risk ile belirsizlik kavramları, çoğu zaman karışılmakla birlikte farklı durumları ifade ederler. Risk, sonucun değil ama, bazı ihtimallerin tahmin edilebilmesi, bazılarının ise hiç bilinmemesidir. Belirsizlik ise, hiçbir ihtimalin bilinmemesi, bilinse bile hesap edilememesidir. Risk, yalnız riskle, spekülatif riski içine alan geniş bir kavramdır. Yalnız risk, kaza veya beklenmedik bir durum sonucu doğabilecek zarar; spekülatif risk ise beklenti ve analizler üzerine tabii ve sonucunda kâr veya zarar doğurabilecek olan risktir. Yalnız risk sonucu yalnızca zarar olma olasılığı varken, spekülatif risk sonucu kâr da zarar da olabilmektedir.

Bankacılıkta risk yönetimi, riskleri her zaman yok etmek veya en aza indirmek anlamına gelmez. Riski yönetmek, riske hakim olup, vadesine, türüne ve etkisine yön verebilmektir. Bu nedenle, bankacılıkta risk doğru tanımlanıp ölçülmeli ve neticede sayısal olarak yönetilebilmelidir. Buna bağlı olarak her bankanın, kendi risk yönetim kültürünü oluşturmaya gerektiğini söyleyebiliriz.

A) Risk Yönetimi

Türk bankacılık sektöründe Finansal Risk Yönetiminin henüz emekleme döneminde olduğunu söyleyebiliriz. Basel II yaklaşımında doğrultusunda bilinçlenen bankalar konu hakkında muhtelif çalışmalar yapmakta, uygulama ve anlayışın nasıl olması gerektiği konusunda fikir teatilerinde bulunmaktadır.

a) Bankacılıkta Risk Sınıflandırılması

Riskleri farklılık bakış açılarına göre gruplandırılmak mümkündür. Esasen, her bir riskin kendine has özellikleri (değişkenleri) bulunmakla, ayrı inceleme konusu yapılması gerekmektedir. Bankacılık enstrümanlarının sürekli gelişip çeşitlenmesi karşısında, yapılacak net bir sınıflandırmanın gelişmelere kapalı kalması veya başarıya ulaşma ihtimali vardır. Ancak yine de, ortak özellikleri dikkate alınarak bir ayrıştırma gidilmesinde de zorunluk bulunmaktadır.

(1) Smith L., *Risk Management & Financial Derivatives: Risk-reward Relationships - Foundation of Derivatives* NY McGraw Hill, 1998, s.3

(2) Jorion P., *Value at Risk* NY McGraw Hill, 2000, s.3

(3) Uğur C., *Bankalarda Uluslararası Standartlara Uygun Risk Yönetimi ve Kontrolü*, İktisadi Araştırmalar Vakfı Seminer Tebliği, Haziran 2000, s.41

Riskleri, genel olarak **sistemik olan ve sistemik olmayan riskler** fleklinde ayrabiliriz. Buna bağı olarak da bankacılıkta, kredi riski, operasyonel risk ve piyasa riski olmak üzere üç temel riskten söz edebiliriz. Bunlardan piyasa riskini, algoritmik modellerle sayılara dökmek, “kredi ve operasyonel” risklere kıyasen daha kolaydır. Hatta, artık bu konuda bir standart oluftuğunu söylemek de mümkündür.

Kredi kullanan kifi veya firmanın kredinin faiz ve/veya anaparasının vadesinde ödememesi kredi riskidir⁴. Bu risk, ödemelerin kısmen dahi olsa gecikmeli yapılma ihtimalini de kapsar. Yani kredi riski, borçlunun akdi yükümlülüklerini yerine getirememesi veya getirmek istememesi durumunda ortaya çıkar⁵. Böyle bir durum bankada nakit akışı problemlerine neden olacağından, risk gerçekleşmiş ve belirsizlik doğmuş olur. Kredi riski yalnızca nakdi kredi kullanımında değil, teminat mektubu, kefalet, garanti, akreditif ve benzeri bilanço dışı taahhütler, döviz alım satım iflemleri, menkul kıymet iflemleri, vadeli iflemler ve türev enstrümanlara bağı olarak da doğabilir. Kredinin ne sebeple olursa olsun batık hale gelmesi, bankanın aktifini de donuk hale getirir; kısa vadeli alacaklarının uzun vadeli alacak haline döndürerek nakit akışını aksatır ve bankanın likiditesini negatif yönde etkiler. Batık kredinin miktarı yüksekse, bankanın kredibilitesini de azaltarak likidite açısından ikinci bir negatif etki daha yapar. Kötü krediler protokole bağlanıp, vadesi uzatılarak yapıp sabit faizliden değilken faizliye çevrildiğinde faiz oranı riski müflteriye transfer edilmiş olur. Banka faiz oranı riskinden kurtulmuş olur. Bu durum müflterinin kredibilitesini daha da kötüleştirebilir ve nakit akışını daha da belirsizleştirir. Bir kredi battığında karfilifli maliyetin boyutu, kredi tutarı kadar değildir. Bu tutardan nakde dönüftürüleebilecek garanti ve teminatlar ile batan firmanın eser yaparsa kısmi ödemelerini düflülür. Yani kredi riskinin büyüklüğü, firmanın batma olasılığına, firma battığında ne kadar risk taflınmakta olduğına ve batan tutarın ne kadarının tahsil edilebileceğine bağıdır. Kredi riski yalnızca mevcut kredilerden kaynaklanmayabilir. Bilanço dışı yükümlülükler de kredi riski yaratabilir. Akreditif vadesi geldiğinde müflterinin kredibilitesi bozulmuş ve bu taahhüt doğrudan bankanın taahhüdü haline dönüşmüş olması buna bir örnektir.

Türev enstrümanların yarattığı kredi riski ise, enstrümanın nominal değeri değildir. Örneğin \$1 milyonluk futures veya swap ifleminin bankaya yarattığı kredi riski \$1 milyon olmayacaktır. Türev enstrümanların değeri, üzerinde yazılı olan varlığın veya başka bir türevin değerine bağıdır. Bu nedenle taflınan kredi riski nominal değere değil, o iflemi, kontrat veya enstrüman yeniden yerine koyma değerine bağıdır. Bu değer ise enstrümanın vadesine, faiz oranlarına, cari fiyatına ve piyasa kofullarına

(4) Onur S., Enflasyonla Mücadele Ortamında Kredi Riski Yönetimi Sürecinin Artan Önemi, İktisadi Araştırmalar Vakfı Seminer Tebliğleri, Haziran 2000, s.78

(5) Jorion P., age s.16

başlı olarak sürekli deşifflir. Kredi riski, firmanın kredi derecesinin (rating) deşifflmesiyle de ortaya çıkar⁶. Bu durum daha çok fiyat riskini ilgilendirir. Kredi verilen firmaya mevcut ratingi ile belli bir spread uygulanır. Sonradan firmanın ratingi düşürülürse, uygulanmış olan spread düşük kalmış olacak, kredinin değeri düşecek ve bankanın kredi portföyü belli bir zarar yazacaktır⁷.

Kredi riskinin sayısallaştırılması, batma olasılığının hesaplanması da içerir. Kredinin batma olasılığın belirlerken “batmanın” ne olduğunu tanımlanması gerekir. Kredi derecelendirme kuruluşlarına göre bir ödemenin üç ay gecikmesi kredinin batmış oldu anlamına gelmektedir. Kredinin batma ihtimali doğrudan ölçülemez. Tahminde bulunulurken firmanın kredi derecesi yahut geçmiş batma verilerine referans etmek uygun olabilir. Kredibilite ile, batma ihtimali arasında sıkı bir korelasyon vardır. Bu tür bilgileri bankanın kendisi de hesaplayabileceği gibi, derecelendirme kuruluşlarından da alabilir. Ancak, hem kredi batmasına yönelik güvenilir dataların bulunmaması, hem de beher firmayı ayrı derecelendirilmeye tabi tutmanın zorluğu, kredi riskini sayısallaştırmada karşılaşılan önemli sorunlardır.

Bankacılıkta bir diğer önemli risk kalemi olan operasyonel riskin sayısallaştırılıp ölçülmesi hakkında yeknesak bir görüş yoktur. Genel anlamda operasyonel risk, piyasa riski veya kredi riski olarak kategorize edilemeyen tüm diğer riskler ile insan hataları ve teknik hatadan kaynaklanan riskler olarak kabul edilmektedir. Bankanın operasyonundan, kullanılan sistemin ve bankanın kendi yapısından, kullanılan yöntemlerden ve uygulanan modellerden kaynaklanan risktir. Operasyonel risk genel anlamda insan ve/veya teknoloji hatası veya kazaları olarak tanımlanabilir. Bu tanım sistematik, yönetim hatası, uygun olmayan yöntemler ve yetersiz kontrolleri de kapsar⁸. Operasyonel risk, “kurum politikalarının, yöntemlerinin ve güvenilirliğinin yetersizliğinden ve kanunların, mevzuatın, politik durumun ve ifl ortamının deşifflmelerinden kaynaklanan risk”, olarak tanımlanmıştır. Bankacılıkta ifl adet ve montanların sürekli artması ve yeni ürün, yöntem ve teknolojinin uygulanması nedeniyle etkin bir entegre risk yönetiminin uygulanmasında operasyonel riskin yönetilmesi çok önem kazanmıştır. Operasyonel riskin en önemli kaynağı iç kontrolün eksik, yanlış veya hiç uygulanmamasıdır. İç kontroldeki zayıflık, hatanın, sistematik veya hizmet aksamalarının önlenememesine neden olur. Operasyonel riskin azaltılması için başvurulan en temel faktörler iç ve dış denetimdir. Belirli risklerin azaltılması, hatta yok edilmesi için sigorta imkanından da faydalanmak gerekir. Operasyonel riskin yö-

(6) *Buttler C., Mastering Value at Risk, Pearson Education, 1999, s. 172-173*

Michel Crouhy, Dan Galai, Robert Mark, Risk Management NY McGraw Hill, 2001, s. 275-282

(7) *Joel B., Risk Management in Banking, NY Wiley, 1998*

(8) *Jorion P., age s.18*

netilmesinde görev tanrımları ile ifli akıflı fleması çok net tanımlanarak, icra ve denetim fonksiyonlarının birbirinden bütünüyle ayrıılması ve etkin bir dahili raporlama sisteminin kurulması gereklidir⁹.

Piyasa (Pazar) riski ise, faiz oranları, döviz kurları ve hisse senedi endekslerindeki beklenmeyen değişimler olması ve takas iflemlerinin öngörülen şekilde gerçekleşmemesi nedeniyle zarara maruz kalınması ihtimalidir. Benzer bir tanımla, portföydeki varlıkların gelecekteki değerlerinin tahminine ve bu riskin nasıl yönetileceğine ilişkin politikalar, bankanın sermaye gücüne göre değerlendirilmelidir. Riskleri, faiz oranı, likidite, kur, bilgi iflem veya insan hataları açısından da ayrıma tabi tutmak mümkündür. Bu risk türlerine başka eklemeler yapmak da mümkündür.

Faiz oranlarındaki değişimler ise, bilanço içi ve dışı iflemlerin mevcut değerini etkileyerek, nakit akıfları üzerinde etkili olabilmektedir. Aktif ve pasif kalemlerin hem faiz oranları hem de faiz flartları birbirinden farklıdır. Bu fark, bankaya faiz oranı riski yaratacaktır. Faiz oranlarındaki değişimlerin, aktif getirileri ve kaynak maliyetlerini değiştirmektedir. Zaten finans yöneticileri de beklentileri doğrultusunda bu farkı kasıtlı olarak yaratmaya çalışırlar. Örneğin, yöneticiler faiz oranlarında bir artış bekliyorlarsa, aktiflerinin faize duyarlılığını artırmaya yani aktiflerinin vadesini kısaltmaya çalışırlar. Aynı anda da pasiflerinin faize duyarlılığını azaltmaya yani pasiflerinin vadesini uzatmaya çalışırlar. Kısa vadede, uzun vadeli borçlanıp kısa vadeli yatırımlar yaparlar. Bu tür bilançolarda pozitif bofluk olduğu kabul edilir.

Sahip olunan bir kıymetin, istenildiğinde paraya (nakde) çevrilememesi veya bu iflem gerçekleştirilirken bazı zorluklarla karşılaşılması sonucu kıymetin cari piyasa değerinin altında elden çıkarılması başka riskdir. Buna **likidite riski** denilmektedir. Gerek ortaklık sağlayan, gerekse borçluluk veya alacaklılık ifade eden yatırımlarında var olabilen likidite riski, sahip olunan kıymet ve bunun iflem gördüğü ikinci el piyasa ile yakından ilgilidir. Benzer veya standart özelliklere sahip kıymetlerin iflem gördüğü, hem alıcı, hem de satıcı sayısının fazla olduğu sürekli ve aktif piyasalarda likidite riskinin üzerinde genellikle pek durulmaz.

Likidite riski, yatırımcının elindeki kıymet sayısı, bunların toplam piyasa değeri ve mülkiyet hakkı devir iflemlerinin masraflı veya zahmetli olması ile de yakından ilgilidir. Kısa vadeli kıymetlerde likidite riski uzun vadeliye göre genellikle daha azdır. Bankaların yeterli likit varlıklara sahip olmamaları ya da aktif kalemlerindeki artışla karşılayacak ölçüde yeterli özkaynak bulundurmamaları nedeniyle talep edilen yükümlülüklerini zamanında yerine getirememeleri riski likidite riskidir¹⁰.

(9) Uşur &, agm s. 67

(10) Uşur &, agm s.62

Likidite riski, “piyasa likiditesi riski” ve “fonlama likiditesi riski”¹¹, fleklinde ikiye ayrılabilir. Piyasa likiditesi riski, ürünün, varlığın veya menkul kıymetin ikincil piyasasındaki ne kadar derin olduğu ile ilgilidir. Piyasa likiditesi riski için iflem fiyatlarının alım-satım farkları iyi bir göstergedir. Fonlama likiditesi riski ise bankanın ödemelerini yapacak, taahhütlerini yerine getirecek likiditesini kaybetme riskidir. Piyasa likiditesi riski kurumun likidite yaratırken uğrayacağı kayıpların boyutları ile ilgiliyken, fonlama likiditesi riski ise kurumun mevcudiyetini devam ettirip ettirememesiyle ilgilidir.

Gerek vadesi dolan ve yenilenmeyen, gerekse başka bir nedenle oluşan fon çakışmaları için yenileme ihtiyacı; beklenen fon girişinin gerçekleşmemesi halinde ortaya çıkan finans ihtiyacı; bilanço dışı yükümlülüklerin bankanın kendi yükümlülüğü haline gelmesi durumunda ihtiyaç duyacağı yeni fonlar; istenildiğinde yeni kredi veya yatırımlara girebilme gücünü sağlamaya ihtiyaçlarının her biri banka için likidite riskidir.

Bankalar mevduat tabanını yaygınlaştırarak, yani çok müfitterden az mevduat toplayarak likidite riskini azaltırlar. Atıl rezerv tutmadan likidite riskini düşük tutmanın bir diğer yolu, diğer bankalarla ve merkez bankası ile olan iflem limitlerini (line’ları) yüksek ve açık tutmaktır. Aktif tarafında likiditesi yüksek, her an nakde tahvili mümkün diğerler bulundurmamak da likidite riskine yardımcı olur.

Yatırımların farklı para birimleri üzerinden gerçekleştirilmesi halinde doğan risk ise, kur riskidir. Döviz kuru riski, milli para veya kaynaklarla, döviz alım veya satım karfılarına zarar etme ihtimalidir¹². Günümüzde, sermaye ve para piyasalarında artan globalleşme karfısında, ülkelerarası fon hareketlerinin hızlanması sonucu, kur riskinin önemi daha da belirginleşmiştir.¹³

Yukarıda verilen örnekler, piyasa risklerinden bazılarıdır. Piyasa riskleri grubu dışında, örneğin operasyonel riskler grubu içinde, bilgi iflem hatası ve bilgisayar saldırısı risklerinden de söz edilebilir.

b) Risklerin Yeniden Düzenlenmesi

Son 20 yılda uluslararası bankacılık sistemi önemli yapısal değişiklikler göstermiştir. Büyük küçük pek çok banka devir, birleşme veya tasfiye sürecine girmiştir¹⁴, birçok finansal kurum globalleşerek¹⁵ dünyaya yay-

(11) Jorion P, age s.17

(12) Uğur C., agm s.47

(13) Yabancı para birimlerini esas alan kıymetler için alım veya satım karar/tavsiyesi verenlerin, kurlar arasındaki deşiflimleri ve Yabancı para birimlerini esas alan kıymetler için alım veya satım karar/tavsiyesi verenlerin, kurlar arasındaki deşiflimleri ve dalgalanmalar dikkate alınmalıdır.

(14) Örneğin 1993 yılında Chemical Bank ile Chase Manhattan Bank, Chase Manhattan Bank olarak birleştiler; HongKong ve Shanghai Bank, Amerikan bankası Marine Midland Bank ve İngiliz bankası Midland Bank’ı satın aldı ve ortaya dünya devi HongKong and Shanghai Bank Corporation (HSBC) çıkmıştır.

(15) Örnek olarak yine HSBC verilebilir.

yönlü. Kurumlar hacim olarak büyümüş, fazla büyüyenler bölünmüş veya ortaklık yapılarında deşiflikler meydana gelmiştir. Bu durum, rekabeti artırmıştır. Deregülasyon (serbestlik), yeni enstrüman ve piyasa girilme sürecini hızlandırmıştır. 1999'da çıkarılan Finansal Servisler Yasası¹⁶ Amerika'dan baflayarak tutarlı makroekonomik politikalar izleyen diğer ülkelere yayılmış ve dünya genelinde finansal sistemin yapısını deşiflirmiştir.¹⁷ Neticede, bankaların finansal hizmet üretim kapasiteleri ve ürün gamları artarak, internet ortamında yayılmaya başlamıştır. Artık araç kurumlar ve sigorta şirketleri, bazı hizmetler açısından aynı mevzuata bağlanmıştır. Hemen her aktivitede rekabet dünya çapında izlenmeye başlamıştır. Şirketler ise son yıllarda, finansman maliyetlerini düşürmek için kredi yerine finansman bonusu veya tahvil ihraç etmeyi tercih eder hale gelmişlerdir.

Bankacılık risklerine ilişkin olarak, BIS'in 1988 'de ihdas etmeye başladığı düzenlemeler, halen, üstelik yoğun bir şekilde güncellenilip ticari hayatın gelişmesine ve ihtiyaçlara paralel olarak geliştirilmektedir. Temel argüman, bankanın taşıdığı risk ile sermayenin ilişkilendirilmesidir. Bu argümana göre, banka çok risk taşıyorsa sermayesinin yüksek olması gerekir. Çünkü sermaye, bu anlamda, taşıyan riskler sonucu ortaya çıkabilecek zararların yükünü emerek bankanın faaliyetlerini aksatmadan sürdürmesini sağlayacaktır. BIS, sermayenin üstlendiği bu görev ve yönelik düzenlemelerinde, hep SYR tebliğini baz almaktadır.

Getirilen her düzenlemede sonradan açık noktalar görülmüş ve eleştirilmiştir. Sermaye yeterli rasyosuna göre bulundurulması gerekli sermayeye "yönetmelik sermayesi" denilmektedir. Bankanın taşıdığı pozisyonlar için banka yönetiminin uygun görülen, yani bankanın sektördeki mevcut konumunu sürdürebilmesi ve yatırımlarını gerçekleştirebilmesi için gerektiği düşünülen sermaye ise "ekonomik sermaye" dir. Mevzuat deşiflikleri, ne sistemi güvence altına almak için bankalara çok yüksek sermaye gereksinimleri yaratmak, ne de artı risk yönetim sistemlerinin doyurucu düzeyde olduğunu düşünerek, sermaye yeterli rasyosunu "düşük" tayin etmek amaçladır. Önemli olan, ekonomik sermayeyle, yönetmelik sermayesi birbirlerine yaklaştırmaktır. İki tutarın birbirine yakın olması, kanun koyucunun öngördüğü sermaye tutarı ile banka sahibinin kafasındaki yeterli sermaye tutarının birbirlerine yakın olması demektir ki, bu durum kamunun parasını yöneten bankalarla kamu çar-

(16) The Financial Services Act of 1999; bu yasa Büyük Durgunluk döneminin Glass-Steagall Yasası'nın önemli kısıtlamaları maddelerini (özellikle de ticari bankacılık ile yatırım bankacılığının birbirinden ayran maddelerini) yürürlükten kaldırmıştır. Daha da önemlisi 1956'da Banka Kurumları Yasası'nın (Bank Holdings Act of 1956) yasakladığı, bankaların, araç kurumların ve sigorta şirketlerinin birbirleriyle birleşmelerini artık mümkün kılmıştır.

(17) Örneğin, Citicorp, 1999 kanununu doğru olarak algılamış ve kanun öncesinde Travelers şirketi ile birleşerek bir finansal hipermarket olan yani her türlü finansal ürün ve hizmetin sunulduğu Citigroup'u oluşturmuştur.

adına bu bankalar› denetleyenler ve düzenleyenler arasındaki mutabakatı göstermektedir. Eser kanun koyucu, sermaye flartlarını çok artırılarak ve yönetmelik sermayesiyle ekonomik sermaye arasındaki makas çok açılrsa sistem bir açık nokta bulmaya, kısıtlamaları muvazaalı yollarla aflmaya yönelebilecektir.

BIS, yönetmelikleri hazırlarken yalnızca açık nokta bırakılmamasının pefinden deşildir; aynı zamanda tüm ülkelere yayılmasına da çalışılmakta ve böylece uluslararası rekabette bazı bankaların daha az kısıtlama ve düzenlemeyle karlılaşması sonucunda haksız rekabete neden olunmasının ve yüksek risk taşınmasının engellemeyi amaçlamaktadır.

Tüm bu gelişmeler, banka denetleyici ve düzenleyicilerine mevcut yapının yeterli olmadığını, yeni bir sermaye yeterliliği yaklaşımına gereksinim duyulduğunu gösteriyordu. Sonuçta 1999'un Haziran ayında BIS, yeni bir sermaye yeterlik yapısını önerisi sundu. Dikkat edileceği üzere, bu mevcut yapıda değişiklik veya ekleme önerisi değildir; yepyeni bir sistem önerilmektedir. Bu nedenle de piyasada genellikle adına BIS II veya Basle II denmektedir.

B) Basel - II Standartları

Bankacılık mevzuat ve düzenlemeleri konusunda önemli bir kurum olan BIS'in (Bank for International Settlements) yasal bir yaptırım gücü olmasa da, aldığı her tavsiye kararı ile tüm dünya bankacılığını çok etkilemekte olduğundan, detaylı ve özel biçimde incelenen ayrı bir konudur. BIS-II Düzenlemelerinin Amacı ve Yapısı sarsılmaz ve sağlam bir finansal sistemin mevcudiyeti için verimli banka yönetiminin, piyasa disiplininin ve gözetim-denetim fonksiyonlarının üçünün birden aynı anda, entegre bir şekilde oluşturulması gerekir. 1988 tebliği, bankanın taahhütü kredi riskinin zararlı sonuçlanması sonucunda bankanın batmamasını teminen gereken sermaye miktarına odaklanmıştı. Yeni önerilen yapı ise, bankanın iç kontrol ve yönetimine, denetleme fonksiyonlarına ve piyasa disiplinine çok daha fazla önem vererek sistemin sağlamlaştırılmasına ve sarsılmaz olmasına odaklanmıştır. 1988 tebliğinin yayınlanmasından sonra bankacılık, risk yönetimi uygulamaları, gözetim ve denetim fonksiyonları ve finansal piyasalar çok önemli gelişmeler kaydetmiştir. Sağlam ve güvenilir bir finansal sistem oluşturmaya ve sürdürmeye, yalnızca minimum sermaye yeterliliği kuralları ile mümkün olmayıp, etkin bir denetim ve gözetim sistemi oluşturulup uygulanması ve piyasa disiplininin sağlanması da gerekmektedir. Bu nedenle BIS, riske daha sarsılmaz bir şekilde duyarlı bir yapıyı içeren tebliğ taslağını Haziran 1999¹⁸'de yayınlamış ve Mart 2000'e kadar sektörden, denetim kurumlarından, merkez bankalarından ve akademisyenlerden yorumları, eleştirileri ve önerileri toplamıştır¹⁹. BIS, bu

(18) BIS; "1999 Proposed Reforms to the Basle Accord" Haziran 1999; [CD23]

(19) GARP; "Response to Basle's Credit Risk Modelling" Eylül, 1999; [CD24]

dönem boyunca gelen 250'den fazla yorumu ve sektörle yaptıkları görüşmelerini gözönüne alarak Ocak 2001'de ikinci tasarıyı çözümlenmiş ve kararlaştırılmış görüşmeler için 31 Mayıs 2001'e kadar süre tanıyan tebliğ²⁰. Sahibi tarafından gizli tutulması istenmeyen görüşler, yorum, eleştiriler ve önerilerin hepsi, BIS'in web sitesinde yayınlanmıştır. BIS, tebliği 2001 sonunda yayınladığı 2004'ün başında uygulamaya geçilmesini hedeflemekteydi. Ancak piyasanın beklentisi, tebliğin 2003 sonlarında yayınlanması ve 2006 sonunda G-10 ülkelerinde 2007 sonrasında ise diğer ülkelerde uygulamaya geçilmesidir. 1988 tebliği bankalara, uygun sermaye düzeyini ölçmek için tek bir yöntem sunuyordu. Aslında riskleri aynı şekilde ölçmek ve yönetmek, her bankanın özgün yapısına uymayacaktır. 1996 değişikliği ile, yalnızca piyasa riski için olsa da, bankalara ilk kez kendi yöntemlerini geliştirip kullanma esnekliği getirilmiştir. Yeni düzenleme ise bankalara, hem kredi riski hem de operasyonel risk için basit düzeyden çok daha kapsamlı düzeye kadar geniş bir risk ölçme ve yönetim esnekliği sunmaktadır. Böylece bankalar, kendi ülkelerindeki gözetim ve denetim kurumlarının onayını almak kaydıyla, risk profillerine ve kendi yapılarına uygun risk ölçme ve yönetim yöntemleri geliştirip uygulayabileceklerdir. Tebliğin amacı, sermaye yeterliliğini ölçerken rakamsal oranı değiştirmemekle beraber 1988 tebliğine göre daha kapsamlı ve mevcut duruma daha duyarlı bir risk düzeyi ölçmektir. Tanımlanan risklere uygun bir sermaye düzeyi bulundurma zorunluluğu bankalar için daha verimli bir yönetime zorlayacaktır. BIS, sermayenin gerçek risklilik yapısıyla uyumlu hale getirilmesinin yararlarının, harcanan emek ve maliyetten daha fazla olacağına ve bankacılık sisteminin daha güvenilir, daha sağlam ve daha verimli olacağına inanmaktadır. Tebliğ, finansal sistemin güvenilirliğini ve sağlamlığını daha da artırmak ve bunu sağlarken de mevcut sermaye düzeyinin korunmasını sağlamaktır²¹; fırsat eşitliğini bozmadan rekabetçi ortamı geliştirmek²²; yeni yapıyı, operasyonel risk ve bankacılık portföyünün faiz riski gibi diğer riskleri de tam olarak kapsayacak ve 1988 Yönetmeliğine getirilen eleştirileri yok edecek şekilde oluşturmaya ve nihayet, bu yapıyı, özellikle uluslararası piyasalarda yoğun aktif olan bankalara, iştirakleriyle birlikte ve de varsa ana şirketi bazında konsolide bir şekilde uygulamaya açılmaktadır.

a) Sermaye Yeterliliği, Denetim ve Disiplin

Bis-II, minimum sermaye yeterliliği; gözetim ve denetim süreci ile piyasa disiplini olmak üzere üç temel üzerine düzenlenmiştir²³.

(21) Rasyonun 8%'in üzerine çıkarılması kastedilmemektedir. Kastedilen, gerçekten tanımlanan riskin gerektirdiği sermayeyi güvenilir bir şekilde hesaplamak, yani yönetmelik sermayesi ile ekonomik sermayenin birbirine yaklaştırılmasıdır.

(22) Yeni tebliğ, bazı ülkelerin düzenleyicilerinin bankacılık yapılarını kendi ülkesine çekmek amacıyla düzenlemeleri ve kısıtlamaları daha esnek uygulamalarına engel olmalıdır. Yani, aynı portföye sahip iki bankahangi ülkelerde olursa olsun aynı sermaye yeterliliğine sahip olmalıdır.

(23) BIS, "A New Capital Adequacy Framework: Consultative Paper issued by the Basel Committee on Banking Supervision" Basel, 31 Mart 2000, ss:2-3 <http://www.bis.org/publ/bcbca03.pdf> [CD32]

Minimum Sermaye Yeterliği, sermaye yeterlik rasyosunun minimum 8 %'de tutulması yeterli görülmektedir. Tutulan sermaye miktarını artırmak ya da azaltmak amaçlanmamaktadır. Amaç, tutulan sermaye düzeyinin riske daha duyarlı olması sağlaması için daha gelişmiş risk yönetimi sistemlerinin kullanılmasını desteklemektir. Buna göre, sermaye tabanının hesaplanmasında bir değişiklik olmayıp, bankalar kredi riskini üç farklı yöntemden birini seçerek ölçeceklerdir. Operasyonel risk ve bankacılık portföyündeki faiz oranı riski de ölçülecektir. Likidite riski, hukuksal risk ve itibar riski gibi diğer riskler için bir miktar karlılık ayrılacak ve kredi riskini devretme teknikleri, garantiler, sözleşmeler ve teminatlar daha kapsamlı kabul edilecektir.

BIS, sermaye tutarının standart yöntemle ölçülmesini yeterli bulmakla birlikte, içsel yöntemlerin kullanılmasını da teşvik etmektedir. Bunun sebebi, yönetmelik sermayesi ile ekonomik sermayenin birbirine yakınlığına yönündeki çabalarının ve isteminin bir göstergesidir.

Gözetim ve Denetim Süreciyle amaçlanan fley, bankanın sermaye yapısı ve yatırımlarının, tabii risk profiline uygunluğunun sağlanmasını gözetim ve denetim otoritelerinin değerlendirilmesini sağlamaktır. Tebliğde, banka ile denetçileri arasında yakın bir ilişki olması önerilmektedir. Bankalar tarafından geliştirilen, risklerini kontrol etmek ve yönetmek için kullanılan ve her geçen gün daha da karmaşık hale gelen yöntemleri hakkında denetçilerin bilgi sahibi olması gerekecektir. Hatta tebliğ, bu tür yöntemleri geliştirme aşamasında banka ile denetçilerin ortak çalışmalarını da önermektedir.

Basle Komitesi, sermaye yeterliğinin daha iyi yönetilebilmesi amacıyla piyasada şeffaflığı artırmaya niyetli görülmektedir. Denetleme ve Düzenleme Kurumu ne kadar kendisini ve yönetmeliklerini güncellerse güncellesin, yönetmelik çökürteceği mutlaka piyasadaki gelişmelerin arkasından gelecektir. Öyleyse, yönetmeliklerin sürekli olarak geri kalması, noksan olması ve açık noktalar içeriyor olması mümkündür. Bu nedenle, yeni tebliğde BIS, piyasanın (kreditörler, mevduat sahipleri, yatırımcılar, müfiteriler ve ortakların kendileri) bankaların risk yapıları ve sermaye yeterliği pozisyonları hakkında daha fazla bilgi sahibi olmasını sağlayarak denetleme fonksiyonunu denetim ve gözetim otoritesinin yanında piyasanın kendisine bırakmayı hedeflemektedir.

Bankalar için kredibilite çok önemlidir. Kredibiliteleri sayesinde müfiterilerinden mevduat, yurtiçi ve yurtdışı bankalardan da limit alırlar. Bankanın sermayesi ile tabii risk arasındaki ilişki kötüye giderse, bunu bilen müfiterileri de diğer bankalar da bu bankaya kaynak sağlamayacaklardır. Bütün sistem şeffaflaşırsa yani bankalar birbirlerinin finansal durumlarını ve risklilik durumunu bilirse, karlılık ile iflemlerde limit ve risk primlerini sağlıklı şekilde belirleyebilirler. BIS, 1998 Eylül ayında

Banka fiyafıflı²⁴ adlı raporu yayınlamıflı ve bu do^{ru}ltuda sa^{kl}ıflı ifleyen bir sistemin oturtulabilmesi için bankaların, sermaye yapısı, risk profili ve sermaye yeterliliği olmak üzere, üç temel konuda kamuya peyodik olarak bilgi açıklaması gerektiğini belirtmiştir.

Tüm bu açıklamalara göre, bankaların yasal sermaye gereklilikleri ile ekonomik sermaye gereksinimleri arasındaki ilifkinin daha rasyonel bazda kurulması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu do^{ru}ltuda, bankaların kredi portföylerinin gerçek riski ile sermayeleri arasında daha sa^{kl}ıflı bir ilifkilendirme yapılabilecektir. Böylelikle, daha do^{ru} kredi fiyatlaması sağlanabilecektir.

Bankaların risk profillerine göre farklı yöntemler uygulanması önerilerek, düzenlemenin yalnızca uluslararası faaliyet gösteren karmaşık yapıdaki bankalara değil, gelişmekte olan ülkelerdeki bankalara da hitap etmesi de sağlanmaktadır. Risk ölçüm ve yönetimi konularında içsel yöntemlerin kullanımına esneklik getirilmekle beraber, yöntemlerin güvenilirliğinin ve sağlamlığının denetlenmesi ile şeffaflık zorunlu tutulmaktadır. Artık her bir risk kategorisini ölçmek, yönetmek ve entegre etmek için teknik bir altyapı kurulması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

b) BIS-II'ye Getirilen Eleştiriler

Sektörden çok farklı konularda tepkiler gelmiş olup, bunların tam olarak analizi henüz yapılmamıştır. Eleştirilen konuların başında, kredi riskinin tespitinde, portföy çeşitlendirmesinin dikkate alınmaması gelmektedir.²⁵ Risklerin borçlunun kredi derecesine ve kredibilitésine bağlı olması²⁶ tespiti de yavaş eleştirilen konulardan birisidir. Finansal yapı güçlü bir şirkete verilen kredi ile zayıf bir şirkete verilen kredinin gerektireceği sermaye yükünün aynı olmaması gerekir.

Eleştiriler neticesi, herhangi bir şirkete verilen kredinin, bir OECD ülkesinin bankasına verilen kredinin 5 katı sermaye yükü doğurmasına neden olan²⁶ ayırım terk edilmiştir. Artık, kredi hesaplamalarında üyelerin OECD üyesi olup olmadıklarına bakılmayacaktır. BIS yetkilileri eleştirileri anket çalışmaları da düzenleyerek karşılamaya çalışırken, halen pek çok sorunun aydınlanmadığı anlaşılmaktadır.²⁷ Bunlar, yasal sermaye gereksinimi ile ekonomik sermayenin sonuç aflamasında birbirinden çok farklılaşabilmesi; operasyonel riskin ölçülmesine yönelik

(24) BIS, "Enhancing Bank Transparency" Eylül 1998; Yayın No: 41; <http://www.bis.org/publ/bcbs41.pdf> [CD34]

(25) \$100 milyon luk kurumsal kredisi bulunan bankanın sermaye yükü, farklı endüstrilere, farklı sektörlerle ve farklı coğrafyalardaki şirketlere verilmiş 100 adet \$1 milyonluk kurumsal kredisi bulunan bankanın sermaye yüküne eşit olmaktadır.

(26) Çünkü şirketlere verilen kredilerin risk ağırlığı (100%), OECD bankalarının risk ağırlığının (20%) 5 katıdır.

(27) McNee, Alan; "Key Problems With The Basle Proposals" ERisk.com, Nisan 2001, ss.1-4 <http://www.erisk.com/news/features/devils.pdf> [CD39]

yöntemlerde standartlar›n ve katsayılar›n henüz tam belirgin olmaması; bireysel kredilerin değerlendirilmeye alınma fleklinin sağlam›kl› olmad›ğı düflünülmesi; Kredi türevlerinin risk hesaplamasında sağlam›kl› biçimde kullanılmaması; Kredi portföyleri için önerilen vade katsayılar› ile temel ve basit yöntemlerden daha kapsamlı yöntemlere geçifte isteksizlik duyulmas›dır.

En çok sorduğu soru, daha fazla sermaye tutmak zorunda kalıp kalmayacaklarıdır. Bankalar, önerilen yöntemleri kendilerine uygulayarak mevcut durumdan ne kadar farklı düzeylerde sermaye gereksinimi ile karşılaflacakları›n analiz etmektedirler. Yeni önerilen yöntemler arasında karşılaft›rmalar yapılmadan önce mevcut sermaye yükümlüğünün tafl›nan riske göre fazla mı az mı olduğıu tartışılmaktadır.

BIS yetkilileri, mevcut sermaye yükümlüğünün doğru miktarda sermayeye karşılık geldiğini, yani bankaların mevcut durumda gereğinden fazla sermaye tutup tutmadıkları›n ölçecek bilimsel bir yöntem olmad›ğı›n çok açık bir dille kabul etmektedirler. Ancak 1997 Asya krizinden bafllayarak bankaların karşılaft›kları› durum göz önüne alınd›ğ›nda, BIS yetkilileri, bankaların ileri sürdükleri gibi gereğinden fazla sermaye tutmadıkları›n düflünmektedir. Gerçekten bankacılık sektörü çökme sınır›ndan k›l pay› kurtulduğuna göre fazladan sermaye bulundurulduğunu söylemek de pek mümkün olmasa gerektir. Diğer taraftan sermayenin yeterli olup olmad›ğı› konusundaki tartışmalar içinse BIS, yeni tebliğ ile sermaye yeterlik rasyosunu art›rmaya niyetli olmad›ğı›n› bir kaç kez dile getirmiş, yeni düzenlemelerle riskin daha sağlam›kl› ölçülebilmesini ve dolayısıyla da tafl›nan risk ile sermayeyi ilişkilendirmenin daha sağlam›kl› bir yapıya kavuflacağını belirtmiştir.

Kredi riskini transfer etme gibi çok teknik bir konu, yeni düzenlemeyle ihdas edilmemiş olup, yoğun eleştiri almaktadır. Daha çok yeni ve halen gelişmekte olmasına karş›n yakın gelecekte çok önem kazanacağı düflünülen kredi türevleri piyasasının yeni düzenlemedeki bazı konulardan dolayı olumsuz yönde etkileneceği söylenmektedir. Kredi riskini yok etmek veya başka bir kuruma devretmek amacıyla alınan teminat ve garantiler, kredi türevlerine tercih edilecekse, bu türevlerin piyasa oyuncular› tarafından garanti ve teminatmış› gibi yeniden dizayn edilmesine ve as›l karakterlerinden uzaklaft›r›lmasına neden olabilecektir.

Kredi riskini başka bir kuruma devretme hususuna, kobilerle ilgili olarak özellikle Almanya›n›n itiraz› vardır. İtiraz›n›n temelinde, riski devir tekniklerinin (teminatlandırma, garantiler, kredi sigortalar› ve kredi riski üzerine türev enstrümanlar gibi) kredi riskini azaltıcı etkileri, yalnızca gelişmiş içsel derecelendirme tabanlı yöntemde tanımlanmış› olup, standart yöntem ve temel içsel derecelendirme tabanlı yöntemde etkin bir şekilde kabul edilmeyişi vardır. Standart yöntemde kabul edilen teminatlar nakit, alt›n, belli bir kredi derecesinin üzerindeki bonolar ve

belli hisse senetleridir. Gelişmiş yöntemde ise kabul edilen teminatlar çok daha kapsamlıdır. Almanya, KOB'lerin kobilerle ilgili bu durumdan olumsuz yönde etkilenecek olmaları nedeniyle, yeni düzenlemede yer alan kredi devretme tekniklerinin standart yöntemde de kapsamlı kabul edilmesine yönelik baskı yapmaktadır. Çünkü Almanya'da KOB'ler genellikle yerel ve ufak bankalarla kredi ilişkisi içerisinde olup bu bankalar içsel derecelendirme tabanlı yöntemler uygulayabilecek bankalar değildir. Almanya bu bankaların rekabette zorlanmaları ve KOB'lere uygun maliyetlerle finansman sağlayamamaları endişesi taşımaktadır.

Ayrıca, operasyonel riskin sayısal olarak ölçülmesi için önerilen üç yöntemin de gelecekte dönük olmayıp, geçmişle bakılması ve risk ayrımlıklarının çok sayımlı olmayışı yönünde eleştiriler yapılmaktadır. Üç yöntemin ilk ikisinde operasyonel risk, bankanın veya birimlerin belli büyüklüklerine bir çarpan ile ilişkilendirilmektedir. Böyle bir ilişkinin doğrusal olması konusunda soru işaretleri vardır.

Yine, içsel ölçümlere dayalı yöntem gereği, beher işlem için beklenen kayıpların ölçülüp, beklenmeyen kayıplar için standart bir karlılık ayrılması gerektiğine dair düzenleme (beklenen ve beklenmeyen kayıplar arasında zorunlu olarak sabit bir ilişkinin kabul edilmesi) sektör tarafından kufkuyula karlılanmaktadır.

C) Türk Bankalarının Alabilecekleri Önlemler²⁸

Gözetim ve Denetim otoritesinin, BIS kuralları çerçevesinde Türkiye'de uygulanabilir risk ayrımlıklarına dayalı minimum sermaye yeterliliğini belirleme çalışmalarına, Türk bankaların ciddi çalışmalarıyla katkıda bulunması gerekmektedir. Zira, her ülkedeki bankacılık sisteminin gelişmesine mesnet teşkil eden tarihsel bir süreç vardır. Bu nedenle, genel kabul edilmemiş prensiplerin ihdası aflamasında ülkemize has yapısal özelliklerin dikkate alınmaması, uygulama aflamasında sorunlara sebep olabilecektir. Bankaların risklerini, uluslararası kabul görmüş, mukayeseli hukuka dayanarak ölçüp ölçmedikleri, önümüzdeki dönemde bankaların derecelendirilmelerinde daha büyük önem taşıyacaktır. Bu nedenle Türk bankalarının kendi iç risk değerlendirme modellerini geliştirip uygulayarak, uluslararası standartlara yaklaşıma yönünde çaba göstermesi gerekmektedir. Bankaların, risk ölçümü için gerekli veri tabanının doğru tanımlayarak oluşturulması gerekmektedir. Bu bağlamda, BDDK'nın böyle bir veri tabanının sağlanması gereken en az kofulları belirlemesi yararlı olacaktır. Her bankanın risk değerlendirme modelini seçme özgürlüğü olmalıdır. Ancak, kullanılan modelin BIS çerçevesi içinde sağlanması gereken kofulların da BDDK tarafından belirlenmesi uygun olacaktır. Ayrıca BDDK'nın, banka modellerini bu amaçla sınaama yet-

(28) Bu öneriler T. Bankalar Birliği bünyesinde oluşturulan Çalışma Grubu ile IIF (International Institute of Finance)'in ortak çalışmasından alınmıştır. <http://194.133.171.194/turkce/arastirmalar/sermaye.doc> [CD35] ve <http://194.133.171.194/turkce/arastirmalar/bis.doc> [CD36]

kisini etkin bir şekilde kullanması gerekir. Gerek risk değerlendirme metodlarının geliştirilmesi, gerek veri tabanının oluşturulması, gerekse uygulanmanın başarılabilmesi yönündeki çalışmalar, bankalar için önemli bir maliyet oluşturacaktır. Bu konuda bankaların kendi aralarında yapabilecekleri işbirliğinin yanında, ortak bir eğitim programı ile bu alanda çalışacak nitelikli eleman yetiştirilmesi yararlı olacaktır.

3) SONUÇ

Bankacılık sektörü gelişen teknoloji, deregülasyon ve uluslararası rekabet ile çok çeşitli ürün ve hizmet sunan bir sektör haline gelmiştir. Dolayısıyla sektördeki riskler çok çeşitlenmiş ve karmaşık bir hale gelmiştir. Bu risklerin yönetiminin ve sektörün gözetim ve denetiminin verimli ve etkin bir şekilde yapılması gerekmektedir. Bu nedenle BIS ve uluslararası etkin finansal kurumların önderliğinde risk yönetim sistemleri, metodolojileri ve teknolojileri geliştirilmeye başlanmıştır. Bir ülkede iktisadi kalkınmayı gerçekleştirmek ve sürekli kalmak için sağlam ve sağlıklı işleyen mali bir sistemin varlığı zorunludur. Böyle bir sistemin en önemli faktörü olan bankacılık sektörüne çok önemli işler dülmektedir. Bankacılık, en genel anlamıyla, tasarruf fazlasının kaynak gereksinimi olan kesime aktarılmasına aracılık eden bir sektördür. Bu konuda banka ortak, yönetici ve denetim otoritelerinin önemli sorumlulukları vardır.

Artık, şirket yönetimlerinde de hedefi kâr maksimizasyonuna odaklanmak yanlı sonuçlara ulaşılmasına neden olmaktadır. Mevzuat içinde beklenen kâr ve taşınan riski aynı anda değerlendirip kâr-risk optimizasyonunu gözetmek gerekir. Eser söz konusu olan, halkın tasarruflarını toplayarak, büyük bir ekonomik kaldıraç işlevi gören bir banka ise, kâr-risk bunun önemi daha da artmaktadır. Bu nedenle banka sahipleri yatırımlarından yüksek kâr elde etmeyi hedeflerken taşınan riskler neticesinde bankaların kaybetme olasılığını, banka yöneticileri bankaların kâr ettirip istihdamlarının kalıcı olmasını, terfilerini ve jestiyonlarını düflürürken taşınan riskler neticesinde kariyerlerinin sona erme olasılığını, denetim otoriteleri ise, mevzuat ve düzenlemelerle bankaların risklerini artırmalarından kaçınmaya ve sistemin güvencesini sağlamaya çalışırken eli kolu bağı, verimsiz çalışan, yeniliklere ve gelişmelere ayak uyduramayan bir sektör oluşmasına neden olabileceklerini unutmamalıdır. BIS'in 1988 yılında yayınladığı sermaye yeterliğinin ölçülmesi hakkındaki tebliğ, bu konuda bir başlangıç noktası oluşturmaktadır. Tebliğin revizyonu yine BIS tarafından ve sektördeki gelişmeler göz önüne alınarak gerçekleştirilmektedir. Böylece hem piyasa riskinin de ölçülerek sermaye yeterliğine katılmasına, hem de bankaların kendi risk ölçüm metodolojilerini geliştirip uygulayabilmelerine olanak sağlanmıştır. Ancak teknolojide ve finansal piyasalarda sürekli gelişmeler yaşanması neticesinde ilk tebliğ, yayınlanmasının üzerinden 10 yıl geçtikten sonra çok yetersiz kalmaya başlamış, yeni bir yapıya ve yeni

bir yaklaşım gereksinim doğmuştur. Bu nedenle BIS, merkez bankalar, bankalar ve akademisyenler 1999 yılından itibaren yeni düzenlemeleri oluşturmaları için sürekli çalışmakta ve birbirleriyle görüş alışverişinde bulunmaktadırlar. Özellikle Avrupa ile, dolayısıyla da dünya ile entegre olmaya çalışan Türkiye'yi ve Türk Bankacılığını yakından ilgilendiren bu düzenlemelerin 2009 yılında uygulanmaya geçilmesi beklenmektedir. Türk bankacılığının maalesef bu süreç içerisinde ne yazık ki çok aktif bir rol aldığı söylemek mümkün değildir. Sektör daha ziyade kendi iç sorunlarıyla ilgilenmektedir.

